

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

_____ м. КИЇВ _____

№ _____

Про затвердження Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В)

Відповідно до статті 7 Повітряного кодексу України та з метою впровадження в державній авіації України європейських технічних правил і стандартів щодо льотної придатності авіаційної техніки

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Правила сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В), що додаються.

2. Компетентним органом щодо Правил, зазначених у пункті 1 цього наказу, визначити Управління регулювання діяльності державної авіації України.

3. Управлінню регулювання діяльності державної авіації України до виконання процедур при сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також при схваленні організацій розробника та виробника залучити Державний науково-дослідний інститут авіації та Державний науково-випробувальний центр Збройних Сил України.

4. Наказ розіслати згідно з розрахунком розсилки.

5. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр оборони України
генерал армії України

С. Т. ПОЛТОРАК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України

_____ 2016 року № ____

ПРАВИЛА

сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В)

I. Загальні положення

1.1. Ці Правила встановлюють вимоги та процедури при сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також підприємств та організацій (далі – організація) розробника та виробника, зокрема:

(а) видання сертифікатів типу (військових), обмежених сертифікатів типу (військових), додаткових сертифікатів типу (військових) та змін до цих сертифікатів;

(b) видання сертифікатів (військових) льотної придатності, обмежених сертифікатів (військових) льотної придатності, дозволів (військових) на виконання польотів та сертифікатів дозволеної передачі;

(с) видання схвалень проектів ремонту;

(d) доведення відповідності вимогам захисту довкілля (де застосовується);

(e) видання сертифікатів щодо шуму на місцевості (на цей час не застосовується, у разі необхідності буде додано пізніше);

(f) ідентифікація виробів, компонентів та обладнання;

(g) сертифікація певних компонентів та обладнання;

(h) схвалення (військове) організацій розробників та виробників;

(i) видання директив льотної придатності;

(j) схвалення (військове) типової конструкції виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки та імпортуються в Україну.

1.2. У цих Правилах терміни вживаються в таких значеннях:

(a) держава виробника – держава, яка володіє юрисдикцією відносно організації, що відповідає за остаточне складання повітряного судна;

(b) держава розробника – держава, яка володіє юрисдикцією відносно організації, що відповідає за типову конструкцію;

(c) EMTSO – Європейський військовий технічний стандарт (European Military Technical Standard Order) – військовий аналог Європейського технічного стандарту (European Technical Standard Order (ETSO)), а саме детальних норм льотної придатності, що видані Європейським Авіаційним Агентством з Безпеки Польотів (European Aviation Safety Agency – EASA) як мінімальні стандартні характеристики для визначених комплектувальних виробів;

(d) заявник – підрядник, який повинен відповідати цим Правилам; або

будь-яка організація, яка повинна отримати від компетентного органу сертифікат типу, обмежений сертифікат типу, додатковий сертифікат типу, схвалення (авторизацію) за Європейським Військовим Технічним Стандартом (EMTSO authorization), основні зміни або схвалення проекту значного ремонту, та має керуватися цими Правилами;

будь-яка організація або експлуатант або його представник, який звертається за сертифікатом (військовим) льотної придатності відповідно до Глави Н цих Правил;

(e) комплектувальний виріб – будь-який компонент та обладнання для використання на повітряному судні;

(f) компетентний орган – визначений уповноважений орган з льотної придатності, який (якщо інше не зазначено в цих Правилах):

відповідальний за процес сертифікації типу:

для багатонаціональної програми – військові органи з льотної придатності держав-учасниць програми; або

для національної програми – військовий орган з льотної придатності цієї держави;

відповідальний за схвалення виробника/розробника:

для багатонаціональної програми – військові органи з льотної придатності держав-учасниць програми; або

для національної програми – військовий орган з льотної придатності цієї держави;

відповідальний за надання дозволу (військового) на виконання польотів;

відповідальний за реєстрацію та видачу сертифіката (військового) льотної придатності; або

визначає ідентифікаційні знаки та здійснює тимчасову реєстрацію (для незареєстрованих повітряних суден);

(g) підтримання льотної придатності – всі процеси, які гарантують, що в будь-який час впродовж життєвого циклу повітряне судно відповідає вимогам льотної придатності та знаходиться в стані для безпечної експлуатації (технічного обслуговування та ремонту) ;

(h) сертифікація – процес визнання того, що виріб, компонент або обладнання, організація або людина відповідає діючим вимогам щодо льотної придатності з подальшою декларацією про відповідність;

(i) схвалення організації – означає прийняті або видані компетентними органами (військовими) організаційні схвалення.

Інші терміни, що використовуються у цих Правилах, вживаються у значеннях, які наведені у Повітряному кодексі України.

1.3. Ці Правила поширюються на юридичних та фізичних осіб, які здійснюють діяльність у галузі створення та експлуатації авіаційної техніки.

1.4. Організації, які відповідають за типову конструкцію виробів, компонентів та обладнання авіаційної техніки або за їх зміни і ремонти, а також організації, які відповідають за серійне виробництво авіаційної техніки схваленої конструкції, повинні отримати відповідний сертифікат на відповідність вимогам цих Правил. Для організацій, які розташовані за межами України, у разі імпортування їхньої продукції в Україну компетентним органом визнаються схвалення організацій, що видані компетентними органами (військовими), якщо:

ця держава є відповідно державою розробника або виробника; та

це передбачено міжнародним договором України та відповідними нормативно-правовими актами; або

компетентний орган визнав, що система нагляду за проектуванням та виробництвом у державі забезпечує такий же незалежний рівень перевірки відповідності, який передбачений цими Правилами, або через еквівалентну систему схвалення організацій, або через безпосереднє залучення компетентного органу (військового) з льотної придатності цієї держави.

1.5. Схвалення (військове) типової конструкції виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки та імпортуються в Україну, може проводитися шляхом визнання (валідації) компетентним органом

відповідного сертифіката, який виданий компетентним органом (військовим) держави розробника за умови наявності двосторонньої угоди з цього питання між Україною та державою розробника або меморандуму про розуміння та/або робочих домовленостей між компетентним органом та компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника. Така угода чи меморандум визначають загальні умови визнання (валідації) сертифікатів, що видані за результатами первинної сертифікації. Робочі домовленості містять детальні процедури проведення визнання (валідації).

1.6. Організації повинні дотримуватись форм, наведених у додатках до цих Правил (далі – Форми). Компетентний орган та організації, що видають Форми, забезпечують їх упізнаваність та друк. Форми видаються та заповнюються українською мовою з дублюванням англійською.

II. Сертифікація повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника.

21.1. Загальні положення

Для цілей цих Правил використані принципи EASA Part-21 – Додатку I (Part-21) до Регламенту Комісії (Commission Regulation (EU)) Європейського Союзу (the European Union) від 03 серпня 2012 року № 748/2012 та Європейських військових вимог з льотної придатності (European Military Airworthiness Requirements) EMAR 21, схваленої 23 вересня 2014 року Форумом військових органів з льотної придатності (Military Airworthiness Authorities Forum (MAWA Forum)) під егідою Європейського оборонного агентства (European Defence Agency (EDA)).

РОЗДІЛ А. ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ

ГЛАВА А – ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

21.А.1. Сфера застосування

Цей Розділ визначає загальні положення, які визначають права та обов'язки заявника на отримання та утримувача сертифіката, виданого або який буде виданий відповідно до вимог цього Розділу.

21.А.2. Подання документів для отримання сертифіката організацією іншою, ніж заявник на отримання або утримувач

Право на подання документів для отримання сертифіката виробу, компонента або обладнання, що видаються відповідно до умов цього Розділу, має організація (юридична особа) за умови укладення відповідного договору з утримувачем або заявником на отримання сертифіката. У цьому випадку така організація забезпечує виконання обов'язків, які має виконувати утримувач або заявник на отримання сертифіката.

21.А.3А. Відмови, несправності та дефекти

(а) Система збирання, дослідження та аналізу даних.

Утримувач сертифіката типу, обмеженого сертифіката типу, додаткового сертифіката типу, схвалення за Європейським Військовим Технічним Стандартом (далі – EMTSO схвалення (European Military Technical Standard Order (EMTSO) authorization)), схвалення проекту значного ремонту або будь-якого іншого застосовного схвалення, виданого відповідно до вимог цих Правил, повинен мати систему збирання, дослідження та аналізу звітів та інформації, що пов'язана з відмовами, несправностями та дефектами або іншими випадками, які призводять або могли б призвести до негативного впливу на льотну придатність виробу, компонента або обладнання, для яких виданий сертифікат типу, обмежений сертифікат типу, додатковий сертифікат типу, EMTSO схвалення, схвалення проекту значного ремонту або будь-яке інше застосовне схвалення, видане відповідно до вимог цих Правил. Інформація про таку систему повинна бути доступною для усіх відомих експлуатантів виробу, компонента або обладнання та за запитом для

будь-якої особи, яка має повноваження на такий запит відповідно до положень інших пов'язаних правил державної авіації/авіаційних правил.

(b) Звітність перед компетентним органом

1. Утримувач сертифіката типу, обмеженого сертифіката типу, додаткового сертифіката типу, EMTSO схвалення, схвалення проекту значного ремонту або будь-якого іншого застосовного схвалення, виданого відповідно до вимог цих Правил, повинен звітувати перед компетентним органом, який видає документ/схвалює, про будь-яку відмову, несправність та дефект або інший випадок, котрий, як він впевнений, пов'язаний з виробом, компонентом або обладнанням, для якого виданий сертифікат типу, обмежений сертифікат типу, додатковий сертифікат типу, EMTSO схвалення, схвалення проекту значного ремонту або будь-яке інше застосовне схвалення, що може призвести до виникнення небезпечного стану.

2. Форма та порядок складання таких звітів встановлюються компетентним органом. Звіти повинні складатися терміново і надсилатися не пізніше 72 годин після визначення можливого небезпечного стану, якщо цьому не стануть на заваді обставини непереборної сили.

(c) Дослідження звітних випадків

1. Коли випадок, який потрапив у звіт відповідно до пункту (b) або підпунктів 21.A.129(f)(2) чи 21.A.165(f)(2), виникає в результаті недоліків у конструкції або в результаті виробничого браку, утримувач сертифіката типу, обмеженого сертифіката типу, додаткового сертифіката типу, EMTSO схвалення, схвалення проекту значного ремонту або будь-якого іншого застосовного схвалення, виданого відповідно до вимог цих Правил, або виробник залежно від того, що застосовується, повинен дослідити причину виникнення недоліків та доповісти компетентному органу про результати своїх досліджень та про будь-які заходи, що спрямовані на усунення вищезазначених недоліків, які вони застосовують або планують застосувати.

2. Якщо компетентний орган вважає, що для усунення недоліків слід удатися до коригувальних заходів, то утримувач сертифіката типу, обмеженого сертифіката типу, додаткового сертифіката типу, EMTSO схвалення, схвалення проекту значного ремонту або будь-якого іншого застосовного схвалення, виданого відповідно до вимог цих Правил, або виробник залежно від того, що застосовується, повинен надати компетентному органу відповідні дані.

21.А.3В. Директиви льотної придатності

(а) Директива льотної придатності означає документ, виданий або прийнятий компетентним органом, в якому визначені дії, обов'язкові для виконання на повітряному судні, для поновлення прийнятного рівня безпеки, у випадку, коли є підстави вважати, що рівень безпеки цього повітряного судна може опинитися під загрозою у разі невиконання цих дій.

(b) Компетентний орган повинен видати директиву льотної придатності, якщо:

1) компетентним органом визначено, що існує небезпечний стан повітряного судна, який є результатом недоліку повітряного судна або двигуна, повітряного гвинта, компонента чи обладнання, що встановлені на цьому повітряному судні; та

2) цей стан, ймовірно, існує або може виникнути на іншому повітряному судні, включаючи двигун, повітряний гвинт, компонент чи обладнання, що встановлені на тих повітряних суднах, на які може бути вплив цих небезпечних умов.

(c) Коли директива льотної придатності має бути видана компетентним органом для усунення небезпечного стану, про який йдеться у пункті (b), або для проведення необхідної перевірки, то утримувач сертифіката типу, обмеженого сертифіката типу, додаткового сертифіката типу, EMTSO схвалення, схвалення проекту значного ремонту або будь-якого іншого застосовного схвалення, виданого відповідно до вимог цих Правил, повинен:

1) запропонувати відповідну коригувальну дію та/або необхідні перевірки і надати детальну інформацію про ці пропозиції компетентному органу для схвалення;

2) після схвалення компетентним органом коригувальної дії та/або необхідних перевірок, про які йдеться у підпункті (1), зробити доступними усім відомим експлуатантам або власникам виробу, компонента або обладнання та за запитом будь-якій особі, якій необхідно дотримуватися директиви льотної придатності, відповідні описові дані та інструкції для виконання.

(d) Директива льотної придатності повинна містити принаймні таку інформацію:

1) визначення небезпечного стану;

2) визначення повітряного судна, якого вона стосується, пов'язаної експлуатаційної та ремонтної документації;

3) необхідну дію (дії);

4) визначений строк виконання необхідної дії (дій);

5) дату набрання чинності директивою.

21.A.4. Взаємодія між проектуванням та виробництвом

Кожен утримувач сертифіката типу, обмеженого сертифіката типу, додаткового сертифіката типу, EMTSO схвалення, схвалення зміни типової конструкції або схвалення проекту ремонту повинен забезпечити співпрацю між організацією розробника та організацією виробника так, як це необхідно для досягнення:

(a) задовільної узгодженості між проектуванням та виробництвом, як це вимагається в параграфі 21.A.122, підпунктах 21A.130(b)(3) та (4), параграфі 21.A.133 та підпункті 21.A.165(c)(2) цих Правил залежно від того, що застосовується, та

(b) відповідного супроводження підтримання льотної придатності виробу, компонента або обладнання.

ГЛАВА В – СЕРТИФІКАТИ ТИПУ (ВІЙСЬКОВІ) ТА ОБМЕЖЕНІ СЕРТИФІКАТИ ТИПУ (ВІЙСЬКОВІ)

21.А.11. Сфера застосування

Ця Глава визначає процедуру видання сертифікатів типу (військових) для виробів та обмежених сертифікатів типу (військових) для повітряних суден, а також права і обов'язки заявників на отримання, а також утримувачів таких сертифікатів.

21.А.13. Прийнятність заявника

Будь-яка організація, котра довела або доводить свою здатність згідно з параграфом 21.А.14 цих Правил, вважається прийнятною як заявник на отримання сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу на умовах, що визначені в цій Главі.

21.А.14. Доведення здатності

(a) Будь-яка організація, що подає заявку на отримання сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу, повинна довести свою здатність шляхом отримання схвалення організації розробника, яке видається компетентним органом згідно з Главою J.

(b) Незважаючи на пункт (a), заявник може запропонувати компетентному органу як альтернативну процедуру підтвердження своєї здатності угоду про застосування процедур, що встановлюють особливу практику проектування, використання ресурсів та послідовності дій, які необхідні для доведення відповідності цим Правилам, з наведеного нижче:

1) проект нескладних виробів або проектувальну діяльність в обмеженому обсязі;

2) початкову фазу щодо схвалення організації розробника або обмеження тривалості проектувальної діяльності;

3) вироби, для яких основну частину дій щодо сертифікації типового проекту було вже схвалено компетентним органом за цим напрямом;

4) зарезервовано.

21.A.15. Заявка

(a) Заявка на отримання сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу надається за формою та в порядку, що встановлені компетентним органом.

(b) До заявки на отримання сертифіката типу повітряного судна або обмеженого сертифіката типу додаються креслення цього повітряного судна у трьох проекціях та попередні основні дані, включаючи заявлені експлуатаційні характеристики та обмеження.

(c) До заявки на отримання сертифіката типу двигуна або повітряного гвинта додаються загальне монтажне креслення, опис особливостей конструкції, експлуатаційні характеристики та заявлені експлуатаційні обмеження двигуна або повітряного гвинта.

21.A.16A. Норми льотної придатності

Компетентний орган може схвалити використання діючих норм льотної придатності як стандартні засоби доведення відповідності виробів, компонентів та обладнання. Такі норми повинні бути деталізованими та чітко визначеними для того, щоб надати заявникам інформацію про умови, на підставі яких будуть видані сертифікати.

21.A.16B. Спеціальні умови

(а) Компетентний орган визначає спеціальні детальні технічні умови, які називаються спеціальними для виробу, якщо пов'язані з ним норми льотної придатності не містять адекватних або відповідних стандартів безпеки для цього виробу внаслідок того, що:

1) виріб має особливості конструкції, які є новішими або незвичайними щодо практики проектування, яка є основою для застосовних норм льотної придатності; або

2) виріб призначений для нетрадиційного використання; або

3) досвід експлуатації інших подібних виробів або виробів з подібними особливостями конструкції виявив можливість виникнення небезпечних ситуацій.

4) норми льотної придатності не існують для відповідної функції виробу.

(б) Спеціальні умови містять такі стандарти безпеки, які компетентний орган вважає необхідними для встановлення рівня безпеки, який є еквівалентним рівню, що встановлений застосовними нормами льотної придатності або прийнятний рівень безпеки, якщо норми льотної придатності не існують для відповідного виробу.

21.А.17А. Сертифікаційний базис типу

(а) Сертифікаційний базис типу, який визначений для видання сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу, складається з:

1) застосовних норм льотної придатності, які визначаються відповідно до параграфу 21.А.16А цих Правил, за винятком:

(і) якщо компетентним органом визначено інше; або

(іі) доведення відповідності пізніше внесеним поправкам, які вибрані заявником або потрібні відповідно до пункту (d);

2) будь-якої спеціальної умови, що визначена згідно з пунктом 21.А.16В(а);

3) формування критеріїв в документах МАWA Forum “Сертифікаційні критерії Європейської військової льотної придатності” (European Military Airworthiness Certification Criteria (EMACC)) засновано на військовому використанні виробу, коли відповідні норми льотної придатності не доступні.

(b) Зарезервовано.

(c) Зарезервовано.

(d) Якщо заявник вибирає доведення відповідності поправкам, які є чинними після подання заявки на отримання сертифіката типу, заявник також повинен довести відповідність будь-якій іншій поправці, яку компетентний орган вважає безпосередньо з нею пов’язаною.

(e) Спеціальні умови відповідно до параграфу 21.А.16В цих Правил можуть застосовуватися, якщо повітряне судно призначене для військового використання.

21.А.17В. План програми сертифікації

Заявник повинен запропонувати компетентному органу План програми сертифікації, який має містити методи встановлення відповідності. План програми сертифікації повинен бути затверджений компетентним органом до початку доведення відповідності та за необхідності оновлюватися під час сертифікаційного процесу.

21.А.18. Визначення застосовних вимог захисту довкілля та норм льотної придатності

(На цей час не застосовується)

21.А.19. Зміни, які вимагають видання нового сертифіката типу

Будь-який заявник, який пропонує внести зміни у виріб, повинен подати заявку на отримання нового сертифіката типу, якщо компетентний

орган вважає зміну конструкції, конфігурації, потужності, тяги або маси настільки всеохоплюючою, що потребує, по суті, проведення повного дослідження відповідності застосовному сертифікаційному базису типу.

21.A.20. Відповідність сертифікаційному базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується)

(a) Заявник на отримання сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу повинен довести відповідність застосовному сертифікаційному базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується) та надати компетентному органу методи, за допомогою яких така відповідність доведена відповідно до Плану програми сертифікації, що визначений у параграфі 21.A.17B.

(b) Заявник повинен зробити заяву, що він довів відповідність застосовному сертифікаційному базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується) відповідно до Плану програми сертифікації, що визначений у параграфі 21.A.17B.

(c) Якщо заявник є утримувачем відповідного схвалення організації розробника, заява, про яку йдеться в пункті (b), складається відповідно до положень Глави J цих Правил.

21.A.21. Видання сертифіката типу

Заявник має право отримати сертифікат типу для виробу, який видається компетентним органом, після:

(a) доведення своєї можливості відповідно до параграфа 21.A.14;

(b) надання заяви, що зазначена в пункті 21.A.20(b);

(c) доведення того, що:

1) виріб, який підлягає сертифікації, відповідає застосовному сертифікаційному базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується), що визначені згідно з параграфами 21.A.17A та 21.A.18 (де застосовується);

2) будь-які невідповідності положенням льотної придатності компенсуються за рахунок факторів, які забезпечують еквівалентний рівень безпеки;

3) відсутня особливість або характеристика, які роблять цей виріб небезпечним для використання, для якого заявлена сертифікація;

4) заявник на отримання сертифіката типу чітко заявив, що він готовий забезпечити відповідність параграфу 21.A.44;

(d) сертифікату типу повітряного судна, двигун та/або повітряний гвинт, якщо вони встановлені на повітряному судні, мають сертифікат типу, виданий або такий, що визнається згідно з цими Правилами.

21.A.23. Видання обмеженого сертифіката типу

(a) Для повітряного судна, яке не відповідає положенням пункту 21.A.21(c), заявник має право отримати виданий компетентним органом обмежений сертифікат типу після:

1) відповідності встановленому компетентним органом відповідному сертифікаційному базису типу, який забезпечує адекватну безпеку, де обмеження можуть бути накладені стосовно використання повітряного судна, та застосовним вимогам захисту довкілля (де застосовується);

2) чіткої заяви, що він готовий забезпечити відповідність параграфу 21.A.44.

(b) Двигун або повітряний гвинт, що встановлені на повітряному судні, чи вони обидва повинні:

1) мати сертифікат типу, виданий або визнаний згідно з цими Правилами; або

2) мати доведену відповідність сертифікаційному базису типу, що необхідно для забезпечення безпечного польоту повітряного судна.

21.A.31. Типова конструкція

(а) Типова конструкція складається з:

1) креслень і специфікацій, а також переліку таких креслень і специфікацій, які необхідні для визначення конфігурації та конструктивних особливостей виробу, який, як доведено, відповідає застосовному сертифікаційному базису типу і вимогам захисту довкілля (де застосовується);

2) інформації про матеріали та процеси і про методи виробництва та складання виробу, які необхідні для забезпечення тотожності виробу;

3) схваленого розділу обмежень льотної придатності в інструкціях з підтримання льотної придатності, як визначено застосовними нормами льотної придатності;

4) будь-яких інших відомостей, які необхідні, щоб шляхом порівняння забезпечити визначення льотної придатності, характеристик шуму на місцевості, викиду палива та емісії авіаційного двигуна (де застосовується) пізніше вироблених виробів того самого типу.

(b) Кожна типова конструкція повинна бути належним чином ідентифікована.

21.А.33. Дослідження та випробування

(а) Заявник повинен виконати всі перевірки та випробування, які є необхідними для доведення відповідності застосовному сертифікаційному базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується).

(b) Перед проведенням кожного випробування, про які йдеться в пункті (а), заявник повинен визначити:

1) для кожного випробувального зразка:

(і) що матеріали та процеси адекватно відповідають специфікаціям заявленої типової конструкції;

(ii) що деталі виробів адекватно відповідають кресленням заявленої типової конструкції;

(iii) що процеси виробництва, конструкція та збирання адекватно відповідають таким, що визначені у заявленій типовій конструкції; та

2) що випробувальне обладнання та обладнання для вимірювання, яке використовується для випробувань, адекватне видам випробувань та відповідно відкаліброване.

(c) Заявник повинен надати можливість компетентному органу проводити будь-які огляди, які потрібні для перевірки відповідності пункту (b).

(d) Заявник повинен надати можливість компетентному органу проглядати будь-який звіт та здійснювати будь-яку перевірку і виконувати або брати участь у будь-якому льотному або наземному випробуванні, які потрібні для перевірки обґрунтованості заяви про відповідність, що надана заявником відповідно до пункту 21.A.20(b), та для визначення того, що відсутня особливість або характеристика, які роблять виріб, який заявлений для сертифікації, небезпечним для використання.

(e) Для випробувань, які проводить компетентний орган чи бере в них участь згідно з пунктом (d):

1) заявник повинен надати компетентному органу заяву про відповідність пункту (b); та

2) пов'язані з випробуванням зміни, які впливають на заяву про відповідність, не вносяться до виробу, компонента чи обладнання в період від дати доведення відповідності пункту (b) до дати представлення для випробувань компетентному органу.

21.A.35. Льотні випробування

(a) Льотні випробування з метою отримання сертифіката типу проводяться згідно з умовами, які визначені компетентним органом для льотних випробувань.

(b) Заявник повинен провести усі льотні випробування, які компетентний орган вважає необхідними:

1) для визначення відповідності застосовному сертифікаційному базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується); та

2) для визначення прийнятного рівня надійності повітряного судна, його компонентів та обладнання і належного їх функціонування.

(c) (зарезервовано)

(d) (зарезервовано)

(e) (зарезервовано)

(f) Льотні випробування, про які йдеться в підпункті (b)(2), включають:

1) для повітряних суден з газотурбінними двигунами такого типу, який раніше не використовувався на сертифікованому типі повітряного судна, принаймні 300 годин експлуатації з двигуном або як узгоджено компетентним органом, повна комплектація якого відповідає сертифікату типу; та

2) для усіх інших повітряних суден принаймні 150 годин або як узгоджено компетентним органом.

21.A.41. Сертифікат типу та обмежений сертифікат типу

Сертифікат типу та обмежений сертифікат типу включають типову конструкцію, експлуатаційні обмеження, перелік даних сертифіката типу для льотної придатності, застосовний сертифікаційний базис та вимоги захисту довкілля (де застосовується), для яких компетентний орган реєструє відповідність, та будь-які інші умови або обмеження, що визначені для

виробу у застосовних нормах льотної придатності та вимогах захисту довкілля (де застосовується).

21.A.42. Інтегрування

Утримувач сертифіката типу (військового) повинен бути відповідальним за інтегрування виробів, авіаційного озброєння та інших систем у повітряне судно, крім схвалених відповідно до Глави Е.

21.A.44. Обов'язки утримувача

Кожен утримувач сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу повинен:

(а) Виконувати обов'язки, що встановлені у параграфах 21.A.3, 21.A.3В, 21.A.4, 21.A.55, 21.A.57 та 21.A.61, та для цього продовжувати задовольняти вимогам, вказаних у параграфі 21.A.14; та

(б) Визначати маркування відповідно до Глави Q.

21.A.47. Передача

Передати сертифікат типу або обмежений сертифікат типу може лише організація, яка здатна прийняти зобов'язання, що зазначені в параграфі 21.A.44, та довела свою кваліфікацію за критеріями параграфа 21.A.14.

21.A.51. Строк дії та чинність

(а) Сертифікат типу та обмежений сертифікат типу видаються на необмежений строк. Вони залишаються чинними за умови, що:

1) утримувач продовжує відповідати вимогам цих Правил; та

2) сертифікат не був зданий або скасований відповідно до застосовних процедур встановлених компетентним органом відповідно до чинного законодавства.

(б) Після здачі або скасування сертифікат типу або обмежений сертифікат типу має бути повернений до компетентного органу.

(с) Утримувач сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу має в найкоротші строки інформувати компетентний орган, коли утримувач сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу вже не в змозі виконувати визначені обов'язки згідно з цими Правилами для одного або декілька типів виробів.

21.А.55. Зберігання документації

Уся доречна інформація, що стосується конструкції, креслення та звіти з випробувань, включаючи звіти про перевірку виробу, який проходив випробування, повинна зберігатися утримувачем сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу для надання у розпорядження компетентного органу і підтримуватися у порядку, що забезпечує наявність даних, які необхідні для забезпечення підтримання льотної придатності виробу та відповідності вимогам захисту довкілля (де застосовується).

21.А.57. Керівництва

Утримувач сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу повинен розробити, супроводжувати та оновлювати оригінальні копії усіх керівництв, які необхідні за застосовним сертифікаційним базисом типу та вимогами захисту довкілля (де застосовується) для виробу, та надавати копії компетентному органу за його запитом.

21.А.61. Інструкції з підтримання льотної придатності

(а) Утримувач сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу повинен надати принаймні один комплект повних інструкцій з підтримання льотної придатності, який містить опис конструкції та технологічні інструкції, що підготовлені згідно із застосовним сертифікаційним базисом типу, кожному відомому експлуатанту одного або кількох повітряних суден, двигунів або повітряних гвинтів при їх поставці або при виданні першого сертифіката льотної придатності для відповідного повітряного судна залежно від того, що настане пізніше, та у подальшому зробити ці інструкції доступними за запитом для будь-якого іншого експлуатанта, якому необхідно

дотримуватись вимог цих інструкцій. Наявність керівництва або частини інструкцій для підтримання льотної придатності, що стосуються капітального ремонту або інших важких форм технічного обслуговування, може бути відкладена, доки виріб не буде переданий в експлуатацію, але вони повинні бути наявними до того, коли будь-який виріб досягне відповідного календарного строку служби чи напрацювання, яке вимірюється в льотних годинах та/або циклах.

(b) Крім того, інформація про зміни, які внесені до інструкцій з підтримання льотної придатності, повинна бути доступною для усіх відомих експлуатантів виробу, а також для будь-якого іншого експлуатанта за його запитом, якому необхідно дотримуватись вимог цих інструкцій. Компетентному органу повинна бути надана програма, яка демонструє, яким чином поширюються зміни до інструкцій з підтримання льотної придатності.

ГЛАВА В1 – ВИЗНАННЯ (ВАЛІДАЦІЯ) СЕРТИФІКАТІВ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИХ) ІНШИХ ДЕРЖАВ РОЗРОБНИКІВ

21.А.70А. Сфера застосування

Ця Глава визначає процедури визнання (валідації) сертифіката типу (військового) чи обмеженого сертифіката типу (військового), що виданий компетентним органом (військовим) з льотної придатності іншої держави розробника для виробу, який планується імпортувати в Україну.

21.А.70В. Прийнятність заявника

Заявка на отримання сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу для виробу, що імпортується, приймається компетентним органом від утримувача відповідного сертифіката, який виданий компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника за результатами первинної сертифікації виробу. Умовою прийняття заявки є наявність

двосторонньої угоди з цього питання між Україною та державою розробника чи меморандуму про розуміння та/або робочих домовленостей між компетентним органом та компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника.

21.A.70C. Заявка

(a) Форма заявки на отримання сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу для виробу, що імпортується, та порядок її подання встановлюються компетентним органом через компетентний орган (військовий) з льотної придатності держави розробника.

(b) До заявки на отримання сертифіката типу для виробу, що імпортується, або обмеженого сертифіката типу додаються:

1) лист підтримки від компетентного органу (військового) з льотної придатності держави розробника із загальним описом виробу;

2) стислий опис конструктивних особливостей та основні дані виробу, включаючи креслення у трьох проекціях для повітряного судна або технічні характеристики для двигуна чи повітряного гвинта;

3) копії сертифіката типу та переліку даних, що видані компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника за результатами первинної сертифікації, включаючи підтвердження відповідності вимогам захисту довкілля (де застосовується);

4) детальний опис прийнятих при первинній сертифікації в державі розробника звільнень, спеціальних умов та еквівалентних рівнів безпеки, що компенсують невідповідність конкретним положенням льотної придатності;

5) в узгодженому з компетентним органом обсязі копії керівництв, які видані утримувачем сертифіката типу для забезпечення льотної експлуатації та підтримання льотної придатності виробу;

б) копія сертифіката схвалення виробництва чи еквівалентного документа (якщо застосовується);

7) відомості про конкретних замовників виробу або експлуатанта першого повітряного судна, що планується для експлуатації в Україні;

8) пропозиції щодо строків проведення валідації.

(с) Заявка на отримання сертифіката типу або обмеженого сертифіката типу для виробу, що імпортується, для літаків та вертольотів є чинною протягом п'яти років, а для будь-якого іншого виробу – протягом трьох років.

21.A.70D. Додаткові технічні умови

(а) Сертифікаційний базис для валідації складається з:

1) сертифікаційного базису первинної сертифікації в державі розробника;

2) додаткових технічних умов, які визначаються компетентним органом.

(б) Додаткові технічні умови визначаються:

1) різницею між вимогами льотної придатності сертифікаційного базису первинної сертифікації та вимогами льотної придатності, які були чинними в Україні на дату подання заявки на отримання сертифіката типу в державі розробника;

2) особливостями та досвідом експлуатації аналогічних виробів в Україні;

3) результатами розгляду прийнятих при первинній сертифікації в державі розробника звільнень, спеціальних умов та еквівалентних рівнів безпеки.

21.A.70E. Доведення відповідності

(а) Заявник – утримувач первинного сертифіката типу доводить відповідність типової конструкції виробу додатковим технічним умовам та

надає документацію з підтвердження відповідності компетентному органу для оцінки.

(b) Компетентний орган оцінює доказові документи заявника, зокрема документи з підтвердження відповідності додатковим технічним умовам.

(c) Компетентний орган може надати компетентному органу (військовому) з льотної придатності держави розробника повноваження на проведення оцінки наданих заявником документів з підтвердження відповідності додатковим технічним умовам.

(d) Ступінь довіри оцінкам та процедурам, які робляться та застосовуються компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника, та детальні процедури процесу визнання (валідації) визначаються двосторонньою угодою чи меморандумом про порозуміння між Україною та державою розробника та/або робочими домовленостями між компетентним органом та компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника.

21.A.70F. Сертифікат типу для імпортованого виробу

(a) У разі визначення компетентним органом відповідності виробу, що імпортується, сертифікаційному базису компетентний орган видає сертифікат типу для імпортованого виробу.

(b) Сертифікат типу та обмежений сертифікат типу для імпортованого виробу видаються на необмежений строк. Вони залишаються чинними за умови, що:

1) залишається чинним первинний сертифікат типу, що виданий компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника;

2) сертифікат не був зданий або скасований відповідно до процедур, встановлених відповідно до чинного законодавства.

(ГЛАВА С – НЕ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ)

ГЛАВА D – ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО СЕРТИФІКАТІВ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИХ) ТА ОБМЕЖЕНИХ СЕРТИФІКАТІВ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИХ)

21.А.90. Сфера застосування

Ця Глава визначає процедуру схвалення змін типової конструкції та змін сертифікатів типу і встановлює обов'язки та привілеї (повноваження) заявників на отримання та утримувачів такого схвалення. У цій Главі посилання на сертифікати типу охоплюють посилання на сертифікати типу та на обмежені сертифікати типу.

21.А.91. Класифікація змін, які вносяться у типову конструкцію

Зміни, які вносяться у типову конструкцію, класифікуються як другорядні та головні. “Другорядна зміна” є такою, що суттєво не впливає на масу, центрування, міцність конструкції, надійність, експлуатаційні характеристики або на інші характеристики, що впливають на льотну придатність виробу, та розглядаються, де це застосовується, екологічні характеристики, такі як рівень шуму, викид палива, випускна емісія. Якщо це не суперечить параграфу 21.А.19, то згідно з цією Главою усі інші зміни є “головними”. Головні та другорядні зміни схвалюються згідно з параграфом 21.А.95 або 21.А.97 відповідно та належним чином ідентифікуються.

21.А.92. Прийнятність заявника

(а) Тільки утримувач сертифіката типу може подавати заявку на схвалення головної зміни типової конструкції згідно з цією Главою; усі інші заявники на схвалення головної зміни типової конструкції подають заявку згідно з Главою Е.

(б) Будь-яка організація може подавати заявку на схвалення другорядної зміни типової конструкції згідно з цією Главою.

21.А.93. Заявка

Заявка на схвалення зміни типової конструкції подається за формою та в порядку, що встановлені компетентним органом, і повинна включати:

(а) Опис зміни, який визначає:

1) усі частини типової конструкції та затверджені керівництва, на які впливає зміна;

2) норми льотної придатності та вимоги захисту довкілля (де застосовується), відповідно до яких зміна спроектована згідно з параграфом 21.А.101;

(б) Визначення будь-яких повторних досліджень, які необхідні для доведення відповідності зміненого виробу застосовним нормам льотної придатності та вимогам захисту довкілля (де застосовується).

21.А.95. Другорядні зміни

Другорядні зміни типової конструкції класифікуються та схвалюються:

(а) Компетентним органом; або

(б) Відповідно схваленою організацією розробника за процедурою, що узгоджена з компетентним органом.

21.А.97. Головні зміни

(а) Заявник на схвалення головної зміни:

1) надає компетентному органу доказову документацію разом з будь-якими описовими даними, що необхідні для включення до типової конструкції;

2) доводить відповідність зміненого виробу застосовним нормам льотної придатності та вимогам захисту довкілля (де застосовується) відповідно до вимог параграфа 21.А.101;

3) заявляє, що він довів відповідність застосовному сертифікаційному базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується) і надасть компетентному органу такий базис, відповідно до якого така заява зроблена.

4) якщо заявник є утримувачем відповідного схвалення організації розробника, то він складає заяву, про яку йдеться в підпункті (а)(3), відповідно до положень Глави J;

5) діє відповідно до параграфу 21.A.33 та, якщо застосовне, параграфу 21.A.35.

(b) Схвалення головної зміни типової конструкції обмежується тією (тими) конкретною(ими) конфігурацією(ями) типової конструкції, в яку вносяться зміни.

21.A.101. Визначення застосовних норм льотної придатності та вимог захисту довкілля (де застосовується)

(a) Заявник на схвалення зміни до сертифіката типу повинен довести, що змінений виріб відповідає нормам льотної придатності, які є застосовними до такого зміненого виробу та є чинними на дату подання заявки на схвалення зміни, та задовольняє застосовним вимогам захисту довкілля (де застосовується), що зазначені в параграфі 21.A.18.

b) За рахунок часткового відступу від пункту (a) заявник може довести, що змінений виріб відповідає попередній поправці до норми льотної придатності, яка визначена в пункті (a), та будь-якої іншої вимоги, яку компетентний орган вважає такою, що безпосередньо відноситься до виробу. Однак попередня поправка до норми льотної придатності не може передувати даті норми льотної придатності, що зазначена в сертифікаті типу. Заявник може довести відповідність попередній поправці до норми льотної придатності у будь-якому з таких випадків:

1) зміна, яку компетентний орган не вважає суттєвою. Під час визначення того, чи є така конкретна зміна суттєвою, компетентний орган

розглядає зміну з урахуванням усіх попередньо внесених до конструкції змін, що мають відношення до цієї зміни, та усіх пов'язаних з цим поправок до застосовного сертифікаційного базису типу, які включені в сертифікат типу виробу. Зміни, які задовольняють одному з нижче приведених критеріїв, автоматично вважаються суттєвими якщо:

(i) загальна конфігурація або принципи конструкції не збережені; або

(ii) припущення, які були використані для сертифікації виробу, що підлягає зміні, не залишаються чинними;

2) для кожної зони, системи, кожного компонента або обладнання, якщо компетентний орган вважає, що внесена зміна на них не впливає;

3) для кожної зони, системи, кожного компонента або обладнання, якщо компетентний орган вважає, що доведення їх відповідності нормам льотної придатності, що визначені в пункті (а), не буде сприяти збільшенню рівня безпеки зміненого виробу або буде недоцільне з практичної точки зору.

(с) (зарезервовано)

(d) Якщо компетентний орган вважає, що норми льотної придатності, які чинні на дату подання заявки на схвалення зміни, не забезпечують адекватних вимог до запропонованої зміни, то заявник також повинен довести відповідність будь-яким спеціальним умовам та поправкам до цих спеціальних умов, визначених згідно з параграфом 21.А.16В, для забезпечення рівня безпеки, еквівалентного тому, що встановлений в нормах льотної придатності, які є чинними на дату подання заявки на схвалення зміни.

(е) (зарезервовано)

21.А.103. Видання схвалення

(а) Заявник має право отримати схвалення головної зміни до схваленої компетентним органом типової конструкції після:

1) надання заяви, що зазначена в підпункті 21.А.97(а)(3); та

2) доведення того, що:

(i) змінений виріб відповідає застосовним нормам льотної придатності та вимогам захисту довкілля (де застосовується) відповідно до параграфа 21.A.101;

(ii) будь-які невідповідності положенням льотної придатності компенсуються за рахунок факторів, які забезпечують еквівалентний рівень безпеки; та

(iii) відсутня особливість або характеристика, які роблять цей виріб небезпечним для використання, для якого заявлена сертифікація.

(b) Другорядна зміна типової конструкції схвалюється згідно з параграфом 21.A.95 тільки в тому випадку, коли доведена відповідність зміненого виробу застосовним нормам льотної придатності відповідно до параграфа 21.A.101.

21.A.105. Зберігання документації

(a) Для кожної зміни уся суттєва інформація, що стосується конструкції, креслення та звітів з випробувань, включаючи звіти про перевірку зміненого виробу, який проходив випробування, повинна зберігатися заявником для надання у розпорядження компетентного органу і підтримуватися у порядку, що забезпечує наявність даних, які необхідні для забезпечення для зміненого виробу підтримання льотної придатності та відповідності вимогам захисту довкілля (де застосовується).

(b) Якщо інше не визначено компетентним органом, документи повинні зберігатися не менше двох років після припинення обслуговування останнього повітряного судна сертифікованого типу.

21.A.107. Інструкції з підтримання льотної придатності

(a) Утримувач схвалення другорядної зміни типової конструкції повинен надати принаймні один комплект пов'язаних з нею змін, якщо такі існують, до інструкцій з підтримання льотної придатності виробу, в який

вноситься другорядна зміна, складених згідно із застосовним сертифікаційним базисом типу, кожному відомому експлуатанту одного або кількох повітряних суден, двигуна або повітряного гвинта, в які внесена другорядна зміна, при їх поставці або при виданні першого сертифіката льотної придатності для зміненого повітряного судна залежно від того, що настане пізніше, та у подальшому зробити ці зміни інструкцій доступними за запитом будь-якому іншому експлуатанту, від якого вимагається відповідність вимогам цих інструкцій.

(b) Крім цього, ревізії цих змін до інструкцій з підтримання льотної придатності повинні бути доступними для всіх відомих експлуатантів виробу, в який внесена другорядна зміна, а також повинні бути доступними для будь-якого іншого експлуатанта за його запитом, якому необхідно дотримуватись вимог цих інструкцій.

21.A.109. Обов'язки та маркування

Утримувач схвалення другорядної зміни типової конструкції повинен:

(a) виконувати обов'язки, що визначені у параграфах 21.A.4, 21.A.105 та 21.A.107; та

(b) визначати маркування згідно з пунктом 21.A.804(a).

ГЛАВА D1 – ВИЗНАННЯ (ВАЛІДАЦІЯ) ЗМІН ДО СЕРТИФІКАТІВ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИХ) ТА ОБМЕЖЕНИХ СЕРТИФІКАТІВ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИХ) ДЛЯ ІМПОРТОВАНОГО ВИРОБУ

21.A.110A. Сфера застосування

Ця Глава визначає процедуру визнання (валідації) змін типової конструкції імпортованого виробу, які вносяться утримувачами сертифікатів типу (військових) та обмежених сертифікатів типу (військових) для імпортованого виробу.

21.A.110B. Загальні положення

(a) Компетентним органом розглядаються зміни типової конструкції виробу, для якого ним виданий сертифікат типу або обмежений сертифікат типу для імпортованого виробу, які схвалені компетентним органом держави розробника.

(b) Зміни, які розглядаються, класифікуються:

1) як другорядні та головні згідно з параграфом 21.A.91;

2) головна зміна вважається суттєвою відповідно до положень параграфа 21.A.101.

(c) Залежно від значності та складності зміни компетентний орган може визнавати схвалені компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника зміни без додаткових перевірок та без видання схвального документа.

(d) Для змін, які віднесені компетентним органом до суттєвих, застосовується процедура визнання (валідації), яка подібна процедурі, що наведена в Главі В1 цих Правил.

(e) Ступінь довіри оцінкам та процедурам, які робляться та застосовуються компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника, та детальні процедури процесу визнання (валідації) визначаються двосторонньою угодою чи меморандумом про порозуміння між Україною та державою розробника та/або робочими домовленостями між компетентним органом та компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника.

ГЛАВА Е – ДОДАТКОВІ СЕРТИФІКАТИ ТИПУ (ВІЙСЬКОВІ)

21.A.111. Сфера застосування

Ця Глава визначає процедуру схвалення головних змін типової конструкції за процедурами видання додаткових сертифікатів типу, а також обов'язки та привілеї заявників на отримання та утримувачів таких сертифікатів.

21.A.112A. Прийнятність заявника

Будь-яка організація, котра довела або доводить свою здатність відповідно до параграфа 21.A.112B, вважається прийнятною як заявник на отримання додаткового сертифіката типу на умовах, що встановлені у цій Главі.

21.A.112B. Доведення здатності

(a) Будь-яка організація, що подає заявку на отримання додаткового сертифіката типу, повинна довести свою здатність шляхом отримання схвалення (військового) організації розробника, яке видається компетентним органом згідно з Главою J.

(b) Шляхом відступу від пункту (a) заявник може запропонувати компетентному органу як альтернативну процедуру доведення своєї здатності угоду про використання процедур, що встановлюють особливу практику проектування, використання ресурсів та послідовності дій, які необхідні для відповідності цій Главі.

21.A.113. Заявка на отримання додаткового сертифіката типу

(a) Заявка на отримання додаткового сертифіката типу надається за формою та в порядку, що встановлені компетентним органом.

(b) Заявка на отримання додаткового сертифіката типу повинна містити усі описи та визначення, які необхідні згідно з параграфом 21.A.93. Окрім цього така заявка повинна включати обґрунтування того, що інформація, на якій базується визначення, є достатньою або за рахунок використання власних можливостей заявника, або через домовленість з утримувачем сертифіката типу.

21.A.114. Доведення відповідності

Будь-який заявник на отримання додаткового сертифіката типу повинен дотримуватися положень параграфа 21.A.97 та повинен бути відповідальним за внесення будь-яких змін до виробу.

21.A.115. Видання додаткового сертифіката типу

Заявник має право отримати додатковий сертифікат типу, який видається компетентним органом, після:

(а) дотримання вимог пункту 21.A.103(а);

(б) доведення своєї здатності згідно з параграфом 21.A.112В;

(с) якщо відповідно до пункту 21.A.113(б) заявник уклав угоду з утримувачем сертифіката типу після того, як

1) утримувач сертифіката типу повідомив про те, що не має технічних заперечень щодо інформації, яка надана згідно з параграфом 21.A.93; та

2) утримувач сертифіката типу погодився співпрацювати з утримувачем додаткового сертифіката типу для забезпечення виконання усіх обов'язків стосовно підтримання льотної придатності зміненого виробу через дотримання положень параграфів 21.A.44 та 21.A.118А.

21.A.116. Передача

Додатковий сертифікат типу може бути переданий лише організації, яка здатна виконувати обов'язки згідно з параграфом 21.A.118А та довела свою кваліфікацію за критеріями параграфа 21.A.112В.

21.A.117. Зміни частини виробу, для якої виданий додатковий сертифікат типу

(а) Другорядні зміни тієї частини виробу, для якої виданий додатковий сертифікат типу, класифікуються та схвалюються згідно з Главою D.

(b) Кожна головна зміна тієї частини виробу, для якої виданий додатковий сертифікат типу, схвалюється виданням окремого додаткового сертифіката типу згідно з цією Главою.

(c) Шляхом часткового відступу від положень пункту (b) головна зміна тієї частини виробу, для якої виданий додатковий сертифікат типу, що вноситься безпосередньо утримувачем цього додаткового сертифіката типу, може бути схвалена як зміна існуючого додаткового сертифіката типу.

21.A.118A. Зобов'язання та маркування

Кожен утримувач додаткового сертифіката типу повинен:

(a) виконувати обов'язки:

1) які визначені в параграфах 21.A.3, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.105, 21.A.119 та 21.A.120;

2) тісно співпрацювати з утримувачем сертифіката типу згідно з підпунктом 21.A.115(c)(2);

і для цього підтримувати відповідність критеріям, що наведені в параграфі 21.A.112B;

(b) визначати маркування згідно з пунктом 21.A.804(a).

21.A.118B. Строк дії та чинність

(a) Додатковий сертифікат типу видається на необмежений строк. Він залишається чинним за умови, що:

1) утримувач продовжує відповідати вимогам цих Правил; та

2) сертифікат не був зданий або скасований за застосовними процедурами відповідно до чинного законодавства.

(b) Після здачі або скасування додатковий сертифікат типу має бути повернений до компетентного органу.

(c) Утримувач додаткового сертифікату типу повинен інформувати компетентний орган в найкоротший термін, коли він більше не в змозі

задовольняти як утримувач додаткового сертифікату типу, визначеному цими Правилами, для одного або декількох типів виробів. У цьому випадку він повинен забезпечити доступ компетентного органу до всієї інформації, необхідної для останнього, щоб задовольнити або забезпечити підтримання льотної придатності типової конструкції пов'язаних виробів.

21.A.119. Керівництва

Утримувач додаткового сертифіката типу повинен розробити, супроводжувати та оновлювати оригінальні копії змін до керівництв, які необхідні за застосовним сертифікаційним базисом типу та вимогами захисту довкілля (де застосовується), та потрібні для відображення змін, що внесені згідно з додатковим сертифікатом типу, і надавати копії цих керівництв до компетентного органу за його запитом.

21.A.120. Інструкції з підтримання льотної придатності

(а) Утримувач додаткового сертифіката типу на повітряне судно, двигун або повітряний гвинт повинен надати принаймні один комплект відповідних змін до інструкцій з підтримання льотної придатності, який підготовлений відповідно до застосовного сертифікаційного базису типу, кожному відомому експлуатанту одного або кількох повітряних суден, двигунів або повітряних гвинтів, що відображають особливості, які пов'язані з додатковим сертифікатом типу, на час їх поставки або видання першого сертифіката льотної придатності для відповідного повітряного судна залежно від того, що настане пізніше, та у подальшому зробити ці зміни до чинних інструкцій доступними за запитом для будь-якого експлуатанта, якому необхідно дотримуватись будь-яких умов цих інструкцій. Наявність якогось керівництва або частини змін до інструкцій з підтримання льотної придатності, що стосуються капітального ремонту або інших складних форм технічного обслуговування, може бути відкладена, доки виріб не буде переданий на обслуговування, але мають бути в наявності до того, як виріб

досягне закінчення відповідного календарного строку служби чи напрацювання, яке вимірюється в льотних годинах/циклах.

(b) Крім того, зміни, які внесені до цих варіантів інструкцій з підтримання льотної придатності, повинні бути доступними для всіх відомих експлуатантів виробу, на яких впроваджена зміна за додатковим сертифікатом типу, а також повинні бути доступними для будь-якого іншого експлуатанта за його запитом, якому необхідно дотримуватись будь-яких умов цих інструкцій. Компетентному органу повинна бути надана програма, яка демонструє, яким чином поширюються зміни до інструкцій з підтримання льотної придатності.

ГЛАВА Е1 – ВИЗНАННЯ (ВАЛІДАЦІЯ) ДОДАТКОВИХ СЕРТИФІКАТІВ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИХ) ІНШИХ ДЕРЖАВ РОЗРОБНИКІВ

21.A.120A. Сфера застосування

Ця Глава визначає процедуру визнання (валідації) додаткового сертифіката типу (військового), що виданий компетентним органом (військовим) з льотної придатності іншої держави розробника зміни.

21.A.120B. Прийнятність заявника

Заявка на отримання додаткового сертифіката типу приймається компетентним органом від утримувача відповідного додаткового сертифіката типу, який виданий компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника зміни за результатами первинного схвалення головної зміни.

Умовою прийняття заявки є наявність двосторонньої угоди з цього питання між Україною та державою розробника зміни чи меморандуму про розуміння та/або робочих домовленостей між компетентним органом та

компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника зміни.

21.А.120С. Заявка

(а) Заявка на отримання додаткового сертифіката типу має подаватися за формою та у порядку, що встановлені компетентним органом, через компетентний орган (військовий) з льотної придатності держави розробника.

(б) До заявки на отримання додаткового сертифіката типу додаються:

1) лист підтримки від компетентного органу (військового) з льотної придатності держави розробника із загальним описом зміни;

2) детальний опис зміни із зазначенням моделі(ей) виробу(ів), на яких впровадження зміни схвалено компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника зміни;

3) копія додаткового сертифіката типу з усіма додатками, що видані за результатами первинного схвалення зміни;

4) перелік вимог льотної придатності, відповідність яким була доведена при первинному схваленні зміни із зазначенням застосованих методів доведення відповідності та відповідних доказових документів;

5) копії додатків до керівництв, які видані утримувачем сертифіката типу для забезпечення льотної експлуатації та підтримання льотної придатності виробу з внесеною зміною;

6) копія виданого компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника зміни документа, що схвалює або підтверджує спроможність організації розробника зміни та наявність наданих повноважень;

7) відомості про конкретних замовників впровадження зміни або експлуатанта першого повітряного судна з впровадженою зміною, що планується для експлуатації в Україні;

8) пропозиції щодо строків проведення валідації.

21.A.120D. Доведення відповідності

(a) Залежно від значності та складності зміни компетентний орган може визнавати схвалені компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника зміни без додаткових перевірок.

(b) Для змін, які віднесені компетентним органом до суттєвих, застосовується процедура визнання (валідації), яка подібна процедурі, що наведена в Главі В1 цих Правил.

(c) Ступінь довіри оцінкам та процедурам, які застосовуються компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника, та детальні процедури процесу визнання (валідації) визначаються двосторонньою угодою чи меморандумом про порозуміння між Україною та державою розробника зміни та/або робочими домовленостями між компетентним органом та компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника зміни.

21.A.120E. Сертифікат визнання додаткового сертифіката типу (військового)

(a) З позитивними результатами заходів, що передбачені параграфом 21.A.120D, компетентний орган видає додатковий сертифікат типу.

(b) Додатковий сертифікат типу видається на необмежений строк та є чинним за умови, що:

1) залишається чинним первинний додатковий сертифікат типу, що виданий компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника зміни;

2) сертифікат не був зданий або скасований за застосованими процедурами відповідно до вимог чинного законодавства.

ГЛАВА F – ВИРОБНИЦТВО БЕЗ СХВАЛЕННЯ (ВІЙСЬКОВОГО) ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИКА

21.A.121. Сфера застосування

(a) Ця Глава визначає процедуру доведення відповідності застосовним проектним даним виробу, компонента та обладнання, які передбачається виготовляти без отримання схвалення організації виробника відповідно до Глави G.

(b) Ця Глава встановлює правила, які визначають зобов'язання виробника виробу, компонента або обладнання, які виробляються згідно з цією Главою.

21.A.122. Прийнятність заявника

Будь-яка організація може подати заявку на доведення відповідності окремих виробів, компонентів або обладнання згідно з цією Главою, якщо:

(a) вона є утримувачем або подала заявку на отримання схвалення конструкції такого виробу, компонента або обладнання, або

(b) вона забезпечила задовільну взаємодію між виробництвом та проектуванням через відповідну угоду із заявником або утримувачем схвалення такої конструкції.

21.A.124. Заявка

(a) Заявка на отримання згоди на доведення відповідності окремих виробів, компонентів та обладнання відповідно до вимог цієї Глави має подаватися за формою та у порядку, що встановлені компетентним органом.

(b) Зазначена заявка повинна містити:

1) докази про те, що:

(i) видання схвалення організації виробника відповідно до Глави G буде недоречним; або

(ii) сертифікація або схвалення виробу, компонента або обладнання відповідно до цієї Глави необхідні в очікуванні видання схвалення організації виробника згідно з Главою G;

2) основну інформацію, яка вимагається пунктом 21.A.125A(b).

21.A.125A. Видання схвального листа

Заявник має право отримати схвальний лист, який видається компетентним органом, що дає змогу доводити відповідність окремих виробів, компонентів та обладнання вимогам цієї Глави після:

(a) встановлення системи контролю виробництва, яка забезпечує, що кожен виріб, компонент або обладнання відповідають застосовним проектним даним та знаходяться у стані, придатному для безпечної експлуатації;

(b) надання керівництва, яке містить:

1) опис системи контролю виробництва, яка вимагається в пункті (a);

2) опис засобів для прийняття рішень у системі контролю виробництва;

3) опис випробувань, які вимагаються в параграфах 21.A.127 та 21.A.128, прізвища та імена осіб, які уповноважені для цілей, про які йдеться в пункті 21.A.130(a);

(c) доведення того, що заявник здатний здійснювати супровід згідно з параграфом 21.A.3 та пунктом 21.A.129(d).

21.A.125B. Результати обстеження

(a) Якщо виявлено об'єктивний доказ невідповідності утримувача схвального листа застосовним вимогам цих Правил, то невідповідності класифікуються таким чином:

1) невідповідність першого рівня – це будь-яка невідповідність цим Правилам, яка може призвести до неконтрольованої невідповідності проектним даним та негативно вплинути на безпеку повітряного судна;

2) невідповідність другого рівня – це будь-яка невідповідність цим Правилам, що не класифікована як невідповідність першого рівня.

(b) Невідповідність третього рівня – це будь-який елемент, який містить потенційні проблеми, котрі можуть призвести до невідповідності за умовами пункту (a), що визначено на підставі об'єктивного доказу.

(c) Після одержання повідомлення про результати дослідження відповідно до параграфа 21.В.125:

1) у випадку невідповідності першого рівня утримувач схвального листа повинен впровадити коригувальні заходи, що спрямовані на задоволення вимог компетентного органу, протягом періоду, який не перевищує 21 робочий день і починається після надання у письмовому вигляді підтвердження про отримання повідомлення про невідповідність;

2) у випадку невідповідності другого рівня тривалість періоду коригувальних заходів, яка визначається компетентним органом, повинна відповідати характеру невідповідності, але у будь-якому разі з початку не повинна перевищувати шести місяців. За певних обставин та залежно від характеру невідповідності компетентний орган може продовжити строк на три місяці за умови наявності задовільного плану коригувальної дії, який узгоджений з компетентним органом;

3) невідповідності третього рівня не потребують від утримувача схвального листа негайних заходів. У разі необхідності компетентний орган може вказати строк виконання.

(d) У випадку невідповідностей першого або другого рівня схвальний лист може підлягати частковому або повному обмеженню, призупиненню дії або скасуванню відповідно до параграфа 21.В.145. Утримувач схвального листа повинен своєчасно надати підтвердження про отримання повідомлення про обмеження, призупинення або скасування схвального листа.

21.А.125С. Строк дії та чинність

(а) Схвальний лист видається на обмежений період часу, який не перевищує один рік, або за узгодженням з компетентним органом. Він залишається чинним, доки:

1) утримувач схвального листа не втратить спроможність демонструвати відповідність застосовним вимогам цієї Глави; або

2) не існує доказів, що виробник нездатний зберігати задовільний контроль за виготовленням виробів, компонентів або обладнання відповідно до схвального листа; або

3) виробник відповідає вимогам параграфу 21.А.122; або

4) схвальний лист не буде зданий або скасований згідно з параграфом 21.В.145 або закінчиться строк його чинності.

(б) Після здачі, скасування або закінчення строку чинності схвальний лист має бути повернутий до компетентного органу.

21.А.126. Система контролю виробництва

(а) Система контролю виробництва, яка вимагається пунктом 21.А.125А(а), повинна забезпечити засоби для визначення того, що:

1) матеріали, які надходять чи закуповуються, або компоненти, які отримані за субпідрядом та які використовуються у кінцевому виробі, є такими, що визначені застосовними проектними даними;

2) матеріали, які надходять чи закуповуються, або компоненти, які отримані за субпідрядом, належним чином ідентифіковані;

3) процеси, технології виробництва та методи складання, які впливають на якість та безпеку кінцевого виробу, виконуються згідно з технічними умовами, затвердженими компетентним органом;

4) зміни конструкції, включаючи заміни матеріалів, схвалені відповідно до Глави D або E та перевірені перед їх застосуванням у кінцевому виробі.

(b) Система контролю виробництва, яка вимагається пунктом 21.А.125А(а), повинна також забезпечити, щоб:

1) компоненти в процесі виробництва перевірялися на відповідність застосовним проектним даним на таких етапах виробництва, де може бути зроблене вірне визначення;

2) матеріали, для яких існує можливість пошкодження чи псування, зберігалися належним чином та були адекватно захищені;

3) чинні конструкторські креслення були легкодоступні для персоналу, який задіяний у виробництві та перевірках, і використовувалися за потребою;

4) відбраковані матеріали та компоненти відокремлювалися та ідентифікувалися таким чином, щоб виключити можливість їх установа на кінцевому виробі;

5) для розгляду можливості використання на кінцевому виробі матеріалів та компонентів, які були відсторонені внаслідок їх відхилення від проектних даних або технічних умов, застосовувалася схвалена процедура інженерної та виробничої оцінки. Ці матеріали та компоненти, які визначені у процесі виконання цієї процедури як придатні для застосування, були належним чином ідентифіковані та у разі необхідності їх переробки або ремонту повторно перевірені. Матеріали та компоненти, що відбраковані за цією процедурою, були марковані та вилучені для забезпечення того, що вони не будуть застосовані на кінцевому виробі;

б) оформлені в рамках системи контролю виробництва звіти підтримувалися, ототожнювалися з готовим виробом або компонентом, якщо застосовно, та зберігалися виробником у порядку, який забезпечує інформацію, що необхідна для підтримання льотної придатності виробу.

21.А.127. Випробування: повітряне судно

(а) Кожен виробник повітряного судна, яке вироблено відповідно до цієї Глави, повинен встановити схвалену процедуру виробничих наземних та

льотних випробувань і форми контролю та згідно з цими формами проводити випробування кожного виробленого повітряного судна як засіб встановлення відповідних аспектів вимогам пункту 21.А.125А(а).

(b) Кожна процедура виробничих випробувань повинна включати принаймні таке:

- 1) перевірка характеристик стійкості та керованості;
- 2) перевірка льотно-технічних характеристик (з використанням звичайних приладів повітряного судна);
- 3) перевірка належного функціонування всього обладнання та систем повітряного судна;
- 4) визначення того, що всі прилади мають належне маркування, та того, що всі таблички та інструкції для виконання польоту встановлені після проведення випробувань;
- 5) перевірка експлуатаційних характеристик повітряного судна на землі;
- б) інші перевірки, які пов'язані з особливостями повітряного судна, яке проходить випробування.

21.А.128. Випробування: двигуни та повітряні гвинти

Кожен виробник двигунів або повітряних гвинтів, які виробляються відповідно до цієї Глави, повинен піддавати кожен двигун або повітряний гвинт зі змінним кроком прийнятним функціональним випробуванням, про що зазначається у документації утримувача сертифіката типу, щоб визначити, чи функціонує він належним чином в експлуатаційному діапазоні, який визначений сертифікатом типу як засіб доведення відповідності вимогам пункту 21.А.125А(а).

21.А.129. Обов'язки виробника

Кожен виробник виробу, компонента або обладнання, що виробляються відповідно до цієї Глави, повинен:

(a) забезпечити доступність кожного виробу, компонента або обладнання для перевірки компетентним органом;

(b) зберігати в місці виробництва технічні дані та креслення, які необхідні для визначення відповідності виробу проектним даним;

(c) підтримувати систему контролю виробництва для забезпечення того, що кожен виріб відповідає застосовним проектним даним та знаходиться у стані, придатному для безпечної експлуатації;

(d) надавати допомогу утримувачу сертифіката типу, обмеженого сертифіката типу або схвалення конструкції при впровадженні будь-яких заходів з підтримання льотної придатності, які пов'язані з виробами, компонентами або обладнанням, які були вироблені;

(e) встановити та підтримувати з метою безпеки систему внутрішньої звітності про випадки, яка надає змогу збирати та оцінювати внутрішні звіти про випадки для виявлення несприятливих тенденцій або місць прояви браку, та вибирати випадки, які підлягають звітуванню. Ця система повинна включати оцінювання відповідної інформації, яка стосується випадків, та оприлюднення відповідної інформації;

(f) 1) повідомляти утримувача сертифіката типу, обмеженого сертифіката типу або схвалення конструкції про усі випадки, коли у виробках, компонентах або обладнанні, які були випущені виробником, згодом виявлені відхилення від застосовних проектних даних, та проводити разом з утримувачем сертифіката типу, обмеженого сертифіката типу або схвалення конструкції дослідження для визначення тих відхилень, які могли б призвести до виникнення небезпечних умов;

2) повідомляти компетентному органу про відхилення, які можуть призвести до небезпечних умов, що виявлені згідно з підпунктом (1). Такі

повідомлення повинні бути зроблені за формою та у спосіб, що встановлені компетентним органом відповідно до підпункту 21.А.3(b)(2);

3) там, де виробник діє як постачальник для іншої організації виробника, – повідомляти цій організації про всі випадки, коли у виробках, компонентах або обладнанні, які були реалізовані цій організації, згодом виявлено можливі відхилення від застосовних проектних даних.

21.А.130. Заява про відповідність

(а) Кожен виробник виробу, компонента або обладнання, які виробляються відповідно до цієї Глави, повинен оформити заяву про відповідність повітряного судна за Формою 52 EMAR (EMAR Form 52) (додаток 7 до цих Правил) для готового повітряного судна або оформити сертифікат за Формою 1 EMAR (EMAR Form 1) (додаток 1 до цих Правил) для інших виробів, компонентів або обладнання (далі – заява про відповідність). Ця заява повинна бути підписана уповноваженою особою організації виробника.

(b) Заява про відповідність повинна містити:

1) для кожного виробу, компонента або обладнання – твердження, що виріб, компонент або обладнання відповідають схваленим проектним даним та знаходяться у стані, придатному для безпечної експлуатації; та

2) для кожного повітряного судна – твердження, що повітряне судно пройшло наземні та льотні перевірки згідно з пунктом 21.А.127(а); та

3) для кожного двигуна або повітряного гвинта зі змінним кроком – твердження, що двигун або повітряний гвинт було піддано виробником завершальним функціональним випробуванням згідно з параграфом 21.А.128;

4) додатково для двигунів – визначення згідно з наданими утримувачем сертифіката типу даними, що кожний готовий двигун відповідає застосовним вимогам з емісії (де застосовується), що чинні на дату виготовлення двигуна.

(с) Кожен виробник такого виробу, компонента або обладнання повинен надати чинну заяву про відповідність до компетентного органу:

1) при первинній передачі виробу, компонента або обладнання його власнику; або

2) при поданні заявки на первинне видання сертифіката льотної придатності повітряного судна; або

3) при поданні заявки на первинне видання документа про льотну придатність для двигуна, повітряного гвинта, компонента або обладнання.

(d) Компетентний орган засвідчує своїм підписом заяву про відповідність, якщо він після перевірки визначить, що виріб, компонент або обладнання відповідає застосовним проектним даним та знаходиться у стані, придатному для безпечної експлуатації.

ГЛАВА G – СХВАЛЕННЯ (ВІЙСЬКОВЕ) ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИКА (Military Production Organisation Approval – МРОА)

21.А.131. Сфера застосування

Ця Глава визначає:

(а) Процедуру видання схвалення (військового) організації виробника для доведення відповідності виробів, компонентів та обладнання застосовним проектним даним;

(b) Правила, які визначають обов'язки та привілеї (повноваження) заявника на отримання та утримувачів таких схвалень.

21.А.133. Прийнятність заявника

Будь-яка організація вважається прийнятною як заявник на отримання схвалення відповідно до цієї Глави.

Заявник повинен:

(а) підтвердити, що для визначеного обсягу робіт схвалення відповідно до цієї Глави є доречним для доведення відповідності конкретній конструкції; та

(б) бути утримувачем чи заявником на отримання схвалення цієї конкретної конструкції; або

(с) забезпечити задовільну взаємодію між виробництвом та проектуванням на договірній основі із заявником або утримувачем схвалення цієї конкретної конструкції.

21.А.134. Заявка

Кожна заявка на отримання схвалення організації виробника надається компетентному органу за формою та в порядку, що встановлені цим органом, та повинна включати в себе основну інформацію, яка вимагається параграфом 21.А.143, та умови, які заявляються для схвалення відповідно до параграфа 21.А.151.

21.А.135. Видання схвалення організації виробника

Організація має право отримати схвалення організації виробника, що видається компетентним органом, після доведення відповідності застосовним вимогам цієї Глави.

21.А.139. Система якості

(а) Організація виробника повинна довести, що вона встановила та здатна підтримувати систему якості. Система якості повинна бути задокументована.

Ця система якості повинна бути такою, що дає можливість організації забезпечити, щоб кожен виріб, компонент або обладнання, які вироблені організацією або її партнерами або поставлені субпідрядною організацією, відповідали застосовним проектним даним та знаходилися у стані, придатному для безпечної експлуатації, та реалізує повноваження, про які йдеться в параграфі 21.А.163.

(b) Система якості має охоплювати:

1) контроль процедур, які у межах схвалення застосовуються для:

(i) видання, схвалення або зміни документів;

(ii) оціночного аудиту та контролю за постачальником та субпідрядником;

(iii) перевірки того, що вироби, компоненти, матеріали та обладнання, включаючи нові або такі, що використовувалися, які поставляються покупцями, є такими, що визначені застосовними проектними даними;

(iv) ідентифікації та простежування;

(v) процесів виробництва;

(vi) перевірки та випробування, включаючи виробничі льотні випробування;

(vii) калібрування оснащення, технологічних пристроїв та випробувального обладнання;

(viii) контролю за продукцією, яка не відповідає технічним умовам;

(ix) взаємодії із заявником на отримання чи утримувачем схвалення конструкції з питань льотної придатності;

(x) ведення та зберігання документації;

(xi) визначення компетентності та кваліфікації персоналу;

(xii) видання документів з підтвердження льотної придатності;

(xiii) переміщення, зберігання та пакування;

(xiv) проведення внутрішніх аудитів якості та аналізу результатів коригувальних заходів;

(xv) робіт, які виконуються в межах умов схвалення в будь-якому іншому місці, ніж на схвалених виробничих потужностях;

(xvi) робіт, які виконуються після завершення виробництва, але до поставки, для підтримання повітряного судна у стані, придатному для безпечної експлуатації;

(xvii) видання дозволу (військового) на виконання польотів та схвалення відповідних умов польоту.

Процедури контролю повинні включати конкретні положення для будь-яких критичних компонентів;

2) незалежність функції забезпечення якості полягає в контролі відповідності чи адекватності задокументованим процедурам системи якості. Ці перевірки повинні включати систему зворотного зв'язку, яка замкнута на особу або на групу осіб, про яких йдеться у підпункті 21.А.145(с)(2), та на керівника, про якого йдеться у підпункті 21.А.145(с)(1), для впровадження за необхідності коригувальних заходів.

21.А.143. Керівництво організації виробника

(а) Організація повинна надати компетентному органу Керівництво організації виробника, яке містить таку інформацію:

1) підписану відповідальним керівником заяву, яка підтверджує, що Керівництво організації виробника та пов'язані з ним документи визначають відповідність схваленої організації цій Главі, яка завжди зберігатиметься;

2) посаду (посади) та прізвища керівників, які визнані компетентним органом згідно з підпунктом 21.А.145(с)(2);

3) обов'язки керівника(ів) відповідно до підпункту 21.А.145(с)(2), включаючи питання, які вони можуть вирішувати безпосередньо з компетентним органом від імені організації;

4) організаційну схему, на якій показаний взаємозв'язок функціональних обов'язків керівників, відповідно до підпунктів 21.А.145(с)(1) та (2).

5) перелік персоналу, що бере участь у сертифікації, про який йдеться в пункті 21.А.145(d);

6) загальний опис людських ресурсів;

7) загальний опис виробничих потужностей, місця розташування яких зазначені у сертифікаті схвалення організації виробника;

8) загальний опис обсягу робіт організації виробника, які є суттєвими для умов схвалення;

9) процедуру повідомлення компетентному органу про організаційні зміни;

10) процедуру внесення змін до Керівництва організації виробника;

11) опис системи якості та процедур відповідно до підпункту 21.А.139(b)(1);

12) перелік субпідрядних організацій, зазначених у пункті 21.А.139(a).

(b) Зміни до Керівництва організації виробника вносяться за необхідності для відображення наявного на цю дату стану організації, а копії будь-яких поправок повинні надаватися компетентному органу.

21.А.145. Вимоги для схвалення

На підставі інформації, що надана відповідно до параграфу 21.А.143, організація виробника повинна довести, що:

(a) стосовно загальних вимог схвалення потужності, умови роботи, обладнання, оснащення, процеси та пов'язані з ними матеріали, чисельність та компетентність персоналу, загальна організація є адекватними для виконання зобов'язань згідно з параграфом 21.А.165;

(b) щодо всіх необхідних даних, які стосуються льотної придатності:

1) організація виробника отримує такі дані від компетентного органу та від утримувача або заявника на отримання сертифіката типу, обмеженого

сертифіката типу або схвалення конструкції для визначення відповідності застосовним проектним даним;

2) організація виробника встановила процедуру для забезпечення того, щоб дані щодо льотної придатності були належним чином включені до її виробничих даних; та

3) такі дані зберігаються своєчасно оновленими та є доступними для всього персоналу, якому потрібен доступ до таких даних для виконання своїх обов'язків;

(с) стосовно керівництва та персоналу:

1) відповідальний керівник, який призначений організацією виробника, є підзвітним компетентному органу та здійснює контроль за дотриманням необхідних стандартів. Організація виробника повинна відповідати даним та процедурам, зазначених у Керівництві згідно з вимогами параграфу 21.A.143;

2) особа або група осіб, які призначені організацією виробника для забезпечення відповідності організації вимогам цих Правил, визначена разом з переліком своїх повноважень. Ця особа (група осіб) підпорядковується безпосередньо відповідальному керівнику, про якого йдеться у підпункті 1. Призначені особи повинні мати відповідні знання, кваліфікацію та досвід;

3) персонал усіх рівнів наділений відповідними повноваженнями для виконання своїх обов'язків та взаємодії з організацією виробника стосовно питань, які стосуються льотної придатності;

(d) стосовно персоналу, що задіяний у сертифікації, який уповноважений організацією виробника підписувати документи, які видаються відповідно до параграфу 21.A.163, та з урахуванням обсягу або умов схвалення:

1) знання, підготовка (включаючи інші функції в організації) та досвід персоналу, що задіяний у сертифікації, є достатніми для виконання усіх своїх обов'язків;

2) організація виробника веде записи про весь персонал, що задіяний у сертифікації, із зазначенням детальних даних про рівень повноважень;

3) персоналу, що задіяний у сертифікації, надаються відповідні свідоцтва, у яких зазначається обсяг його повноважень.

21.A.147. Зміни схваленої організації виробника

(a) Після видання схвалення організації виробника кожна зміна схваленої організації виробника, яка є суттєвою для доведення відповідності або для льотної придатності виробу, компонента або обладнання, зокрема зміни системи якості, повинна бути схвалена компетентним органом. Заявка для схвалення повинна бути надана в письмовому вигляді компетентному органу, і організація повинна до впровадження зміни довести компетентному органу, що зберігається, відповідність положенням цієї Глави.

(b) Компетентний орган повинен встановити такі умови, за яких схвалена відповідно до цієї Глави організація виробника може працювати під час таких змін, доки компетентний орган не визначить, що схвалення повинно бути призупинено.

21.A.148. Зміна місць розташування

Зміна місць розташування виробничих потужностей схваленої організації виробника вважається суттєвою, внаслідок чого потрібна відповідність вимогам параграфа 21.A.147.

21.A.149. Передача

Окрім випадку зміни власності, що для визначених у параграфі 21.A.147 цілей вважається суттєвим, схвалення організації виробника не передається, якщо не схвалено компетентним органом.

21.A.151. Умови схвалення

Умови схвалення визначають обсяг робіт, вироби або категорії компонентів та/або обладнання, для яких утримувач має право застосовувати

повноваження, визначені параграфом 21.A.163. Такі умови видаються як частина схвалення організації виробника.

21.A.153. Зміна умов схвалення

Кожна зміна умов схвалення має бути схвалена компетентним органом. Заявка на внесення зміни в умови схвалення надається за формою та в порядку, що встановлені компетентним органом. Заявник повинен відповідати застосовним вимогам цієї Глави.

21.A.157. Обстеження

Організація виробника повинна вжити заходів, які нададуть компетентному органу можливість проводити будь-які обстеження, включаючи перевірки партнерів та субпідрядників, які потрібні для визначення відповідності та збереження відповідності застосовним вимогам цієї Глави.

21.A.158. Результати обстеження

(а) Якщо виявлено об'єктивний доказ невідповідності утримувача схвалення організації виробника застосовним вимогам цих Правил, то невідповідності класифікуються таким чином:

1) невідповідність першого рівня – це будь-яка невідповідність вимогам цих Правил, яка може призвести до неконтрольованої невідповідності проектним даним та негативно вплинути на безпеку повітряного судна;

2) невідповідність другого рівня – це будь-яка невідповідність вимогам цих Правил, що не класифікована як невідповідність першого рівня.

(б) Невідповідність третього рівня – це будь-який елемент, який містить потенційні проблеми, які можуть призвести до невідповідності вимогам пункту (а), що визначено на підставі об'єктивного доказу.

(с) Після одержання повідомлення про результати дослідження виданого компетентним органом відповідно до параграфу 21.B.225:

1) у випадку невідповідності першого рівня утримувач схвалення організації виробника повинен довести коригувальні заходи, що спрямовані на задоволення вимог компетентного органу, протягом періоду, який не перевищує 21 робочий день і починається після складання у письмовому вигляді підтвердження щодо отримання повідомлення про невідповідність;

2) у випадку невідповідності другого рівня тривалість періоду коригувальних заходів, яка визначається компетентним органом, повинна відповідати характеру невідповідності, але не повинна перевищувати трьох місяців. За певних обставин та залежно від характеру невідповідності компетентний орган може продовжити строк на три місяці за умови наявності задовільного плану коригувальної дії, який узгоджений з компетентним органом;

3) невідповідності третього рівня не потребують від утримувача схвалення організації виробника негайних заходів. У разі необхідності компетентний орган може вказати строк виконання.

(d) У випадку невідповідностей першого або другого рівня схвалення організації виробника може підлягати частковому або повному обмеженню, призупиненню дії або скасуванню відповідно до параграфу 21.B.245. Утримувач схвалення організації виробника повинен своєчасно надати підтвердження отримання повідомлення про обмеження, призупинення дії або скасування схвалення організації виробника.

21.A.159. Строк дії та чинність

(a) Схвалення організації виробника видається на обмежений період часу. Воно залишається чинним, доки:

1) організація виробника не втратить спроможність довести відповідність застосовним вимогам цієї Глави; або

2) утримувач або будь-який з його партнерів чи субпідрядників не перешкоджають компетентному органу проводити обстеження згідно з параграфом 21.A.157; або

3) не існує доказів, що організація виробника нездатна зберігати задовільний контроль за виготовленням виробів, компонентів або обладнання згідно з умовами схвалення; або

4) організація виробника все ще відповідає вимогам параграфа 21.A.133; або

5) сертифікат не буде зданий або скасований згідно з параграфом 21.B.245.

б) Організація виробника не виконала дій з виробництва в межах терміну схвалення в період, визначений компетентним органом.

(b) Після здачі або скасування сертифікат має бути повернутий до компетентного органу.

21.A.163. Повноваження

Згідно з умовами схвалення, що видані відповідно до параграфа 21.A.135, утримувач схвалення організації виробника може:

(a) здійснювати виробничу діяльність відповідно до вимог цих Правил;

(b) для готового повітряного судна після надання заяви про відповідність (Форма 52 EMAR (EMAR Form 52), додаток 7 до цих Правил)) відповідно до параграфа 21.A.174 отримати сертифікат льотної придатності повітряного судна без додаткового підтвердження;

(c) для інших виробів, компонентів або обладнання видавати сертифікати дозволеної передачі (Форма 1 EMAR (EMAR Form 1), додаток 1 до цих Правил)) відповідно до параграфа 21.A.307 без додаткового підтвердження;

(d) здійснювати технічне обслуговування та ремонт нового повітряного судна, яке виготовлено, та видавати сертифікат передачі до експлуатації (Форма 53 EMAR (EMAR Form 53), додаток 8 до цих Правил)) щодо цього технічного обслуговування та ремонту; або

(e) відповідно до процедур, які узгоджені з компетентним органом організації виробника для виробництва повітряних суден, та якщо організація виробника сама контролює відповідно до схвалення (військового) організації виробника конфігурацію повітряного судна та засвідчує відповідність проектним умовам, що схвалені для польоту, видати дозвіл (військовий) на виконання польотів згідно з вимогами пункту 21.A.711(c), включаючи схвалення умов польоту згідно з пунктом 21.A.710(b).

21.A.165. Обов'язки утримувача

Утримувач схвалення організації виробника повинен:

(a) забезпечити, щоб опис організації виробника, який підготовлений згідно з параграфом 21.A.143, та документи, на які є посилання, використовувалися як основні робочі документи цієї організації виробника;

(b) підтримувати організацію виробника відповідно до даних та процедур, які визначені для отримання схвалення організації виробника;

(c) 1) визначати, що кожне готове повітряне судно відповідає типовій конструкції і знаходиться у стані, придатному для безпечної експлуатації, до надання заяви про відповідність компетентному органу; або

2) визначати, що інші вироби, компоненти або обладнання повністю готові і відповідають схваленим проектним даним та перебувають у стані, придатному для безпечної експлуатації до видання Форми 1 EMAR (EMAR Form 1) (додаток 1 до цих Правил), яка засвідчує відповідність схваленим проектним даним і прийнятність до безпечної експлуатації;

3) додатково для двигунів визначити згідно з даними, які надані утримувачем сертифіката типу для двигуна, що кожний готовий двигун

відповідає застосовним вимогам щодо емісії як визначено у параграфі 21.A.18; або

4) визначити, що інші вироби, компоненти або обладнання відповідають застосовним даним до видання Форми 1 EMAR (EMAR Form 1) як сертифіката відповідності;

(d) записувати усі подробиці виконаної роботи;

(e) встановити та підтримувати в інтересах безпеки систему внутрішньої звітності про випадки, яка надає змогу збирати та оцінювати внутрішні звіти про випадки для виявлення несприятливих тенденцій або місць появи браку та вибирати випадки, які підлягають звітуванню. Ця система повинна включати оцінювання відповідної інформації, яка стосується випадків, та оприлюднення відповідної інформації;

(f) 1) повідомляти утримувачу сертифіката типу або схвалення конструкції про усі виявлені у виробах, компонентах або обладнанні, які були випущені організацією виробника, можливі відхилення від застосовних проектних даних та проводити разом з утримувачем сертифіката типу або схвалення конструкції дослідження для визначення тих відхилень, які могли б призвести до виникнення небезпечних умов;

2) повідомляти компетентному органу про відхилення, які можуть призвести до небезпечних умов, що виявлені згідно з підпунктом 1. Такі повідомлення повинні надаватися за формою та у спосіб, що встановлені компетентним органом відповідно до підпункту 21.A.3(b)(2);

3) там, де утримувач схвалення організації виробника діє як постачальник стосовно іншої організації виробника, повідомляти також цій організації про всі випадки виявлення у виробах, компонентах або обладнанні, які були реалізовані цій організації, відхилень від застосовних проектних даних;

(g) надавати допомогу утримувачу сертифіката типу або схвалення конструкції при впровадженні будь-яких заходів з підтримання льотної придатності, які пов'язані з виготовленими виробами, компонентами або обладнанням;

(h) встановити систему архівації, яка включає в себе вимоги до партнерів, постачальників та підрядників, забезпечує збереження даних, які використані для обґрунтування відповідності виробів, компонентів або обладнання. Такі дані повинні знаходитись у розпорядженні компетентного органу та зберігатися для надання інформації, яка необхідна для забезпечення підтримання льотної придатності виробів, компонентів або обладнання;

(i) якщо відповідно до умов схвалення утримувач видає сертифікат передачі до експлуатації, визначати до видання сертифіката, що на кожному готовому повітряному судні виконано необхідне технічне обслуговування та воно знаходиться у стані, придатному до безпечної експлуатації;

(j) якщо застосовне відповідно до зазначеного в пункті 21.A.163(e) повноваження, визначати умови, відповідно до яких може бути виданий дозвіл (військовий) на виконання польотів;

(k) якщо доречно відповідно до зазначеного в пункті 21.A.163(e) повноваження, встановлювати відповідність пунктам 21.A.711(c) та (e) перед виданням дозволу (військового) на виконання польотів повітряного судна.

ГЛАВА Н – СЕРТИФІКАТИ (ВІЙСЬКОВІ) ЛЬотної ПРИДАТНОСТІ ТА ОБМЕЖЕНІ СЕРТИФІКАТИ (ВІЙСЬКОВІ) ЛЬотної ПРИДАТНОСТІ

21.A.171. Сфера застосування

Ця Глава визначає процедуру видання сертифікатів льотної придатності.

21.А.172. Прийнятність заявника

Будь-яка організація або експлуатант, на ім'я якої зареєстроване або буде зареєстроване повітряне судно в Україні, або її представник вважаються прийнятними як заявник на отримання сертифіката льотної придатності або обмеженого сертифіката льотної придатності для цього повітряного судна відповідно до цієї Глави.

21.А.173. Класифікація

Сертифікати льотної придатності класифікуються таким чином:

(а) сертифікати льотної придатності, що видаються для повітряних суден, які відповідають сертифікату типу, який був виданий згідно з положеннями цих Правил, або аналогічному документу, яким була схвалена типова конструкція виробів авіаційної техніки та/або який був підставою для видання сертифіката льотної придатності повітряних суден.

(б) обмежені сертифікати льотної придатності, що видаються для повітряних суден:

1) які відповідають обмеженому сертифікату типу, який був виданий згідно з положеннями цих Правил;

2) (зарезервовано).

21.А.174. Заявка

(а) Заявка на отримання сертифіката льотної придатності відповідно до параграфу 21.А.172 надається у формі та в порядку, що встановлені компетентним органом.

(б) Кожна заявка на отримання сертифіката льотної придатності або обмеженого сертифіката льотної придатності повинна включати:

1) клас заявленого сертифіката льотної придатності;

2) для нового повітряного судна:

(і) заяву про відповідність:

видану відповідно до пункту 21.A.163(b); або

видану відповідно до параграфа 21.A.130 та визнану компетентним органом; або

для імпортованого повітряного судна заяву, яка підписана компетентним органом держави експортера, що повітряне судно відповідає конструкції, яка схвалена компетентним органом;

(ii) звіт про вагу та центрування повітряного судна разом зі схемою завантаження;

(iii) льотне керівництво та будь-які інші керівництва, які вимагаються уповноваженим органом з льотної придатності;

3) для повітряного судна, що знаходилося в експлуатації:

(i) для такого, що зареєстроване в реєстрі державних повітряних суден України або державою попередньої реєстрації є Україна, сертифікат перегляду льотної придатності видається згідно з Правилами з підтримання льотної придатності авіаційної техніки державної авіації (Частина-МВ);

(ii) для такого, що походить з країни попередньої реєстрації:

заяву від компетентного органу держави, де повітряне судно є або було зареєстроване, яка відображає стан льотної придатності повітряного судна у цьому реєстрі на дату передачі;

звіт про вагу та центрування повітряного судна разом зі схемою завантаження;

льотне керівництво та будь-які інші керівництва, які вимагаються уповноваженим органом з льотної придатності;

записи, що відображають строки та стандарти виробництва, модифікації та технічного обслуговування повітряного судна, включаючи усі обмеження, що пов'язані з обмеженим сертифікатом льотної придатності відповідно до пункту 21.B.327(c);

рекомендацію для видання сертифіката льотної придатності або обмеженого сертифіката льотної придатності та сертифіката перегляду льотної придатності, який видається після оцінки льотної придатності згідно з Частиною-МВ.

(с) Якщо не узгоджено інше, заяви, які зазначені в підпунктах (b)(2)(i) та (b)(3)(ii), повинні бути видані не раніше ніж за 60 днів до пред'явлення повітряного судна компетентному органу.

21.A.175. Мова

Керівництва, таблички, переліки, маркування приладів та інша необхідна інформація, яка вимагається застосовними нормами льотної придатності, повинні бути представлені однією або кількома мовами: українською або англійською.

21.A.177. виправлення або змінення

Сертифікат льотної придатності може бути виправлений або змінений лише компетентним органом.

21.A.179. Передача або повторне видання

(а) У разі зміни власника повітряного судна:

1) якщо повітряне судно залишається у реєстрі державних повітряних суден України, то сертифікат льотної придатності або обмежений сертифікат льотної придатності, тільки який відповідає обмеженому сертифікату типу, передається разом з повітряним судном;

2) (зарезервовано)

(i) (зарезервовано)

(ii) (зарезервовано)

(б) У разі зміни власника повітряного судна, яке не відповідає обмеженому сертифікату типу і для якого видано обмежений сертифікат льотної придатності, сертифікат льотної придатності передається разом з

повітряним судном за умови, що повітряне судно залишається у тому самому реєстрі.

21.А.180. Інспектування

Утримувач сертифіката льотної придатності повинен забезпечити доступ до повітряного судна, для якого виданий сертифікат льотної придатності, за запитом компетентного органу.

21.А.181. Строк дії та чинність

(а) Сертифікат льотної придатності видається на необмежений період. Він залишається чинним за умови:

1) відповідності застосовній типовій конструкції та вимогам підтримання льотної придатності (директивам льотної придатності та інструкціям з підтримання льотної придатності); та

2) повітряне судно залишається у тому самому реєстрі;

3) сертифікат типу або обмежений сертифікат типу, на підставі якого він був виданий, не втратив чинність відповідно до параграфа 21.А.51; та

4) сертифікат не був зданий або скасований компетентним органом.

(б) Після здачі або скасування сертифікат має бути повернений до компетентного органу.

21.А.182. Ідентифікація повітряного судна

Кожен заявник на отримання сертифіката льотної придатності за умовами цієї Глави повинен довести, що повітряне судно ідентифіковано згідно з Главою Q.

ГЛАВА І – СЕРТИФІКАТИ ЩОДО ШУМУ НА МІСЦЕВОСТІ (У РАЗІ НЕОБХІДНОСТІ БУДЕ ДОДАНО ПІЗНІШЕ)

ГЛАВА J – СХВАЛЕННЯ (ВІЙСЬКОВЕ) ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗРОБНИКА (MILITARY DESIGN ORGANISATION APPROVAL – MDOA)

21.A.231. Сфера застосування

Ця Глава визначає процедуру видання схвалення організацій розробників та правила, які визначають обов'язки і привілеї (повноваження) заявника на отримання та власників таких схвалень.

21.A.233. Прийнятність заявника

На рішення компетентного органу, будь-яка організація вважається прийнятною як заявник на отримання схвалення відповідно до цієї Глави:

(а) згідно з параграфами 21.A.14, 21.A.112В, 21.A.432В або 21.A.602В;
або

(б) для схвалення другорядних змін або проектів незначних ремонтів, якщо робиться запит на отримання повноважень відповідно до параграфа 21.A.263.

21.A.234. Заявка

Заявка на отримання схвалення проектної організації надається за формою та в порядку, що встановлені компетентним органом, або в інший прийнятний для компетентного органу спосіб. Зазначена заявка повинна містити основну інформацію, яка необхідна відповідно до параграфа 21.A.243, та умови схвалення, які заявляються для схвалення відповідно до параграфа 21.A.251.

21.A.235. Видання схвалення (військового) організації розробника

Організація має право отримати схвалення організації розробника, яке видається компетентним органом, якщо вона довела відповідність застосовним вимогам, що викладені у цій Главі.

21.A.239. Система забезпечення проекту

(а) Проектна організація повинна довести, що вона встановила та здатна підтримувати систему забезпечення проекту для управління та нагляду за процесом проектування виробів, компонентів та обладнання, які зазначені у заявці, та змінами, які вносяться у конструкцію. Система забезпечення проекту повинна бути такою, щоб надати проектній організації можливість:

1) забезпечувати, що проектування виробів, компонентів та обладнання або проектування змін або ремонтного рішення до них відповідає застосовним вимогам сертифікаційного базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується); та

2) забезпечувати, що обов'язки організації належно виконуються відповідно до:

(і) цих Правил; та

(іі) умов схвалення, виданих відповідно до параграфу 21.A.251;

3) самостійно контролювати відповідність задокументованим процедурам системи. Такий контроль повинен включати систему зворотного зв'язку, замкнуту на особу або на групу осіб, які відповідають за впровадження коригувальних заходів.

(б) Система забезпечення проекту повинна включати функцію незалежної перевірки доведення відповідності, на підставі якої організація надає заяву про відповідність та пов'язану з цим документацію до компетентного органу.

(с) Проектна організація повинна визначити спосіб, у який система забезпечення проекту пояснює прийнятність спроектованих партнерами або субпідрядником компонентів чи обладнання, або виконаних ними завдань згідно з порядком, який узгоджується в письмовому вигляді.

21.A.243. Керівництво проектної організації (Design Organisation Exposition)

(a) Проектна організація повинна надати компетентному органу Керівництво проектної організації, в якому безпосередньо або через перехресне посилання описуються сама організація, суттєві процедури та виробу або зміни, що вносяться до виробів, які проектуються.

(b) Якщо будь-які компоненти або обладнання чи будь-які зміни виробів проектуються організаціями-партнерами або субпідрядниками, Керівництво проектної організації повинно відображати, яким чином проектна організація здатна забезпечити відповідність усіх компонентів та обладнання, як вимагається в пункті 21.A.239(b), та повинно містити безпосередньо або через перехресне посилання опис та інформацію про діяльність з проектування та організаційну структуру зазначених партнерів або субпідрядників, які потрібні для такого забезпечення.

(c) У Керівництво проектної організації слід вносити зміни, які необхідні для відображення останнього оновлення організації, а копії внесених змін слід надавати компетентному органу.

(d) Проектна організація повинна надати інформацію про кваліфікацію та досвід керівного складу та інших осіб, які в організації відповідають за прийняття рішень, що впливають на льотну придатність та захист довкілля (де застосовується).

21.A.245. Вимоги для схвалення

Проектна організація на підставі інформації, яка надана відповідно до параграфу 21.A.243, повинна додатково до вимог параграфу 21.A.239 довести що:

(a) персонал всіх технічних підрозділів достатньо укомплектований і досвідчений та отримав такі належні повноваження, які дозволяють йому виконувати усі покладені обов'язки, і все це разом з робочими місцями,

виробничими потужностями та обладнанням є достатнім для того, щоб досягти заданих характеристик виробу з льотної придатності та захисту довкілля (де застосовується);

(b) у межах підрозділів та між підрозділами існує повна та ефективна координація стосовно льотної придатності та захисту довкілля (де застосовується).

21.A.247. Зміни у системі забезпечення проекту

Після видання схвалення організації розробника кожна зміна системи забезпечення проекту, яка є суттєвою для доведення відповідності або для льотної придатності виробу та захисту довкілля (де застосовується), повинна бути схвалена компетентним органом. Заяву для схвалення до компетентного органу слід подавати у письмовому вигляді, а проектна організація повинна довести компетентному органу на підставі запропонованих для внесення змін до Керівництва проектної організації і до впровадження зміни, що система забезпечення проекту буде продовжувати відповідати цій Главі і після внесення зміни.

21.A.249. Передача

Схвалення проектної організації не передається доки це не погоджено компетентним органом.

21.A.251. Умови схвалення

Умови схвалення визнають різновиди проектної роботи, категорії виробів, компонентів та обладнання, для яких проектна організація є утримувачем схвалення організації розробника, а також функції та обов'язки, які організації дозволено виконувати відносно льотної придатності виробів. Для схвалення проектної організації, яке охоплює сертифікацію типу або EMTSO, схвалення для допоміжної силової установки (APU), умови схвалення додатково повинні містити перелік виробів або APU. Ці умови повинні видаватися як частина схвалення організації розробника.

21.A.253. Зміни умов схвалення

Кожна зміна умов схвалення має бути схвалена компетентним органом. Заявка на внесення зміни в умови схвалення надається за формою та в порядку, що встановлені компетентним органом. Проектна організація повинна відповідати застосовним вимогам цієї Глави.

21.A.257. Обстеження

(a) Проектна організація повинна вжити заходів, які нададуть компетентному органу можливість проводити будь-які обстеження, включаючи перевірки партнерів та субпідрядників, які потрібні для визначення відповідності та збереження відповідності застосовним вимогам цієї Глави.

(b) Проектна організація повинна надати можливість компетентному органу переглядати будь-який звіт, робити будь-яку перевірку та виконувати або брати участь у будь-якому наземному та льотному випробуванні, яке є необхідним для перевірки обґрунтованості заяви про відповідність, яку надає заявник згідно з пунктом 21.A.239(b).

21.A.258. Результати обстеження

(a) Якщо виявлено об'єктивний доказ невідповідності утримувача схвалення організації розробника застосовним вимогам цих Правил, то невідповідності класифікуються таким чином:

1) невідповідність першого рівня – це будь-яка невідповідність цим Правилам, яка може призвести до неконтрольованої невідповідності застосовним вимогам та негативно вплинути на безпеку повітряного судна;

2) невідповідність другого рівня – це будь-яка невідповідність цим Правилам, що не класифікована як невідповідність першого рівня.

(b) Невідповідність третього рівня – це будь-який елемент, який містить потенційні проблеми, котрі можуть призвести до невідповідності за умовами пункту (a), що визначено на підставі об'єктивного доказу.

(с) Після одержання згідно із застосовними процедурами повідомлення про результати дослідження:

1) у випадку невідповідності першого рівня утримувач схвалення проектної організації повинен довести коригувальні дії, що спрямовані на задоволення вимог компетентного органу, протягом періоду, який не перевищує 21 робочий день і починається після складеного у письмовому вигляді підтвердження щодо отримання повідомлення про невідповідність;

2) у випадку невідповідності другого рівня тривалість періоду коригувальних заходів, яка визначається компетентним органом, повинна відповідати характеру невідповідності, але у будь-якому разі з початку не повинна перевищувати шести місяців. За певних обставин та залежно від характеру невідповідності компетентний орган може продовжити строк на три місяці за умови наявності задовільного плану коригувальної дії, який узгоджений з компетентним органом;

3) невідповідності третього рівня не потребують від утримувача схвалення організації розробника негайної дії. У разі необхідності компетентний орган може вказати строк виконання.

(d) У випадку невідповідностей першого або другого рівня схвалення організації розробника може підлягати частковому або повному призупиненню або скасуванню згідно із застосовними процедурами відповідно до чинного законодавства. Утримувач схвалення організації розробника повинен своєчасно надати підтвердження отримання повідомлення про призупинення або скасування схвалення організації розробника.

21.А.259. Строк дії та чинність

(а) Схвалення організації розробника видається на обмежений період часу. Воно залишається чинним на цей період, доки:

1) проектна організація не втратить спроможність довести відповідність застосовним вимогам цієї Глави; або

2) утримувач або будь-який з його партнерів або субпідрядників не перешкоджають компетентному органу виконувати обстеження відповідно до параграфу 21.A.257; або

3) не існує доказів, що система забезпечення проекту нездатна зберігати задовільний контроль та нагляд за проектуванням виробів або за внесенням змін відповідно до схвалення; або

4) сертифікат зданий або скасований відповідно до застосовних процедур, відповідно до вимог чинного законодавства.

(b) Після здачі або скасування сертифікат має бути повернутий до компетентного органу.

21.A.263. Повноваження

(a) Утримувач схвалення організації розробника має право здійснювати діяльність з проектування згідно з положеннями цих Правил та в межах умов схвалення.

(b) За умови дотримання вимог пункту 21.A.257(b) компетентний орган приймає без подальшої перевірки такі доказові документи, що надані заявником для отримання:

1) схвалення умов польоту, які необхідні для дозволу (військового) на виконання польотів; або

2) сертифіката типу чи схвалення головної зміни типової конструкції; або

3) додаткового сертифіката типу; або

4) EMTSO схвалення згідно з підпунктом 21.A.602B(b)(1); або

5) схвалення проекту значного ремонту.

(с) Утримувач схвалення організації розробника має право у межах її умов схвалення та за відповідними процедурами системи забезпечення проекту:

1) класифікувати зміни типової конструкції на “головні” та “другорядні” та ремонти як “значні” та “незначні”;

2) схвалювати другорядні зміни типової конструкції та “незначні” ремонти;

3) видавати інформацію або інструкції, які містять таке формулювання:

“Технічний зміст цього документа схвалений за повноваженнями схваленої організації розробника (MDOA) № UA.21BJ.XXXX”;

4) схвалювати другорядні зміни та додатки до льотного керівництва повітряного судна та видавати такі зміни, які містять таке формулювання:

“Зміна № [YY] до льотного керівництва (Aircraft Flight Manual – AFM) [ZZ] схвалена за повноваженнями схваленої організації розробника (MDOA) № UA.21BJ.XXXX”;

5) схвалювати проекти значних ремонтів виробів, для яких вона є утримувачем сертифіката типу або додаткового сертифіката типу;

б) схвалювати умови, для яких може бути виданий дозвіл (військовий) на виконання польотів згідно з підпунктом 21.A.710(a)(2):

(і) За винятком первинних польотів:

нового типу повітряного судна; або

повітряного судна, модифікація якого була змінена, або буде класифікована як головна зміна додаткового сертифіката типу; або

повітряного судна, льотні та/або експлуатаційні характеристики якого можуть бути значно змінені; або

повітряного судна, призначеного для виявлення нестандартних режимів польоту.

(ii) За винятком дозволу на виконання польотів, який буде надано для цілей, визначених у пункті 21.А.701(о).

7) видавати дозвіл (військовий) на виконання польотів відповідно до пункту 21.А.711(b) для повітряного судна, яке спроектоване або модифіковане або для якого згідно з підпунктом 21.А.263(с)(б) схвалені умови, згідно з якими дозвіл (військовий) на виконання польотів може бути виданий, і якщо організація контролює згідно зі схваленням (військовим) організації розробника конфігурацію повітряного судна та засвідчує відповідність зі схваленими проектними умовами польоту.

21.А.265. Обов'язки утримувача

Утримувач схвалення організації розробника повинен:

(а) вести своє Керівництво проектної організації відповідно до системи забезпечення проекту;

(b) забезпечувати, щоб це Керівництво проектної організації використовувалося як базовий робочий документ всередині організації;

(с) визначати, що конструкція виробів, або їх зміни, або ремонти, що доречні, відповідають застосовним вимогам та не мають небезпечних особливостей;

(d) за винятком другорядних змін або незначних ремонтів, які схвалені відповідно до наданих повноважень згідно з параграфом 21.А.263, надавати компетентному органу заяви та відповідну документацію, яка підтверджує відповідність пункту (с);

(е) надавати компетентному органу інформацію або інструкції, які пов'язані з діями, визначеними параграфом 21.А.3В;

(f) якщо застосовується, за повноваженням відповідно до підпункту 21.А.263(с)(б) визначати умови, за яких може бути виданий дозвіл (військовий) на виконання польотів;

(g) якщо застосовується, за повноваженням відповідно до підпункту 21.A.263(c)(7) встановлювати відповідність пунктам 21.A.711(b) та (e) перед виданням для повітряного судна дозволу (військового) на виконання польотів (Форма 20b EMAR (EMAR Form 20b), додаток 4 до цих Правил).

ГЛАВА К – КОМПОНЕНТИ ТА ОБЛАДНАННЯ

21.A.301. Сфера застосування

Ця Глава визначає процедуру схвалення компонентів та обладнання.

21.A.303. Відповідність застосовним вимогам

Доведення відповідності компонентів та обладнання, що встановлюються на виріб, тип якого сертифікований, проводиться:

(a) спільно з процедурами сертифікації типу відповідно до Глав В, D або E для виробу, на якому вони встановлюються, або

(b) якщо доречно, за процедурами EMTSO схвалення відповідно до Глави O; або

(c) у випадку стандартних деталей відповідно до офіційно визнаних стандартів;

(d) для конкретного обладнання, що не підпадає під дію визнаних стандартів льотної придатності, зазначених вище, з доведенням компетентному органу, що відсутній негативний вплив на льотну придатність повітряного судна відповідно до інтеграційних вимог або вимог щодо його встановлення на повітряне судно.

21.A.305. Схвалення компонентів та обладнання

У всіх випадках, коли вимагається схвалення компонентів або обладнання, компоненти або обладнання мають відповідати відповідному

EMTSO або технічним умовам, які визнані компетентним органом як еквівалентні у конкретному випадку.

21.A.307. Допуск компонентів та обладнання до встановлення

Жодний компонент або обладнання (за винятком вказаних у пунктах 21.A.303(c) та (d)) не може бути встановлене на виріб, тип якого сертифікований, якщо:

(a) відсутнє супроводження документом, який засвідчує, що комплектувальний виріб виготовлений відповідно до схвалених проектних даних; таким документом є сертифікат дозволеної передачі (Форма 1 EMAR (EMAR Form 1), додаток 1 до цих Правил) та не знаходиться у стані для безпечної експлуатації; та

(b) не виконане маркування відповідно до Глави Q.

ГЛАВА L – (НЕ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ)

ГЛАВА M – РЕМОНТИ

21.A.431. Сфера застосування

(a) Ця Глава визначає процедуру схвалення проекту ремонту, обов'язки та привілеї (повноваження) заявників на отримання або утримувачів таких схвалень.

(b) “Ремонт” означає усунення пошкодження та/або відновлення стану льотної придатності, після чого слідує первісна передача в експлуатацію виробником будь-якого виробу, компонента або обладнання.

(c) Усунення пошкодження шляхом заміни компонентів або обладнання без необхідності розроблення конструкторської документації

розглядається як завдання технічного обслуговування і тому не потребує схвалення згідно з положеннями цих Правил.

(d) Ремонт комплектувального виробу, для якого видане EMTSO схвалення, розглядається як зміна конструкції, котра схвалена відповідно до EMTSO, і проводиться згідно з параграфом 21.A.611 цих Правил.

21.A.432A. Прийнятність заявника

(a) Будь-яка організація, котра довела або доводить свою здатність відповідно до параграфу 21.A.432B, вважається прийнятною як заявник на отримання схвалення проекту значного ремонту відповідно до цієї Глави.

(b) Будь-яка організація має право подати заявку на отримання схвалення проекту незначного ремонту.

21.A.432B. Доведення здатності

(a) Заявник на отримання схвалення проекту значного ремонту повинен довести свою здатність шляхом отримання схвалення (військового) організації розробника, яке видається компетентним органом згідно з Главою J.

(b) У разі відступу від пункту (a) заявник може запропонувати компетентному органу альтернативну процедуру доведення своєї спроможності у вигляді угоди про застосування процедур, яка встановлює особливу практику проектування, використання ресурсів та послідовності дій, які необхідні для відповідності вимогам цієї Глави.

21.A.433. Проект ремонту

(a) Заявник на отримання схвалення проекту ремонту повинен:

1) довести відповідність вимогам сертифікаційного базису типу та вимогам захисту довкілля (де застосовується), на які здійснено посилення у сертифікаті типу або у додатковому сертифікаті типу, що доречно, або в обох вищезазначених сертифікатах, які є чинними на дату подання заявки (на отримання схвалення ремонту), а також відповідність будь-якій поправці, що

внесена у сертифікаційний базис типу конструкції, які компетентний орган вважає потрібними для встановлення рівня безпеки, еквівалентного такому, що встановлений сертифікаційним базисом типу конструкції, на який є посилання у сертифікаті типу або у додатковому сертифікаті типу;

2) надати усю необхідну доказову інформацію за запитом компетентного органу;

3) заявити про відповідність сертифікаційному базису типу конструкції нормам льотної придатності та вимогам захисту довкілля (де застосовується), про які йдеться в підпункті (а)(1).

(b) Якщо заявник не є утримувачем сертифіката типу або додаткового сертифіката типу, що доречно, він може відповідати пункту (а) через використання власних ресурсів або через укладення угоди з утримувачем сертифіката типу або додаткового сертифіката типу, що доречно.

21.A.435. Класифікація ремонтів

(а) Ремонт може бути “значним” або “незначним”. Класифікація проводиться відповідно до критеріїв параграфу 21.A.91 для зміни типової конструкції.

(b) Класифікація ремонту як “значного” або “незначного” відповідно до пункту (а) проводиться:

1) компетентним органом; або

2) відповідно схваленою організацією розробника за узгодженою з компетентним органом процедурою.

21.A.437. Видання схвалення проекту ремонту

Коли заявлено та продемонстровано, що проект ремонту задовольняє застосовному сертифікаційному базису типу конструкції та вимогам захисту довкілля (де застосовується), про які йдеться в підпункті 21.A.433(а)(1), він схвалюється:

(a) компетентним органом; або

(b) відповідно схваленою організацією, яка також є утримувачем сертифіката типу або додаткового сертифіката типу, за узгодженою з компетентним органом процедурою; або

(c) лише для незначних ремонтів – відповідно схваленою проектною організацією за узгодженою з компетентним органом процедурою.

21.A.439. Виготовлення компонентів для ремонту

Компоненти та обладнання, які використовуватимуться для ремонту, повинні виготовлятися згідно з виробничими даними, які ґрунтуються на всіх необхідних проектних даних, що надані утримувачем схвалення проекту ремонту:

(a) відповідно до Глави F, або

(b) відповідно схваленою організацією згідно з Главою G, або

(c) відповідно схваленою організацією з технічного обслуговування та ремонту.

21.A.441. Виконання ремонту

(a) Ремонт виконується відповідно схваленою організацією з технічного обслуговування та ремонту або виробничою організацією, належно схваленою згідно з Главою G, за повноваженням, що зазначене в пункті 21.A.163(d).

(b) Проектна організація повинна передати усі необхідні інструкції з встановлення організації, яка виконуватиме ремонт.

21.A.443. Обмеження

Схвалений проект ремонту може містити обмеження. У цьому випадку проект ремонту має включати всі необхідні інструкції та обмеження. Ці інструкції та обмеження повинні бути передані утримувачем схвалення

ремонту експлуатанту згідно з процедурою, що узгоджена з компетентним органом.

21.А.445. Пошкодження, які залишаються невідремонтованими

(а) Коли пошкоджений виріб, компонент або обладнання залишаються невідремонтованими і не відповідають раніше затвердженим даним, оцінка наслідків пошкодження для льотної придатності може бути проведена тільки:

1) компетентним органом, або

2) відповідно схваленою проектною організацією за процедурою, що узгоджена з компетентним органом. Будь-які необхідні обмеження слід відпрацювати згідно з процедурами, про які йдеться в параграфі 21.А.443.

(б) Коли організація, яка оцінює пошкодження за пунктом (а), не є компетентним органом або власником сертифіката типу або додаткового сертифіката типу, то вона повинна надати підтвердження, що інформація, на якій ґрунтується оцінка, є адекватною і отримана або за рахунок власних ресурсів організації, або за угодою з утримувачем сертифіката типу чи додаткового сертифіката типу, або від виробника, що доречно.

21.А.447. Зберігання документації

Для кожного ремонту уся застосовна проектна інформація, креслення, звіти з випробувань, інструкції та обмеження, які можуть бути використані згідно з параграфом 21.А.443, обґрунтування класифікації та доведення схвалення проекту повинні:

(а) надаватися утримувачем схвалення проекту ремонту у розпорядження компетентного органу; та

(б) зберігатися утримувачем схвалення проекту ремонту з метою надання інформації, яка необхідна для забезпечення підтримання льотної придатності відремонтованих виробів, компонентів та обладнання.

21.А.449. Інструкції з підтримання льотної придатності

(а) Утримувач схвалення проекту ремонту повинен надати принаймні один повний комплект змін до інструкцій з підтримання льотної придатності, що є результатом проекту ремонту, який включає описові дані та технологічні інструкції, що підготовлені згідно із застосовними вимогами, кожному експлуатанту повітряного судна, на якому виконаний ремонт.

Відремонтовані виріб, компонент або обладнання можуть бути передані назад в експлуатацію до завершення внесення змін до таких інструкцій, але це може тривати протягом обмеженого періоду експлуатації і лише за узгодженням з компетентним органом. Потім зміни до таких інструкцій повинні стати доступними за запитом будь-якого іншого експлуатанта, якому необхідно діяти відповідно до умов вищезазначених змін до інструкцій. Надання якогось керівництва або частини змін до інструкцій з підтримання льотної придатності, що стосуються проведення капітального ремонту або інших значних форм технічного обслуговування, може бути затримане на дату передачі повітряного судна в експлуатацію, але бути наявними до того, коли будь-який з виробів досягне відповідного календарного строку служби або нальоту, що вимірюються в годинах/циклах.

(б) Якщо утримувачем схвалення проекту ремонту видаються оновлення цих змін до інструкцій з підтримання льотної придатності після первинного схвалення ремонту, ці оновлення мають надаватися кожному експлуатанту та стати доступними для будь-якого іншого експлуатанта за його запитом, якому необхідно дотримуватись умов цих змін до інструкцій. Компетентному органу повинна бути надана програма, яка регламентує яким чином поширюються зміни до інструкцій з підтримання льотної придатності.

21.A.451. Обов'язки та маркування

(а) Кожен утримувач схвалення значного ремонту повинен:

1) виконувати обов'язки:

(і) які визначені в параграфах 21.A.3, 21.A.3В, 21.A.4, 21.A.439, 21.A.441, 21.A.443, 21.A.447 та 21.A.449;

(ii) як визначено у взаємодії з утримувачем сертифіката типу або додаткового сертифіката типу, або обох відповідно до пункту 21.А.433(b), що доречно;

2) визначити маркування згідно з пунктом 21.А.804(a).

(b) За винятком утримувачів сертифікатів типу, до яких застосовується параграф 21.А.44, утримувач схвалення проекту незначного ремонту повинен:

1) виконувати обов'язки, що визначені в параграфах 21.А.4, 21.А.447 та 21.А.449; та

2) визначити маркування згідно з пунктом 21.А.804(a).

ГЛАВА М1 – ВИЗНАННЯ ПРОЕКТІВ РЕМОНТІВ

21.А.460А. Сфера застосування

Ця Глава визначає процедуру визнання проектів ремонтів, які призначені для виконання на імпортованих виробках і які схвалені компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника.

21.А.460В. Загальні положення

(a) Компетентним органом без додаткових перевірок та без видання схвального документа визнається схвалення, яке видане компетентним органом (військовим) держави розробника для проекту ремонту імпортованого виробу, для якого ним виданий сертифікат типу або обмежений сертифікат типу для імпортованого виробу.

(b) Ступінь довіри оцінкам та процедурам, які робляться та застосовуються компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника, та детальні процедури процесу визнання визначаються

двосторонньою угодою чи меморандумом про порозуміння між Україною та державою розробника та/або робочими домовленостями між компетентним органом та компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника.

ГЛАВА N – (НЕ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ)

ГЛАВА O – СХВАЛЕННЯ ЗА ЄВРОПЕЙСЬКИМ ВІЙСЬКОВИМ ТЕХНІЧНИМ СТАНДАРТОМ

21.A.601. Сфера застосування

(а) Ця Глава визначає процедуру видання EMTSO схвалення та правила, що регулюють зобов'язання та привілеї (повноваження) заявників на отримання та утримувачів таких схвалень.

21.A.602A. Прийнятність заявника

Будь-яка організація, котра виробляє або готується для виробництва комплектувального виробу згідно з EMTSO та яка довела або доводить свою здатність відповідно до параграфу 21.A.602B, вважається прийнятною як заявник на отримання EMTSO схвалення.

21.A.602B. Доведення здатності

Будь-який заявник на отримання EMTSO схвалення повинен довести свою здатність таким чином:

(а) для виробництва – шляхом отримання схвалення організації виробника, яке видається згідно з Главою G або через відповідність процедурам Глави F; та

(b) для проектування:

1) для допоміжної силової установки (APU) – шляхом отримання схвалення організації розробника, яке видається компетентним органом згідно з Главою J;

2) для усіх інших комплектувальних виробів – шляхом застосування процедур, які встановлюють особливу практику проектування, використання ресурсів та послідовності дій, які необхідні для відповідності вимогам цих Правил.

21.A.603. Заявка

(a) Заявка на отримання EMTSO схвалення надається за формою та в порядку, що встановлені компетентним органом. Така заявка повинна включати обсяг інформації, яка визначена в параграфі 21.A.605.

(b) Якщо передбачається впровадження серії другорядних змін згідно з параграфом 21.A.611, заявник повинен відобразити в заявці базовий номер моделі комплектувального виробу та пов'язаний номер за кресленням з відкритими дужками після нього, маючи на увазі, що зміна літер у суфіксі або номерів (або їх комбінацій) буде додаватися час від часу.

21.A.604. Отримання EMTSO схвалення для допоміжної силової установки (APU)

Стосовно EMTSO схвалення для допоміжної силової установки:

(a) застосовуються параграфи 21.A.15, 21.A.16B, 21.A.17, 21.A.20, 21.A.21, 21.A.31, 21.A.33, 21.A.44 шляхом часткового відступу від параграфів 21.A.603, 21.A.610, 21.A.615 та пункту 21.A.606(c), за винятком того, що EMTSO схвалення видається згідно з параграфом 21.A.606 замість сертифіката типу;

(b) Глава D або E цих Правил застосовуються для схвалення змін конструкції за рахунок часткового відступу від параграфа 21.A.611. Коли застосовується Глава E, то слід видати окреме EMTSO схвалення замість додаткового сертифіката типу.

21.A.605. Вимоги до обсягу інформації

Заявник повинен надати до компетентного органу такі документи:

(a) заяву про відповідність, яка засвідчує, що заявник задовольнив вимоги цієї Глави;

(b) декларацію про конструкцію та характеристики (Declaration of Design and Performance – DDP);

(c) одну копію технічних даних, які вимагаються застосовним EMTSO;

(d) Керівництво організації виробника (або посилання на керівництво), про яке йдеться у параграфі 21.A.143, для отримання відповідного схвалення організації виробника відповідно до Глави G або керівництво (чи посилання на керівництво), про яке йдеться у пункті 21.A.125A(b), для виробництва відповідно до Глави F без схвалення організації виробника;

(e) для допоміжної силової установки (APU) – Керівництво проектної організації (або посилання на керівництво), про яке йдеться у параграфі 21.A.243 для отримання відповідного схвалення організації розробника відповідно до Глави J;

(f) для усіх інших комплектувальних виробів – процедури, про які йдеться у підпункті 21.A.602B(b)(2).

21.A.606. Видання EMTSO схвалення

Заявник має право отримати EMTSO схвалення, що видане компетентним органом, після:

(a) доведення своєї здатності згідно з параграфом 21.A.602B;

(b) доведення того, що комплектувальний виріб відповідає технічним умовам застосовного EMTSO, та надання відповідної заяви про відповідність; та

(c) безпосередньої заяви заявника про його готовність відповідати вимогам, про які йдеться в параграфі 21.A.609.

21.А.607 Повноваження, які надає ЕМТСО схвалення

Утримувач ЕМТСО схвалення має право виготовляти та маркувати комплектувальний виріб належними мітками ЕМТСО.

21.А.608 Декларація про конструкцію та характеристики (DDP)

(а) DDP повинна містити принаймні таку інформацію:

1) інформацію, котра відповідає пунктам 21.А.31(а) та (б) та визначає комплектувальний виріб, його конструкцію та стандарти для випробувань;

2) там, де доречно, – номінальні експлуатаційні характеристики комплектувального виробу, які отримані або безпосередньо, або за рахунок посилання на інші додаткові документи;

3) заяву про відповідність, яка засвідчує, що комплектувальний виріб відповідає застосовному ЕМТСО;

4) посилання на звіти з випробувань, які мають відношення;

5) посилання на належні керівництва з технічного обслуговування, капітального ремонту та відновлювального ремонту;

6) рівні відповідності у тих випадках, де згідно з ЕМТСО дозволено використовувати різні рівні відповідності;

7) перелік відхилень, які прийнятні відповідно до параграфу 21.А.610.

(б) DDP повинна бути підтверджена підписом та датою утримувача ЕМТСО схвалення або підписом та датою його уповноваженого представника.

21.А.609. Обов'язки утримувачів ЕМТСО схвалення

Утримувач ЕМТСО схвалення за умовами цієї Глави повинен:

(а) виготовляти кожен комплектувальний виріб відповідно до Глави G або Глави F, що гарантує відповідність кожного готового комплектувального виробу його проектним даним та його безпеку для монтажного встановлення;

(b) підготувати та вести поточну документацію повних технічних даних та записів відповідно до параграфу 21.A.613 для кожної моделі кожного комплектувального виробу, для яких було видано EMTSO схвалення;

(c) підготувати, вести та оновлювати оригінальні копії усіх керівництв, які необхідні згідно з вимогами відповідних норм льотної придатності для комплектувального виробу;

(d) зробити доступними для користувачів комплектувального виробу та за запитом для компетентного органу ті керівництва з технічного обслуговування, капітального ремонту та відновлювального ремонту, які необхідні під час експлуатації та технічного обслуговування комплектувального виробу. Це стосується також змін, які будуть внесені у такі керівництва;

(e) маркувати кожен комплектувальний виріб згідно з параграфом 21.A.807;

(f) задовольняти умовам параграфів 21.A.3A, 21.A.3B та 21.A.4;

(g) продовжувати задовольняти вимогам, про які йдеться в параграфі 21.A.602B.

21.A.610. Схвалення відхилень

(a) Кожен виробник, який запитує дозвіл на відхилення від стандарту експлуатаційних характеристик, що передбачені EMTSO, повинен довести, що стандарти, від яких передбачається відхилення, компенсуються факторами або особливостями конструкції, які забезпечують еквівалентний рівень безпеки.

(b) Запит на схвалення відхилення разом з усіма підтвердними даними повинен бути наданий компетентному органу.

21.A.611. Зміни конструкції

(а) Утримувач EMTSO схвалення може внести другорядні зміни у конструкцію (будь-яка зміна, відмінна від головної) без подальшого дозволу компетентного органу. У такому випадку змінений комплектувальний виріб зберігає первісний номер моделі (для визначення другорядних змін слід використати зміни або виправлення номера деталі), і утримувачу треба передати компетентному органу будь-які додатково перевірені дані, які необхідні для підтвердження відповідності з пунктом 21.А.603(б).

(б) Будь-яка зміна конструкції, яка внесена утримувачем EMTSO схвалення і є настільки значною, що потребує істотно повного дослідження для визначення її відповідності EMTSO, – є головною зміною такої конструкції. До внесення такої зміни в конструкцію утримувач повинен присвоїти нове визначення типу або моделі комплектувального виробу та подати заявку на отримання нового схвалення відповідно до параграфу 21.А.603.

(с) Жодна зміна конструкції, яка внесена будь-якою організацією, крім утримувача EMTSO схвалення, який подав заявку, не підлягає схваленню відповідно до Глави О, якщо організація, що прагне схвалення, не використовує вимоги параграфу 21.А.603 для окремого EMTSO схвалення.

21.А.613. Зберігання документації

Для додержання вимог зі зберігання документації, що належить або пов'язана із системою якості, уся відповідна інформація про конструкцію, креслення та звіти з випробувань, включаючи записи результатів перевірки комплектувального виробу після випробувань, повинна бути у розпорядженні компетентного органу та зберігатися у порядку, передбаченому для інформації, яка потрібна для забезпечення підтримання льотної придатності комплектувального виробу та сертифікованого типу виробу, на якому цей комплектувальний виріб установлено.

21.А.615. Перевірки компетентним органом

За запитом компетентного органу кожний заявник або утримувач EMTSO схвалення повинен надати можливість компетентному органу щодо:

(a) присутності на будь-яких випробуваннях;

(b) перевірки документації з технічними даними для такого комплектувального виробу.

21.A.619. Строк дії та чинність

(a) EMTSO схвалення видається на необмежений строк. Воно залишається чинним за умови, що:

1) продовжують витримуватися умови, за якими EMTSO схвалення було надане; або

2) виконуються обов'язки утримувача, що визначені в параграфі 21.A.609; або

3) комплектувальний виріб не спричинив зростання неприйняттого рівня небезпеки в експлуатації; або

4) схвалення було здано або скасовано за застосовними адміністративними процедурами, що встановлені компетентним органом.

(b) У випадку здачі або скасування сертифікат має бути повернутий до компетентного органу.

21.A.621. Передача

За винятком зміни права власності утримувача, яка вважається суттєвою зміною і тому необхідна відповідність параграфам 21.A.147 та 21.A.247, EMTSO схвалення, що видане за умовами цих Правил, не передається.

ГЛАВА 01 – ВИЗНАННЯ СХВАЛЕНЬ КОМПОНЕНТІВ ТА ОБЛАДНАННЯ, ЯКІ ІМПОРТУЮТЬСЯ

21.A.630A. Сфера застосування

(а) Ця Глава визначає процедуру визнання виданих компетентним органом (військовим) з льотної придатності іншої держави розробника схвалень компонентів та обладнання, які імпортуються та призначені для:

1) встановлення на виробі, для якого компетентним органом виданий сертифікат типу або обмежений сертифікат типу для імпортованого виробу;

2) встановлення на виробі, розробником типової конструкції якого є українська проектна організація;

3) встановлення на виробі за процедурою додаткового сертифіката типу, розробником якого є українська проектна організація.

21.A.630B. Загальні положення

(а) Компоненти та обладнання, які зазначені в підпункті 21.A.630A(a)(1), визнаються компетентним органом без додаткових перевірок та без видання схвального документа.

(б) Компоненти та обладнання, які зазначені в підпунктах 21.A.630A(a)(2) та (3), визнаються компетентним органом і до них застосовується процедура визнання (валідації).

(с) Ступінь довіри оцінкам та процедурам, які робляться та застосовуються компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника, та детальні процедури процесу визнання (валідації) компонентів та обладнання визначаються двосторонньою угодою чи меморандумом про порозуміння між Україною та державою розробника та/або робочими домовленостями між компетентним органом та компетентним органом (військовим) з льотної придатності держави розробника.

ГЛАВА Р – ДОЗВІЛ (ВІЙСЬКОВИЙ) НА ВИКОНАННЯ ПОЛЬОТІВ

21.А.701. Сфера застосування

(а) Дозволи (військові) на виконання польотів згідно з цією Главою видаються для повітряних суден, які не відповідають або для яких не доведена відповідність застосовним вимогам льотної придатності, але які придатні для виконання безпечного польоту з дотриманням визначених умов з такими цілями:

- 1) виконання дослідно-конструкторських робіт;
- 2) доведення відповідності правилам або нормам льотної придатності;
- 3) тренування екіпажу проектних організацій або організацій виробника;
- 4) виробничі льотні випробування нових виготовлених повітряних суден;
- 5) перельоти повітряного судна між виробничими потужностями під час виробництва;
- 6) польоти повітряного судна для прийняття замовником;
- 7) доставка або постачання повітряного судна на експорт;
- 8) польоти повітряного судна для прийняття компетентним органом;
- 9) дослідження ринку, включаючи тренування екіпажу замовника;
- 10) участь у виставках та авіашоу;
- 11) перельоти повітряного судна до місця проведення технічного обслуговування, або місця перегляду льотної придатності, або місця зберігання;
- 12) польоти повітряного судна з вагою, що перевищує його максимальну сертифіковану злітну вагу, для польоту понад нормальну дальність над водою, або над земною поверхнею там, де відсутні придатні для посадки засоби або відповідне паливо;

13) (зарезервовано);

14) польоти повітряного судна, яке відповідає застосовним вимогам льотної придатності, перш, ніж визначена відповідність вимогам захисту довкілля (де застосовується);

15) для окремого повітряного судна або типів, для яких не може бути виданий сертифікат льотної придатності або обмежений сертифікат льотної придатності.

(b) Ця Глава визначає процедури для видання дозволів (військових) на виконання польотів та схвалення відповідних умов виконання польотів і встановлює права та обов'язки заявників на отримання та утримувачів цих дозволів та схваленень умов виконання польоту.

21.А.703. Прийнятність заявника

(a) За рішенням компетентного органу будь-яка організація може бути прийнятна як заявник на отримання дозволу (військового) на виконання польотів згідно з умовами, зазначеними у цій Главі. Заявник на отримання дозволу (військового) на виконання польотів є також прийнятним для подання заявки на схвалення умов виконання польоту.

(b) Зарезервовано.

(c) Зарезервовано.

21.А.705. Компетентний орган

Для цілей цієї Глави “компетентним органом” є визначений Міністерством оборони України структурний підрозділ.

Дозвіл (військовий) на виконання польотів (Форма 20а EMAR (EMAR Form 20a), додаток 3 до цих Правил) видається компетентним органом за участі визначеного у Генеральному штабі Збройних Сил України підрозділу, який відповідає за надання дозволів на виконання польотів державних повітряних суден України, в тому числі у тих випадках, коли повітряне судно має виконувати політ в іншій державі.

Безпосередній дозвіл на виконання польотів видається Генеральним штабом Збройних Сил України.

Дозвіл (військовий) містить усі умови та обмеження для забезпечення безпечного польоту, проте в компетенції органу іншої держави, в якій має відбутися політ, залишаються правила виконання польотів в повітряному просторі та експлуатаційні правила. Тому заявник повинен забезпечити (гарантувати) дотримання відповідних правил цієї держави.

21.А.707. Заявка на отримання дозволу (військового) на виконання польотів

(а) Якщо заявникові не було надане повноваження з видання дозволу (військового) на виконання польотів, заявка на отримання дозволу (військового) на виконання польотів відповідно до параграфу 21.А.703 подається компетентному органу за формою та в порядку, що встановлені цим органом.

(б) Кожна заявка на отримання дозволу (військового) на виконання польотів повинна включати:

- 1) ціль(і) польоту(ів) відповідно до параграфу 21.А.701;
- 2) питання, з яких повітряне судно не відповідає застосовним вимогам льотної придатності;
- 3) умови польоту, що схвалені відповідно до параграфу 21.А.710.

(с) Якщо умови польоту не схвалені на дату подачі заявки на отримання дозволу (військового) на виконання польотів, заявка на схвалення умов польоту повинна бути подана згідно з параграфом 21.А.709.

21.А.708. Умови польоту

Умови польоту включають:

(а) конфігурацію(ї), для якої(их) робиться запит на отримання дозволу (військового) на виконання польотів;

(b) будь-які умови або обмеження, які необхідні для безпечної експлуатації повітряного судна, включаючи:

1) умови або обмеження для маршрутів або повітряного простору або обидва, які необхідні для польоту (польотів);

2) умови та обмеження для льотного екіпажу, який здійснює політ на повітряному судні;

3) обмеження стосовно перевезення осіб, інших, ніж льотний екіпаж;

4) експлуатаційні обмеження, особливі процедури або технічні умови, яких необхідно дотримуватися (які можуть містити обмеження, що стосуються транспортування/скидання/застосування озброєння);

5) конкретну програму льотних випробувань (якщо вона може бути застосована);

б) особливі заходи з підтримання льотної придатності та порядок, відповідно до якого вони будуть виконуватися;

(c) обґрунтування того, що повітряне судно придатне до безпечного польоту за умов або обмежень, визначених згідно з пунктом (b);

(d) метод, який використовується для контролю конфігурації повітряного судна для того, щоб залишатися в межах визначених умов.

21.A.709. Заявка на схвалення умов польоту

(a) Якщо заявникові не було надане повноваження зі схвалення умов польоту, заявка на схвалення умов польоту відповідно до пункту 21.A.707(c) надається:

1) при схваленні компетентним органом умов польоту, що пов'язані з безпекою конструкції, за формою та в порядку, що встановлені цим органом;

2) при схваленні компетентним органом умов польоту, що не пов'язані з безпекою конструкції, за формою та в порядку, що встановлені цим органом.

(b) Кожна заявка на схвалення умов польоту повинна включати:

- 1) запропоновані умови польоту;
- 2) документи, які визначають умови; та
- 3) заяву про те, що повітряне судно здатне безпечно виконувати політ в умовах або за обмеженнями, які зазначені в пункті 21.A.708(b).

21.A.710. Схвалення умов польоту

(a) При схваленні умов польоту, що пов'язані з безпекою конструкції, умови польоту схвалюються:

- 1) компетентним органом; або
- 2) відповідно схваленою організацією розробника згідно з повноваженнями, визначеними підпунктом 21.A.263(c)(6).

(b) При схваленні умов польоту, що не пов'язані з безпекою конструкції, умови польоту схвалюються компетентним органом або відповідно схваленою організацією, яка буде також видавати дозвіл на виконання польотів.

(c) Перед схваленням умов польоту компетентний орган або схвалена організація згідно з пунктом 21.A.711(b) або (c) повинні впевнитися, що повітряне судно здатне безпечно виконувати політ за встановлених умов та обмежень. Компетентний орган для цього може виконати або вимагати від заявника виконати будь-які необхідні перевірки або випробування.

21.A.711. Видання дозволу (військового) на виконання польотів

(a) Компетентний орган має видавати дозвіл (військовий) на виконання польотів (Форма 20а EMAR (EMAR Form 20a), додаток 3 до цих Правил):

- 1) після надання даних, необхідних згідно з параграфом 21.A.707;
- 2) якщо умови, зазначені у параграфі 21.A.708 були схвалені у відповідності до параграфа 21.A.710; та

3) якщо компетентний орган за допомогою своїх власних досліджень, які можуть включати інспекції або процедури, погоджені із заявником, задоволений тим, що повітряне судно перед польотом відповідає конструкції згідно з параграфом 21.A.708.

(b) Відповідно схвалена організація розробника може видавати дозвіл (військовий) на виконання польотів (Форма 20b EMAR (EMAR Form 20b), додаток 4 до цих Правил або еквівалентний дозвіл (військовий) на випробувальний політ) відповідно до наданого згідно з підпунктом 21.A.263(c)(7) повноваження, якщо умови польоту, про які йдеться в параграфі 21.A.708, були схвалені згідно з параграфом 21.A.710.

(c) Відповідно схвалена організація виробника може видавати дозвіл (військовий) на виконання польотів (Форма 20b EMAR (EMAR Form 20b), додаток 4 до цих Правил або еквівалентний дозвіл (військовий) на випробувальний політ) відповідно до наданого згідно з пунктом 21.A.163(e) повноваження, якщо умови польоту, про які йдеться у параграфі 21.A.708, були схвалені згідно з параграфом 21.A.710.

(d) Зарезервовано.

(e) Дозвіл (військовий) на виконання польотів повинен точно описувати ціль(і) та будь-які умови і обмеження, які були схвалені відповідно до параграфа 21.A.710.

(f) Для дозволів, які видані згідно з пунктами (b), (c) або (d), копія дозволу на виконання польотів та пов'язані з ним умови польоту повинні бути надані компетентному органу за найближчою нагодою, але не пізніше ніж через 3 дні від дати видання дозволу.

(g) Якщо доведено, що будь-яка з умов, що визначені в пункті 21.A.723(a), не відповідає дозволу (військовому) на виконання польотів, який виданий організацією відповідно до пункту (b), (c) або (d), організація повинна негайно скасувати цей дозвіл (військовий) на виконання польотів та без затримок поінформувати компетентний орган.

21.A.713. Зміни

(а) Будь-які зміни, які роблять недійсними умови польоту або пов'язані з обґрунтуванням, що встановлені для дозволу (військового) на виконання польотів, повинні бути схвалені відповідно до параграфа 21.A.710. За необхідності відповідна заявка подається згідно з параграфом 21.A.709.

(б) Зміни, які впливають на зміст дозволу (військового) на виконання польотів, потребують видання нового дозволу (військового) на виконання польотів згідно з параграфом 21.A.711.

21.A.715. Мова

Керівництва, таблички, переліки, маркування приладів та інша необхідна інформація, яка вимагається застосовним сертифікаційним базисом типу, повинні бути представлені однією або кількома мовами: українською або англійською.

21.A.719. Передача

Дозвіл (військовий) на виконання польотів не підлягає передачі.

21.A.721. Перевірки

Утримувач або заявник на отримання дозволу (військового) на виконання польотів повинен забезпечити доступ до повітряного судна за запитом компетентного органу.

21.A.723. Строк дії та чинність

(а) Дозвіл (військовий) на виконання польотів видається на встановлений строк дії та залишається чинним за умови:

1) відповідності зазначеним у пункті 21.A.711(е) умовам та обмеженням, що пов'язані з дозволом (військовим) на виконання польотів;

2) дозвіл (військовий) на виконання польотів не був зданий або скасований (відповідно до параграфа 21.B.530);

3) повітряне судно залишається в тому самому реєстрі.

(b) Зарезервовано.

(c) Після здачі або скасування дозвіл (військовий) на виконання польотів має бути повернутий до компетентного органу.

21.A.725. Поновлення дії дозволу (військового) на виконання польотів

Поновлення дії дозволу (військового) на виконання польотів здійснюється як зміна відповідно до параграфу 21.A.713.

21.A.727. Обов'язки утримувача дозволу (військового) на виконання польотів

Утримувач дозволу (військового) на виконання польотів повинен забезпечити дотримання та збереження всіх умов та обмежень, що пов'язані з дозволом (військовим) на виконання польотів.

21.A.729. Зберігання документації

(a) Усі документи, які підготовлені для визначення та обґрунтування умов польоту, повинні залишатися утримувачем схвалення умов польоту в розпорядженні компетентного органу та мають зберігатися для надання інформації, яка необхідна для забезпечення підтримання льотної придатності повітряного судна.

(b) Усі документи, які пов'язані з виданням дозволів на виконання польотів за повноваженням схваленої організації, у тому числі перевірки звітів, документів, які підтверджують схвалення умов польоту та сам дозвіл (військовий) на виконання польотів, повинні залишатися в розпорядженні компетентного органу та зберігатися для надання інформації, яка необхідна для забезпечення підтримання льотної придатності повітряного судна.

ГЛАВА Q – ІДЕНТИФІКАЦІЯ ВИРОБІВ, КОМПОНЕНТІВ ТА ОБЛАДНАННЯ

21.А.801. Ідентифікація виробів

(а) Ідентифікація виробів повинна містити таку інформацію:

- 1) найменування виробника;
- 2) визначення виробу;
- 3) наданий виробником серійний номер;
- 4) будь-яку іншу інформацію, яку компетентний орган вважає доречною.

(б) Будь-яка організація, яка виготовляє повітряне судно або двигун за умовами Глави G або Глави F, повинна ідентифікувати таке повітряне судно або двигун за допомогою вогнетривкої таблички, яка містить визначену у пункті (а) інформацію, що нанесена на табличку за допомогою гравірування, вирізання, штампування або застосування іншого схваленого вогнетривкого методу маркування. Ідентифікаційна табличка повинна закріплюватись таким чином, щоб вона була доступною та розбірливою і навряд чи буде стертою або видаленою під час звичайної експлуатації чи втраченою або зруйнованою при аварії.

(с) Будь-яка організація, яка виготовляє повітряний гвинт, лопать повітряного гвинта або втулку повітряного гвинта за умовами Глави G або Глави F, повинна ідентифікувати їх за допомогою таблички, гравірування, вирізання, штампування або застосування іншого схваленого методу вогнетривкого маркування, що розміщується на некритичній з точки зору надійності поверхні гвинта, містить інформацію, що визначена у пункті (а) і навряд чи буде стертою або видаленою під час звичайної експлуатації чи втраченою або зруйнованою при аварії.

(d) Зарезервовано.

21.А.803. Поводження з даними ідентифікації

(а) Жодна особа не повинна видаляти, змінювати або розміщувати ідентифікаційну інформацію, про яку йдеться у пункті 21.А.801(а), на будь-

якому повітряному судні, двигуні, повітряному гвинті, лопаті або на втулці повітряного гвинта або відповідно до пункту 21.A.807(a) на допоміжній силовій установці без схвалення компетентним органом.

(b) Жодна особа не повинна видаляти або встановлювати будь-яку ідентифікаційну табличку, про яку йдеться у пункті 21.A.801(a) або у пункті 21.A.807(a) для АРУ, без схвалення компетентним органом.

(c) Шляхом відступу від положень пунктів (a) та (b) будь-яка організація, яка виконує технічне обслуговування та/або ремонт за застосовними відповідними правилами, згідно з встановленими компетентним органом методами, способами та практикою може:

1) видаляти, змінювати або розміщувати ідентифікаційну інформацію, про яку йдеться у пункті 21.A.801(a), на будь-якому повітряному судні, двигуні, повітряному гвинті, лопаті або втулці повітряного гвинта або відповідно до пункту 21.A.807(a) на АРУ; або

2) видаляти ідентифікаційну табличку, про яку ідеться у параграфі 21.A.801 або у параграфі 21.A.807 для АРУ, якщо це потрібно під час операцій з технічного обслуговування та/або ремонту.

(d) Жодна особа не повинна встановлювати ідентифікаційну табличку, яка була знята відповідно до підпункту (c)(2), на будь-яке повітряне судно, двигун, повітряний гвинт, лопать повітряного гвинта або втулку повітряного гвинта, іншу, ніж та, яка була з нього (неї) знята.

21.A.804. Ідентифікація компонентів та обладнання

(a) Кожен компонент чи обладнання повинні бути постійно та розбірливо марковані із зазначенням:

1) назви, найменування торгової марки або емблеми, що ідентифікує виробника, способом, який зазначений в застосовних проектних даних; та

2) номери за кресленням, як визначено в застосовних проектних даних;
та

3) іншої інформації для компонентів і обладнання, яка подається у відповідності до схвалених проектних даних, що не належать утримувачу сертифіката типу відповідного компонента, за винятком EMTSO комплектувальних виробів.

(b) Шляхом відступу від положень пункту (a), якщо компетентний орган погоджується з тим, що компонент або обладнання занадто малі або ж непрактично маркувати компонент або обладнання будь-якою інформацією, яка потрібна за пунктом (a), визначений супровідний документ, що свідчить про придатність компонента чи обладнання для використання, або контейнер для них повинні містити інформацію, яка не може бути відображена на компоненті.

21.A.805. Ідентифікація критичних компонентів

Додатково до параграфу 21.A.804 кожен виробник компонента, який входить до складу виробу, для якого виданий сертифікат типу, і який визначений як критичний компонент, має постійно та розбірливо маркувати такий компонент із зазначенням номера за кресленням та серійного номера.

21.A.807. Ідентифікація EMTSO комплектувальних виробів

(a) Кожен утримувач EMTSO схвалення відповідно до Глави О повинен постійно та розбірливо маркувати кожен комплектувальний виріб із зазначенням такої інформації:

- 1) найменування та місцезнаходження виробника;
- 2) назва, тип, номер за кресленням або позначення моделі комплектувального виробу;
- 3) серійний номер або дата виготовлення комплектувального виробу або те й інше; та
- 4) застосовний номер EMTSO.

(b) Шляхом відступу від положень пункту (a), якщо компетентний орган погоджується з тим, що компонент занадто малий, або ж непрактично

маркувати компонент будь-якою інформацією, яка потрібна за пунктом (а), визначений документ про придатність компонента для використання, який супроводжує компонент або контейнер для його транспортування, повинен містити інформацію, яка не може бути відображена на компоненті.

(с) Кожна особа, яка виготовляє АРУ за умовами Глави G або Глави F, повинна ідентифікувати таку АРУ за допомогою вогнетривкої таблички, яка містить визначену у пункті (а) інформацію, нанесену на неї за допомогою гравірування, вирізання, штампування або іншого схваленого методу вогнетривкого маркування. Ідентифікаційна табличка повинна закріплюватись таким чином, щоб вона була доступною та розбірливою та навряд чи буде стертою або видаленою під час звичайної експлуатації чи втраченою або зруйнованою при аварії.

РОЗДІЛ В. ПРОЦЕДУРИ ДЛЯ КОМПЕТЕНТНОГО ОРГАНУ

ГЛАВА А – ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

21.В.5. Сфера застосування

(а) Цей Розділ встановлює процедури для компетентного органу, коли він виконує завдання та зобов'язання, що пов'язані з виданням, підтриманням, внесенням змін, призупиненням та здачею сертифікатів, схвалень та повноважень, про які йде мова у цих Правилах.

(b) Зарезервовано.

(с) Змістом цього розділу є внутрішнє керівництво для компетентного органу щодо виконання Розділу А.

21.В.20. Зобов'язання компетентного органу

Компетентний орган є відповідальним за реалізацію Глав Розділу А.

21.В.25. Вимоги до організаційної структури компетентного органу

(а) Загальні положення:

Міністерство оборони України визначає компетентний орган для здійснення повноважень відповідно до Розділу А цих Правил з встановленням документованих процедур, організаційної структури та персоналу.

(b) Ресурси:

1) кількість персоналу повинна бути достатньою для виконання визначених завдань;

2) компетентний орган призначає керівників підрозділів, які є відповідальними за виконання відповідного завдання (завдань) у межах своїх повноважень, у тому числі щодо зв'язку з іншими військовими органами з льотною придатності, у разі необхідності.

(c) Кваліфікація та підготовка:

весь персонал повинен мати належну кваліфікацію та достатні знання, досвід і підготовку, які потрібні для виконання визначеного йому завдання.

21.В.30. Документовані процедури

(а) Компетентний орган повинен встановити документовані процедури для опису своєї організації, засобів та методів виконання вимог цих Правил. Процедури повинні оновлюватися та використовуватися як базові робочі документи в межах повноважень для усієї відповідної діяльності.

(b) Зарезервовано.

21.В.35. Зміни організаційної структури та процедур

(а) Компетентний орган повинен належним чином відобразити в документованих процедурах будь-яку значну зміну у своїй організаційній структурі та визначити процес внесення змін у документовані процедури.

(b) Компетентний орган повинен своєчасно оновлювати свої документовані процедури відповідно до будь-якої зміни в правилах, щоб забезпечити ефективну реалізацію.

21.V.40. Розв'язання спірних питань

(a) Компетентний орган повинен визначити процес вирішення спірних питань у межах своїх організаційних документованих процедур.

(b) Зарезервовано.

21.V.45. Звітність/взаємодія

(a) Компетентний орган повинен належним чином забезпечити взаємодію з групами будь-яких інших органів/організацій/установ з льотної придатності, які здійснюють сертифікацію, дослідження, схвалення або надання повноважень для забезпечення ефективного обміну інформацією, яка є застосовною для безпеки виробів, компонентів та обладнання.

21.V.55. Зберігання документації

Компетентний орган повинен зберігати або підтримувати доступ до усіх належних записів, що пов'язані із сертифікатами, схваленнями та повноваженнями, які були ним надані згідно з відповідними національними правилами.

21.V.60. Директиви льотної придатності

(a) Компетентний орган встановлює документовані процедури для опису його організації, засобів і методів щодо видання або прийняття обов'язкових дій, які виконуватимуться на повітряному судні, щоб відновити прийнятний рівень безпеки, якщо практика показує, що рівень безпеки цього повітряного судна в іншому випадку може бути порушений.

(б) Компетентний орган видає директиви льотної придатності відповідно до параграфу 21.A.3В Розділу А, спрямовані на усунення небезпечних умов, що впливають з:

1) недоліків схваленої конструкції; або

2) невідповідностей повітряного судна зі схваленою конструкцією, що ймовірно існують або розвиваються на інших повітряних суднах у зв'язку із недоліками виробництва або обслуговування, коли директива льотної придатності призводить до схвалення конструкції, такому як:

(i) схвалення невідповідностей відповідно до умов, таких як обмеження або додаткові перевірки;

(ii) контроль, заміна або модифікація в межах визначеного часу невідповідностей, щоб повернути їх у відповідність до схваленої конструкції.

(c) Компетентний орган встановлює документовану процедуру для опису засобів і методу щодо виявлення і поширення всіх застосовних директив льотної придатності, збереження і підтримки доступу всіх відомих (національних) експлуатантів або власників виробу і, будь-якої особи або організації, необхідну для виконання директиви льотної придатності.

(d) Якщо директива льотної придатності, видана цивільним або військовим органом льотної придатності для повітряних суден, які відносяться до відповідальності іншого органу, цей орган поширює цю директиву льотної придатності у відповідності з внутрішніми процедурами з метою підтримки прийнятного рівня безпеки польотів.

ГЛАВА В – СЕРТИФІКАТИ ТИПУ (ВІЙСЬКОВІ) ТА ОБМЕЖЕНІ СЕРТИФІКАТИ ТИПУ (ВІЙСЬКОВІ)

Застосовуються процедури відповідно до вимог чинного законодавства.

ГЛАВА В1 – ВИЗНАННЯ (ВАЛІДАЦІЯ) СЕРТИФІКАТІВ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИХ) ІНШИХ ДЕРЖАВ РОЗРОБНИКІВ

Застосовуються процедури відповідно до вимог чинного законодавства.

(ГЛАВА С – НЕ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ)

ГЛАВА D – ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО СЕРТИФІКАТІВ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИХ) ТА ДО ОБМЕЖЕНИХ СЕРТИФІКАТІВ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИХ)

Застосовуються процедури відповідно до вимог чинного законодавства.

ГЛАВА D1 – ВИЗНАННЯ (ВАЛІДАЦІЯ) ЗМІН ДО СЕРТИФІКАТІВ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИХ) ТА ОБМЕЖЕНИХ СЕРТИФІКАТІВ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИХ) ДЛЯ ІМПОРТОВАНОГО ВИРОБУ

Застосовуються процедури відповідно до вимог чинного законодавства.

ГЛАВА E – ДОДАТКОВІ СЕРТИФІКАТИ ТИПУ (ВІЙСЬКОВІ)

Застосовуються процедури відповідно до вимог чинного законодавства.

ГЛАВА E1 – ВИЗНАННЯ (ВАЛІДАЦІЯ) ДОДАТКОВИХ СЕРТИФІКАТІВ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИХ) ІНШИХ ДЕРЖАВ РОЗРОБНИКІВ

Застосовуються процедури відповідно до вимог чинного законодавства.

ГЛАВА F – ВИРОБНИЦТВО БЕЗ СХВАЛЕННЯ (ВІЙСЬКОВОГО) ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИКА

21.V.120. Обстеження

(a) Компетентний орган призначає групу для обстеження кожного заявника на отримання або утримувача схвального листа для виконання усіх завдань, які пов'язані з цим схвальним листом, яка складається з керівника групи для управління та керівництва групою обстеження та одного або кількох членів групи. Керівник групи звітує перед керівником, який є відповідальним за діяльність, як визначено у підпункті 21.V.25(b)(2).

(b) Компетентний орган здійснює достатню діяльність з обстеження для обґрунтування щодо видання, супроводження, зміни, призупинення дії або скасування схвального листа.

(c) Компетентний орган повинен підготувати процедури для обстеження заявників на отримання або утримувачів схвального листа як частину задокументованих процедур, що охоплюють принаймні такі елементи:

- 1) оцінка отриманих заявок;
- 2) визначення групи для обстеження;
- 3) підготовка та планування обстеження;

- 4) оцінка документації (керівництва, процедури тощо);
- 5) аудит та перевірка;
- 6) відстеження коригувальних заходів;
- 7) видання, зміни, призупинення дії або скасування схвального листа.

21.В.125. Результати обстеження

(а) Якщо під час аудиту або інших заходів компетентним органом виявлено об'єктивний доказ невідповідності утримувача схвального листа застосовним вимогам Розділу А цих Правил, то невідповідності класифікуються згідно з пунктом 21.А.125В(а).

(b) Компетентний орган здійснює такі заходи:

1) при виявленні невідповідностей першого рівня компетентним органом негайно вживаються заходи щодо обмеження, повного або часткового призупинення дії чи скасування листа схвалення залежно від серйозності недоліку, доки організацією не будуть впроваджені задовільні коригувальні заходи;

2) при виявленні невідповідностей другого рівня компетентним органом надається строк для впровадження коригувальних заходів, який залежно від характеру невідповідності не повинен перевищувати трьох місяців. За певних обставин наприкінці цього періоду та залежно від характеру невідповідності компетентний орган може продовжити цей строк на три місяці за умови наявності задовільного плану коригувальних заходів.

(с) Компетентним органом вживаються заходи з повного або часткового тимчасового призупинення дії схвального листа у випадку відсутності відповідності в межах наданого компетентним органом часу.

21.В.130. Видання схвального листа

(а) Якщо є впевненість, що виробник відповідає застосовним вимогам Глави F Розділу А, компетентний орган видає схвальний лист з доведення

відповідності окремих виробів, компонентів або обладнання (Форма 65 (EMAR Form 65), (додаток 11 до цих Правил)) без зайвої затримки.

(b) Схвальний лист повинен містити обсяг схвалення, строк дії та, якщо застосовуються, відповідні обмеження, що пов'язані з повноваженнями виробника.

(c) Строк дії схвального листа не повинен перевищувати одного року.

21.B.135. Супроводження схвального листа

Компетентний орган супроводжує схвальний лист доки:

(a) виробник належним чином використовує Форму 52 EMAR (EMAR Form 52) (додаток 7 до цих Правил) як заяву про відповідність для готового повітряного судна, а Форму 1 EMAR (EMAR Form 1) (додаток 1 до цих Правил) та за необхідності еквівалентні документи – для інших виробів, ніж готове повітряне судно, компонентів та обладнання;

(b) перевірки, що проведені компетентним органом до затвердження Форми 52 EMAR (EMAR Form 52) (додаток 7 до цих Правил) або Форми 1 EMAR (EMAR Form 1) (додаток 1 до цих Правил) чи за необхідності еквівалентного документа відповідно до пункту 21.A.130(c), не виявили будь-яких невідповідностей вимогам або процедурам, які містяться у керівництві, що надане виробником, або будь-яких невідповідностей у відповідних виробках, компонентах або обладнанні; під час таких перевірок перевіряється принаймні, що:

1) схвалення поширюється на виріб, компонент або обладнання, які були визнані та залишаються визнаними;

2) керівництво, про яке йдеться в пункті 21.A.125A(b), та статус змін до нього, на які є посилання у схвальному листі, використовуються виробником як основний робочий документ; у протилежному випадку перевірка далі не продовжується і тому сертифікати придатності не затверджуються;

3) виробництво здійснюється за умовами, що визначені у схвальному листі, та виконано задовільно;

4) перевірки та випробування (включаючи льотні випробування, якщо доречно), як визначено в підпунктах 21.A.130(b)(2) та/або 21.A.130(b)(3), проведені відповідно до умов, які визначені у схвальному листі, та виконані задовільно;

5) перевірки з боку компетентного органу, які описані або обов'язкові для схвального листа, виконані та визнані прийнятними;

б) заява про відповідність відповідає параграфу 21.A.130 і надана у ній інформація не перешкоджає її затвердженню;

(с) не досягнута будь-яка дата завершення дії схвального листа.

21.V.140. Зміни схвального листа

(а) Компетентний орган належним чином відповідно до параграфу 21.V.120 проводить дослідження будь-якої зміни схвального листа.

(б) Якщо компетентний орган задоволений тим, що продовжують додержуватися вимоги Глави F Розділу A, він вносить відповідну зміну до схвального листа.

21.V.145. Обмеження, призупинення дії та скасування схвального листа

(а) Про обмеження, призупинення дії та скасування схвального листа необхідно письмово повідомити утримувача схвального листа. Компетентний орган повинен надати причини обмеження, призупинення дії чи скасування та повідомити утримувача про його право на оскарження.

(б) Якщо дія схвального листа призупиняється, його дія поновлюється після того, як знову буде встановлена відповідність Главі F Розділу A цих Правил.

21.V.150. Зберігання документації

(a) Компетентний орган повинен встановити таку систему зберігання записів, яка робить можливим адекватне простеження процесу видання, супроводження, змін, призупинення дії або скасування кожного окремого схвального листа.

(b) Записи повинні містити принаймні:

1) документи, які надані заявником на отримання схвального листа або власником схвального листа;

2) документи, які оформлені під час обстеження та перевірки, в яких викладені дії та остаточні результати за елементами, які визначені в параграфі 21.В.120, включаючи результати обстеження та коригувальні дії, встановлені відповідно до параграфа 21.В.125;

3) схвальний лист, включаючи зміни,

4) протоколи зустрічей з виробником.

(c) Мінімальний строк зберігання звітів в архіві становить шість років після закінчення строку дії схвального листа.

(d) Компетентний орган повинен також супроводжувати звіти до всіх заяв про відповідність (Форма 52 EMAR (EMAR Form 52), додаток 7 до цих Правил)) та сертифікатів дозволеної передачі (Форма 1 EMAR (EMAR Form 1) (додаток 1 до цих Правил) чи за необхідності еквівалентний документ), які були затверджені.

ГЛАВА G – СХВАЛЕННЯ (ВІЙСЬКОВЕ) ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИКА

21.В.220. Обстеження

(a) Компетентний орган призначає групу схвалення організації виробника для кожного заявника на отримання або утримувача схвалення

організації виробника для виконання усіх завдань, які пов'язані з цим схваленням організації виробника, що складається з керівника групи для управління та керівництва групою схвалення і за потреби одного або кількох членів групи. Керівник групи має звітувати перед керівником, який є відповідальним за діяльність, як визначено у підпункті 21.В.25(b)(2).

(b) Компетентний орган здійснює достатню діяльність з обстеження для обґрунтування щодо видання, супроводження, зміни, призупинення дії або скасування схвалення.

(c) Компетентний орган повинен підготувати процедури для обстеження з метою схвалення організації виробника як частину задокументованих процедур, що охоплюють принаймні такі елементи:

- 1) оцінка отриманих заявок;
- 2) визначення групи для схвалення організації виробника;
- 3) підготовка та планування обстеження;
- 4) оцінка документації (опис організації виробника, процедури тощо);
- 5) аудит;
- 6) відстеження коригувальних заходів;
- 7) видання, зміни, призупинення дії або скасування схвалення організації виробника;
- 8) безперервний нагляд.

21.В.225. Результати обстеження

(a) Якщо під час аудиту або інших заходів компетентним органом виявлений об'єктивний доказ невідповідності утримувача схвалення організації виробника застосовним вимогам Розділу А цих Правил, то невідповідності класифікуються згідно з пунктом 21.А.158(a).

(b) Компетентний орган здійснює такі заходи:

1) при виявленні невідповідностей першого рівня компетентним органом негайно вживаються заходи щодо обмеження, повного або часткового призупинення чи скасування схвалення організації виробника залежно від серйозності недоліку, доки організацією не будуть впроваджені задовільні коригувальні заходи;

2) при виявленні невідповідностей другого рівня компетентним органом надається строк для впровадження коригувальних заходів, який залежно від характеру невідповідності не повинен перевищувати трьох місяців. За певних обставин наприкінці цього періоду та залежно від характеру невідповідності компетентний орган може продовжити цей строк на три місяці за умови наявності задовільного плану коригувальних заходів;

(с) компетентним органом вживаються заходи з повного або часткового припинення дії схвалення у випадку відсутності відповідності в межах наданого компетентним органом часу.

21.В.230. Видання сертифіката

(а) Якщо є впевненість, що організація виробника відповідає застосовним вимогам Глави G Розділу А, компетентний орган видає сертифікат схвалення організації виробника (Форма 55 EMAR (EMAR Form 55) (додаток 9 до цих Правил)) без затримки.

(б) Номер сертифіката зазначається у Формі 55 EMAR (EMAR Form 55) (додаток 9 до цих Правил) у спосіб, що визначений компетентним органом.

21.В.235. Безперервний нагляд

(а) Щоб переконатися, що схвалення організації виробника зберігає чинність, компетентний орган повинен здійснювати безперервний нагляд:

1) перевіряти, що система якості утримувача схвалення організації виробника відповідає Главі G Розділу А цих Правил;

2) перевіряти, що організаційна система утримувача схвалення організації виробника функціонує згідно з описом організації виробника;

3) перевіряти ефективність процедур, що містяться в описі організації виробника; та

4) перевіряти дотримання стандартів виготовлення виробу, компонента або обладнання шляхом порівняння зі зразком.

(b) Безперервний нагляд слід здійснювати згідно з параграфом 21.V.220.

(c) Компетентний орган повинен забезпечити через планування безперервного нагляду, що схвалення організації виробника повністю переглянуто на відповідність цим Правилам протягом 24 місяців. Безперервний нагляд може здійснюватися через проведення кількох обстежень протягом цього періоду. Кількість аудитів може коліватися залежно від складності структури організації, кількості місць розташування її виробничих потужностей та критичності. Власник схвалення організації виробника має бути об'єктом заходів з постійного нагляду з боку компетентного органу щонайменше один раз кожного року.

21.V.240. Зміна схвалення організації виробника

(a) Компетентний орган контролює будь-яку незначну зміну через заходи з безперервного нагляду.

(b) Компетентний орган належним чином відповідно до параграфу 21.V.220 проводить дослідження будь-якої значної зміни схвалення організації виробника або заявки утримувача схвалення організації виробника на зміну обсягу або умов схвалення.

(c) Якщо компетентний орган впевнився, що продовжують додержуватися вимоги Глави G Розділу A, він вносить відповідну зміну до схвалення організації виробника.

21.V.245. Призупинення дії та скасування схвалення організації виробника

(а) У разі невідповідностей першого або другого рівня компетентний орган повинен частково або повністю обмежити, призупинити дію або скасувати схвалення організації виробника таким чином:

1) у разі невідповідності першого рівня схвалення організації виробника слід одразу обмежити або призупинити. Якщо утримувач схвалення організації виробника не відповідає підпункту 21.А.158(с)(1), то схвалення організації виробника скасовується;

2) у випадку невідповідності другого рівня компетентний орган повинен прийняти рішення про будь-яке обмеження обсягу схвалення шляхом призупинення його дії або дії його частин. Якщо утримувач схвалення організації виробника не відповідає вимогам підпункту 21.А.158(с)(2), то схвалення організації виробника скасовується.

(b) Про обмеження, призупинення дії або скасування схвалення організації виробника необхідно письмово повідомити утримувача схвалення організації виробника. Компетентний орган повинен надати причини призупинення дії чи скасування та повідомити утримувача про його право на оскарження.

(с) Якщо схвалення організації виробника призупиняється, його дія поновлюється після того, як знову буде встановлена відповідність Главі G Розділу А.

21.В.260. Зберігання документації

(а) Компетентний орган повинен встановити таку систему зберігання записів, яка робить можливим адекватне простеження процесу видання, супроводження, змін, призупинення дії або скасування кожного окремого схвалення організації виробника.

(b) Записи повинні містити принаймні:

1) документи, які надані заявником на отримання або утримувачем схвалення організації виробника;

2) документи, які оформлені під час обстеження, в яких викладені дії та остаточні результати за елементами, які визначені в параграфі 21.В.220, включаючи невідповідності та коригувальні дії, що встановлені відповідно до параграфа 21.В.225;

3) програму безперервного нагляду, включаючи звіти про проведені обстеження;

4) сертифікат схвалення організації виробника, включаючи зміни;

5) протоколи зустрічей з утримувачем схвалення організації виробника.

(с) Мінімальний строк зберігання звітів в архіві становить шість років.

ГЛАВА Н – СЕРТИФІКАТИ (ВІЙСЬКОВІ) ЛЬОТНОЇ ПРИДАТНОСТІ ТА ОБМЕЖЕНІ СЕРТИФІКАТИ (ВІЙСЬКОВІ) ЛЬОТНОЇ ПРИДАТНОСТІ

21.В.320. Дослідження

(а) Компетентний орган повинен проводити достатню діяльність з дослідження стосовно заявника на отримання або власника сертифіката льотної придатності для обґрунтування видання, супроводження, виправлення, призупинення дії або скасування сертифіката.

(б) Компетентний орган повинен підготувати процедури оцінки, які охоплюють принаймні такі елементи:

1) оцінку прийнятності заявника;

2) оцінку прийнятності заявки;

3) класифікацію сертифікатів льотної придатності;

4) оцінку документації, яка отримана із заявкою;

5) інспектування повітряного судна;

б) визначення необхідних умов, обмежень умов експлуатації або експлуатаційних обмежень для сертифікатів льотної придатності.

21.В.325. Видання сертифікатів льотної придатності

(а) Компетентний орган без невинуваченої затримки видає або змінює сертифікат льотної придатності (Форма 25 EMAR (EMAR Form 25) (додаток 6 до цих Правил)), якщо забезпечене задоволення вимогам параграфу 21.В.326 та відповідність застосовним вимогам Глави Н Розділу А цих Правил.

(б) Компетентний орган без невинуваченої затримки видає або змінює обмежений сертифікат льотної придатності (Форма 24 EMAR (EMAR Form 24) (додаток 5 до цих Правил)), якщо забезпечене задоволення вимогам параграфу 21.В.327 та відповідність застосовним вимогам Глави Н Розділу А цих Правил.

(с) Компетентний орган повинен призупинити або скасувати сертифікат льотної придатності у разі невиконання умов, зазначених у пункті 21.А.181(а).

21.В.326. Сертифікат льотної придатності

Компетентний орган видає сертифікат льотної придатності для:

(а) нового повітряного судна:

1) після надання документів, які вимагаються в підпункті 21.А.174(б)(2);

2) якщо компетентний орган буде впевнений, що повітряне судно відповідає схваленій конструкції та перебуває у стані, придатному для безпечної експлуатації. Це включає інспекції компетентного органу;

(б) повітряного судна, що знаходилося в експлуатації:

1) після надання документів, які вимагаються в підпункті 21.А.174(б)(3), які свідчать, що:

(i) повітряне судно відповідає типовій конструкції відповідно до сертифіката типу та будь-якому додатковому сертифікату типу, зміні чи ремонту, що схвалені згідно з цими Правилами;

(ii) виконані застосовні директиви льотної придатності;

(iii) повітряне судно проінспектоване згідно із застосовними положеннями Частини-МВ.

2) якщо компетентний орган буде задоволений підтвердженням, що повітряне судно відповідає схваленій конструкції та перебуває у стані, придатному для безпечної експлуатації. Це включає інспекції компетентного органу.

21.В.327. Обмежений сертифікат льотної придатності

(а) Компетентний орган видає обмежений сертифікат льотної придатності для:

1) нового повітряного судна:

(i) після надання документів, які вимагаються в підпункті 21.А.174(б)(2);

(ii) якщо компетентний орган буде задоволений підтвердженням, що повітряне судно відповідає схваленій компетентним органом конструкції відповідно до обмеженого сертифіката типу або згідно зі спеціальними вимогами льотної придатності та знаходиться у стані, придатному для безпечної експлуатації. Це може включати інспекції компетентного органу;

2) повітряного судна, що знаходилося в експлуатації:

(i) після надання документів, що вимагаються в підпункті 21.А.174(б)(3), які свідчать про те, що:

(А) повітряне судно відповідає схваленій компетентним органом конструкції відповідно до обмеженого сертифіката типу або згідно із

спеціальними вимогами льотної придатності та будь-якому додатковому сертифікату типу, зміні чи ремонту, що схвалені згідно з цими Правилами; та

(В) виконані застосовні директиви льотної придатності;

(С) повітряне судно проінспектоване згідно із застосовними положеннями Частини-МВ;

(ii) якщо компетентний орган буде задоволений підтвердженням, що повітряне судно відповідає схваленій конструкції та перебуває у стані, придатному для безпечної експлуатації. Це може включати інспекції компетентного органу.

(b) Для повітряного судна, яке не може відповідати чинним вимогам льотної придатності та яке не прийнятне для обмеженого сертифіката типу, компетентний орган за необхідності приймає до уваги відхилення від цих основних вимог:

1) видає та перевіряє відповідність спеціальним вимогам льотної придатності, що забезпечує адекватний рівень безпеки з урахуванням призначеного використання;

2) визначає обмеження для використання повітряного судна.

(c) Обмеження для використання, що пов'язані з обмеженими сертифікатами льотної придатності, включаючи обмеження повітряного простору, за необхідності враховують відхилення від чинних вимог льотної придатності.

21.В.330. Призупинення дії та скасування сертифікатів льотної придатності та обмежених сертифікатів льотної придатності

(a) Якщо доведено, що будь-яка з умов, що визначені в пункті 21.А.181(a), не виконана, компетентний орган призупиняє дію або скасовує сертифікат льотної придатності.

(b) У разі видання повідомлення про призупинення дії або скасування сертифіката льотної придатності чи обмеженого сертифіката льотної

придатності компетентний орган повинен повідомити про причини призупинення дії або скасування сертифікатів льотної придатності та повідомити утримувача сертифіката про його право на оскарження.

21.В.345. Зберігання документації

(а) Компетентний орган повинен встановити таку систему зберігання записів, яка робить можливим адекватне простеження процесу видання, супроводження, змін, призупинення дії або скасування кожного окремого сертифіката льотної придатності.

(б) Записи повинні містити принаймні:

- 1) документи, які надані заявником;
- 2) документи, які оформлені під час дослідження, в яких відображені діяльність та остаточні результати за елементами, що визначені в пункті 21.В.320(б);

3) копію сертифіката, включаючи зміни.

(с) Мінімальний строк зберігання звітів в архіві становить шість років після виключення повітряного судна з реєстру державних повітряних суден України.

ГЛАВА І – ЗАРЕЗЕРВОВАНО (У РАЗІ НЕОБХІДНОСТІ БУДЕ ДОДАНО ПІЗНІШЕ)

ГЛАВА J – СХВАЛЕННЯ (ВІЙСЬКОВЕ) ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗРОБНИКА

21.В.460. Обстеження

(а) Компетентний орган призначає групу схвалення організації розробника для кожного заявника на отримання або утримувача схвалення

організації розробника для виконання усіх завдань, які пов'язані з цим схваленням організації розробника, що складається з керівника групи для управління та керівництва групою схвалення і за потреби одного або кількох членів групи. Керівник групи має звітувати перед керівником, який є відповідальним за діяльність, як визначено у підпункті 21.В.25(b)(2).

(b) Компетентний орган здійснює достатню діяльність з обстеження для обґрунтування щодо видання, супроводження, зміни, призупинення дії або скасування схвалення.

(c) Компетентний орган повинен підготувати процедури для обстеження з метою схвалення організації розробника як частину задокументованих процедур, що охоплюють принаймні такі елементи:

- 1) оцінка отриманих заявок;
- 2) визначення групи для схвалення організації розробника;
- 3) підготовка та планування обстеження;
- 4) оцінка документації (опис організації розробника, процедури тощо);
- 5) аудит;
- 6) відстеження коригувальних заходів;
- 7) видання, зміни, призупинення дії або скасування схвалення організації розробника;
- 8) безперервний нагляд.

21.В.465. Результати обстеження

(a) Якщо під час аудиту або інших заходів компетентним органом виявлений об'єктивний доказ невідповідності утримувача схвалення організації розробника застосовним вимогам Розділу А цих Правил, то невідповідності класифікуються згідно з пунктом 21.А.158(a).

(b) Компетентний орган здійснює такі заходи:

1) при виявленні невідповідностей першого рівня компетентним органом негайно вживаються заходи щодо обмеження, повного або часткового призупинення чи скасування схвалення організації розробника залежно від серйозності недоліку, доки організацією не будуть впроваджені задовільні коригувальні заходи;

2) при виявленні невідповідностей другого рівня компетентним органом надається строк для впровадження коригувальних заходів, який залежно від характеру невідповідності не повинен перевищувати трьох місяців. За певних обставин наприкінці цього періоду та залежно від характеру невідповідності компетентний орган може продовжити цей строк на три місяці за умови наявності задовільного плану коригувальних заходів;

(с) компетентним органом вживаються заходи з повного або часткового припинення дії схвалення у випадку відсутності відповідності в межах наданого компетентним органом часу.

21.В.470. Видання сертифіката

(а) Якщо є впевненість, що організація розробника відповідає застосовним вимогам Глави J Розділу А, компетентний орган видає схвалення організації розробника без затримки.

(б) Номер зазначається у схвальному документі у спосіб, що визначений компетентним органом.

21.В.475. Безперервний нагляд

(а) Щоб переконатися, що схвалення організації розробника зберігає чинність, компетентний орган повинен здійснювати безперервний нагляд:

1) перевіряти, що система забезпечення розробника утримувача схвалення організації розробника відповідає Главі J Розділу А цих Правил;

2) перевіряти, що організаційна система утримувача схвалення організації розробника функціонує згідно з описом організації розробника;

3) перевіряти ефективність процедур, що містяться в описі організації розробника; та

4) перевіряти дотримання інформації щодо проектувальних даних, яка надходить від процесів схвалення, шляхом порівняння зі зразком.

(b) Безперервний нагляд слід здійснювати згідно з параграфом 21.V.460.

(c) Компетентний орган повинен забезпечити через планування безперервного нагляду, що схвалення організації розробника повністю переглянуто на відповідність цим Правилам протягом 36 місяців. Безперервний нагляд може здійснюватися через проведення кількох обстежень протягом цього періоду. Кількість аудитів може коливатися залежно від складності структури організації, кількості місць розташування її проектної діяльності та критичності. Власник схвалення організації розробника має бути об'єктом заходів з постійного нагляду з боку компетентного органу щонайменше один раз кожного року.

21.V.480. Зміна схвалення організації розробника

(a) Компетентний орган контролює будь-яку незначну зміну через заходи з безперервного нагляду.

(b) Компетентний орган належним чином відповідно до параграфу 21.V.460 проводить дослідження будь-якої значної зміни схвалення організації розробника або заявки утримувача схвалення організації розробника на зміну обсягу або умов схвалення.

(c) Якщо компетентний орган впевнився, що продовжують додержуватися вимоги Глави J Розділу A, він вносить відповідну зміну до схвалення організації розробника.

21.V.485. Призупинення дії та скасування схвалення організації розробника

(а) У разі невідповідностей першого або другого рівня компетентний орган повинен частково або повністю обмежити, призупинити дію або скасувати схвалення організації розробника таким чином:

1) у разі невідповідності першого рівня схвалення організації розробника слід одразу обмежити або призупинити. Якщо утримувач схвалення організації розробника не відповідає підпункту 21.А.258(с)(1), то схвалення організації розробника скасовується;

2) у випадку невідповідності другого рівня компетентний орган повинен прийняти рішення про будь-яке обмеження обсягу схвалення шляхом призупинення його дії або дії його частин. Якщо утримувач схвалення організації розробника не відповідає вимогам підпункту 21.А.258(с)(2), то схвалення організації розробника скасовується.

(b) Про обмеження, призупинення дії або скасування схвалення організації розробника необхідно письмово повідомити утримувача схвалення організації розробника. Компетентний орган повинен надати причини призупинення дії чи скасування та повідомити утримувача про його право на оскарження.

(с) Якщо схвалення організації розробника призупиняється, його дія поновлюється після того, як знову буде встановлена відповідність Главі J Розділу А.

21.В.490. Зберігання документації

(а) Компетентний орган повинен встановити таку систему зберігання записів, яка робить можливим адекватне простеження процесу видання, супроводження, змін, призупинення дії або скасування кожного окремого схвалення організації розробника.

(b) Записи повинні містити принаймні:

1) документи, які надані заявником на отримання або утримувачем схвалення організації розробника;

2) документи, які оформлені під час обстеження, в яких викладені дії та остаточні результати за елементами, які визначені в параграфі 21.В.460, включаючи невідповідності та коригувальні дії, що встановлені відповідно до параграфа 21.В.465;

3) програму безперервного нагляду, включаючи звіти про проведені обстеження;

4) сертифікат схвалення організації розробника, включаючи зміни;

5) протоколи зустрічей з утримувачем схвалення організації розробника.

(с) Мінімальний строк зберігання звітів в архіві становить шість років.

ГЛАВА К – КОМПОНЕНТИ ТА ОБЛАДНАННЯ

Застосовуються процедури відповідно до вимог чинного законодавства.

(ГЛАВА L – НЕ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ)

ГЛАВА M – РЕМОНТИ

Застосовуються процедури відповідно до вимог чинного законодавства.

ГЛАВА M1 – ВИЗНАННЯ ПРОЕКТІВ РЕМОНТІВ

Застосовуються процедури відповідно до вимог чинного законодавства.

(ГЛАВА N – НЕ ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ)

ГЛАВА O – СХВАЛЕННЯ ЗА ЄВРОПЕЙСЬКИМ ВІЙСЬКОВИМ ТЕХНІЧНИМ СТАНДАРТОМ

Застосовуються процедури відповідно до вимог чинного законодавства.

ГЛАВА O1 – ВИЗНАННЯ СХВАЛЕНЬ (ВІЙСЬКОВИХ) КОМПОНЕНТІВ ТА ОБЛАДНАННЯ, ЯКІ ІМПОРТУЮТЬСЯ

Застосовуються процедури відповідно до вимог чинного законодавства.

ГЛАВА P – ДОЗВІЛ (ВІЙСЬКОВИЙ) НА ВИКОНАННЯ ПОЛЬОТІВ

21.В.520. Дослідження

(a) Компетентний орган повинен проводити достатні дослідження для обґрунтування видання або скасування дозволу (військового) на виконання польотів.

(b) Компетентний орган повинен підготувати процедури оцінки, які охоплюють принаймні такі елементи:

1) оцінку прийнятності заявника;

- 2) оцінку прийнятності заявки;
- 3) оцінку документації, яка отримана із заявкою;
- 4) інспектування повітряного судна;
- 5) схвалення умов польоту відповідно до пункту 21.А.710(b).

21.В.525. Видання дозволу (військового) на виконання польотів

Компетентний орган без невинуватої затримки видає дозвіл (військовий) на виконання польотів (Форма 20а EMAR (EMAR Form 20a) (додаток 3 до цих Правил)), якщо:

- 1) представлено дані, які вимагаються в параграфі 21.А.707;
- 2) схвалено умови польоту, про які йдеться в параграфі 21.А.708, згідно з параграфом 21.А.710;
- 3) компетентний орган через власне дослідження, яке може включати інспектування, або через узгоджені із заявником процедури перед польотом впевнився, що повітряне судно відповідає конструкції, яка визначена згідно з вимогами параграфа 21.А.708.

21.В.530. Скасування дозволів (військових) на виконання польотів

(а) Якщо доведено, що будь-яка з умов, що визначені в пункті 21.А.723(а), не відповідає виданому дозволу (військовому) на виконання польотів, компетентний орган скасовує цей дозвіл (військовий) на виконання польотів.

(б) У разі видання повідомлення про скасування дозволу (військового) на виконання польотів компетентний орган повинен повідомити причину такого скасування та поінформувати утримувача дозволу (військового) на виконання польотів про його право на оскарження.

21.В.545. Зберігання документації

(а) Компетентний орган повинен використовувати систему зберігання записів, яка робить можливим адекватне простеження процесу видання та скасування кожного окремого дозволу (військового) на виконання польотів.

(б) Записи повинні містити принаймні:

- 1) дані про документи, що надані заявником;
- 2) документи, які оформлені під час дослідження і в яких відображена діяльність та остаточні результати за елементами, що визначені відповідно до вимог пункту 21.В.520(б);
- 3) копію дозволу (військового) на виконання польотів.

ГЛАВА Q – ІДЕНТИФІКАЦІЯ ВИРОБІВ, КОМПОНЕНТІВ ТА ОБЛАДНАННЯ

Застосовуються процедури відповідно до вимог чинного законодавства.

Начальник Управління регулювання діяльності
державної авіації України

М.Б.КУШНІРУК

Додаток 1

до Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В)

1. Схвалення компетентним органом <i>1. Approving Competent Authority</i> <i>(National Military Aviation Authority (NMAA))</i>		2. СЕРТИФІКАТ ДОЗВОЛЕНОЇ ПЕРЕДАЧІ ФОРМА 1 EMAR <i>2. AUTHORISED RELEASE CERTIFICATE</i> <i>EMAR FORM 1</i>			3. Порядковий номер форми <i>3. Form Tracking Number</i>
4. Найменування та місцезнаходження схваленої організації: <i>4. Approved Organisation Name and Address:</i>					5. Замовлення /Контракт /Рахунок <i>5. Work Order/Contract/Invoice</i>
6. Виріб <i>6. Item</i>	7. Опис <i>7. Description</i>	8. Номер за кресленням <i>8. Part №</i>	9. Кількість <i>9. Qty</i>	10. Серійний номер <i>10. Serial №</i>	11. Статус/робота <i>11. Status/Work</i>
12. Примітки <i>12. Remarks</i>					

13а. Засвідчує, що зазначені вище вироби виготовлені відповідно до: <i>Certifies that the items identified above were manufactured in conformity to:</i> ☐ схвалених проектних даних та знаходяться у стані, придатному для безпечної експлуатації <i>approved design data and are in a condition for safe operation</i> ☐ несхвалених проектних даних, що зазначені в блоці 12 <i>non-approved design data specified in block 12</i>		14а. Сертифікаційна заява <i>Certification Statement</i> Засвідчує, якщо інше не зазначено у блоці 12, що роботу, яка зазначена у блоці 11 та описана у блоці 12, було виконано відповідно до вимог Part-145/Частини-145В (EMAR 145), та, стосовно цієї роботи, вироби вважаються готовими для передачі до експлуатації. <i>Certifies that unless otherwise specified in block 12, the work identified in block 11 and described in block 12, was accomplished in accordance with Part-145/Mil.Part-145 (EMAR 145) and in respect to that work the items are considered ready for release to service.</i>	
13б. Підпис уповноваженої особи <i>13b. Authorised Signature</i>	13с. Номер Схвалення/Повноваження <i>13c. Approval/Authorisation Number</i>	14б. Підпис уповноваженої особи <i>14b. Authorised Signature</i>	14с. Номер Схвалення/Повноваження <i>14c. Certificate/Approval Ref.№</i>

13d. Прізвище <i>13d. Name</i>	13e. Дата (дд ммм рррр) <i>13e. Date (dd mmm yyyy)</i>	14d. Прізвище <i>14d. Name</i>	14e. Дата (дд ммм рррр) <i>14e. Date (dd mmm yyyy)</i>

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОРИСТУВАЧА/УСТАНОВЛЮВАЧА

USER/INSTALLER RESPONSIBILITIES

Цей сертифікат не надає автоматично повноваження на встановлення виробу (виробів).

This certificate does not automatically constitute authority to install the item(s).

Якщо користувач/установлювач виконує роботи відповідно до правил органу з льотної придатності іншого, ніж зазначений в блоці 1, важливо, щоб користувач/установлювач забезпечив прийняття виробів його/її органом з льотної придатності від органу з льотної придатності, який зазначений в блоці 1.

Where the user/installer performs work in accordance with regulations of an airworthiness authority (NMAA) different than the airworthiness authority (NMAA) specified in block 1, it is essential that the user/installer ensures that his/her airworthiness authority (NMAA) accepts items from the airworthiness authority (NMAA) specified in block 1.

Заяви, що містяться в блоках 13а та 14а, не є сертифікацією установа. В усіх випадках записи про технічне обслуговування та ремонт повинні включати сертифікацію установа, що видана користувачем/установлювачем згідно з національними правилами до виконання повітряним судном польоту.

Statements in blocks 13a and 14a do not constitute installation certification. In all cases aircraft maintenance and repair records must contain an installation certification issued in accordance with the national regulations by the user/installer before the aircraft may be flown.

Форма 1 ЕМАР для Частини–21В видання 1/EMAR Form 1 (EMAR 21 edition 1.1 and EMAR 145 edition 1.1)

Вказівки з використання Форми 1 EМАR (EMAR Form 1)

Ці вказівки пов'язані тільки з використанням Форми 1 EМАR (EMAR Form 1) для виробництва. Слід звернути увагу на додаток 2 (Доповнення II) до Правил з підтримання льотної придатності авіаційної техніки державної авіації України (Частина-МВ), який описує використання Форми 1 EМАR (EMAR Form 1) для цілей технічного обслуговування та ремонту.

1. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

1.1. Основним призначенням сертифіката є засвідчення льотної придатності нових авіаційних виробів, компонентів та обладнання (у подальшому позначених як виріб (вироби)).

1.2. Повинен бути встановлений взаємозв'язок між сертифікатом та виробом (виробами). Особа, яка видає сертифікат, повинна зберігати його у спосіб, що надає можливість перевіряти первинні дані.

1.3. Сертифікат є прийнятним для багатьох органів з льотної придатності, але це може залежати від двосторонніх угод та/або політики органів з льотної придатності.

1.4. Сертифікат не є документом для постачання або відвантаження.

1.5. Повітряне судно не може бути передано за цим сертифікатом.

1.6. Сертифікат не означає схвалення установлення виробу на конкретному повітряному судні, двигуні або повітряному гвинті, але допомагає кінцевому користувачу визначити його статус льотної придатності.

1.7. Не дозволяється в одному сертифікаті одночасно вказувати вироби, які вироблені, та ті, що пройшли технічне обслуговування та ремонт.

1.8. Не дозволяється в одному сертифікаті одночасно вказувати вироби, які відповідають “схваленим проектним даним” і “несхваленим проектним даним”.

2. ЗАГАЛЬНИЙ ФОРМАТ

2.1. Сертифікат повинен відповідати наведеному формату, включаючи номери блоків та розташування кожного блока. Однак розмір кожного блока може різнитися залежно від застосування, але таким чином, щоб сертифікат можна було розпізнати.

2.2. Сертифікат повинен бути в альбомному форматі, але повний розмір може бути значно збільшений або зменшений настільки, щоб залишитися розбірливим та чітким. У разі сумніву слід порадитися з компетентним органом/уповноваженим органом управління.

2.3. Заява про відповідальність користувача/установлювача може бути розміщена на будь-якій стороні сертифіката.

2.4. Весь надрукований текст має бути чітким та розбірливим для читання без труднощів.

2.5. Сертифікат може бути у вигляді друкованого бланка або згенерованим на комп'ютері, але у будь-якому випадку всі контури та символи мають бути чіткими та розбірливими відповідно до визначеного формату.

2.6. Сертифікат має складатися українською та/або англійською мовою та, якщо доречно, ще однією або декількома іншими мовами.

2.7. Інформація, що вноситься до сертифіката, може бути надрукована на машинці/комп'ютері або написана від руки друкованими літерами та має бути розбірливою для читання.

2.8. Кількість скорочень має бути зведена до мінімуму для кращого розуміння.

2.9. Вільне місце на зворотній стороні сертифіката може використовуватися особою, що його видає, для будь-якої додаткової інформації, але вона не повинна містити будь-які сертифікаційні заяви. При будь-якому використанні зворотної сторони сертифіката необхідно надавати посилання у відповідному блоці на передній стороні сертифіката.

3. КОПІЇ

3.1. Кількість копій, що надсилається замовнику чи зберігається особою, яка видає сертифікат, не обмежується.

4. ПОМИЛКА (ПОМИЛКИ) У СЕРТИФІКАТІ

4.1. Якщо кінцевий користувач знайде помилку (помилки) у сертифікаті, він повинен письмово повідомити про неї (них) особу, яка видала сертифікат. Особа, яка видала сертифікат, може видати новий сертифікат, якщо можливо перевірити та виправити помилку (помилки).

4.2. Новий сертифікат повинен мати новий порядковий номер, підпис та дату.

4.3. Запит на отримання нового сертифіката можна зробити без повторної перевірки стану виробу. Новий сертифікат не визначає наявний стан виробу, а має посилатися на попередній сертифікат у блоці 12 у вигляді такої заяви: “Цим сертифікатом виправляється помилка (помилки) у блоці [зазначається номер виправленого блока] сертифіката [зазначається оригінальний порядковий номер], датований [зазначається дата попередньої видачі], та не визначає відповідність/стан/передачу до експлуатації”. Обидва сертифікати мають зберігатися відповідно до строків зберігання первинного сертифіката.

5. ЗАПОВНЕННЯ СЕРТИФІКАТА ОСОБОЮ, ЯКА ЙОГО ВИДАЄ

Блок 1. Схвалення компетентним органом

Найменування компетентного органу країни, під юрисдикцією якої цей сертифікат виданий.

Блок 2. Заголовок Форми 1 EMAR (EMAR Form 1)

“СЕРТИФІКАТ ДОЗВОЛЕНОЇ ПЕРЕДАЧІ

ФОРМА 1 EMAR

AUTHORISED RELEASE CERTIFICATE

EMAR FORM 1”

Блок 3. Порядковий номер форми

Зазначається унікальний номер, який присвоєний системою/процедурою організації, яка зазначена в блоці 4. Він може бути у форматі літера/цифра.

Блок 4. Найменування та місцезнаходження схваленої організації

Зазначаються повне найменування та місцезнаходження схваленої організації виробника (дивись Форму 55 EMAR (EMAR Form 55), Лист А), яка реалізує зазначений в цьому сертифікаті виріб (вироби). Логотип тощо організації можна використовувати, якщо їх можна розмістити в межах блока.

Блок 5. Замовлення/Контракт /Рахунок

Для полегшення простежування замовника виробу (виробів) зазначається номер замовлення, контракту, рахунку або подібного документа.

Блок 6. Виріб

Зазначаються надані організацією номери виробів, якщо їх більше одного. Цей блок дозволяє перехресні посилання до “Примітки” у блоці 12.

Блок 7. Опис

Зазначаються назва або опис виробу. Перевага надається терміну, який використовується в інструкціях з підтримання льотної придатності або даних для технічного обслуговування (наприклад, Ілюстрований каталог компонентів (Illustrated Parts Catalogue – IPC), Керівництво з технічного обслуговування (Aircraft Maintenance Manual – АММ), Сервісний бюлетень (Service Bulletin – SB), Керівництво з технічного обслуговування компонента (Component Maintenance Manual – СММ)).

Блок 8. Номер за кресленням

Зазначається номер такий, який наноситься на виріб або зазначається на ярлику чи упаковці. Для двигуна або повітряного гвинта може використовуватися позначення типу.

Блок 9. Кількість

Зазначається кількість виробів.

Блок 10. Серійний номер

Зазначається серійний номер виробу (за необхідності). Додатково будь-який інший серійний номер, що не вимагається Частиною-21В, також може бути зазначений. Якщо серійний номер виробу відсутній, зазначте “N/A”.

Блок 11. Статус/робота

Зазначається “ПРОТОТИП / *PROTOTYPE*” або “НОВИЙ / *NEW*”.

Зазначається “ПРОТОТИП / *PROTOTYPE*” для:

(і) виробництва нового виробу відповідно до проектних даних, які не схвалені;

(ii) повторної сертифікації організацією, яка зазначена в блоці 4 попереднього сертифіката, після внесення зміни до виробу або робіт з його виправлення до передачі для використання (наприклад, після впровадження

Продовження додатка 1

зміни в конструкцію, усунення дефекту, перевірки чи випробувань, відновлення строку зберігання). Подробиці попереднього використання та змін або виправлень зазначаються в блоці 12.

“НОВИЙ / *NEW*” зазначається для:

(i) виробництва нового виробу відповідно до схвалених проектних даних;

(ii) повторної сертифікації організацією, яка зазначена в блоці 4 попереднього сертифіката, після внесення зміни до виробу або робіт з його виправлення до передачі для використання (наприклад, після впровадження зміни в конструкцію, усунення дефекту, перевірки чи випробувань відновлення строку зберігання). Подробиці попереднього використання та змін або виправлень зазначаються в блоці 12;

(iii) повторної сертифікації виробу виробником або організацією, яка зазначена в блоці 4 попереднього сертифіката виробу, у разі його переведення з категорії “прототип” (відповідність даним, які не схвалені) до категорії “новий” (відповідність схваленим даним та умовам, придатним для безпечної експлуатації) після схвалення застосовних проектних даних, за умови, що проектні дані не змінилися. До блока 12 необхідно внести таку заяву:

“Повторна сертифікація виробів при переведенні з категорії “ПРОТОТИП” до категорії “НОВИЙ”:

Re-Certification of items from ‘PROTOTYPE’ to ‘NEW’:

Цей документ засвідчує схвалення проектних даних [зазначається номер сертифіката типу (TC) або додаткового сертифіката типу (STC) з

відповідною зміною] від [зазначається дата, якщо необхідно для визначення зміни], за якими виріб (вироби) був (були) виготовлені.

Продовження додатка 1

This document certifies the approval of the design data [Insert TC/STC number, revision level], dated [Insert date if necessary for identification of revision status], to which this item (these items) was (were) manufactured.

У блоці 13а робиться відмітка навпроти виразу “схвалених проектних даних, та знаходяться у стані, придатному для безпечної експлуатації”;

(iv) перевірки попередньо переданого для використання нового виробу до його впровадження в експлуатацію згідно з визначеними замовником стандартом або специфікацією (подробиці про які та про первинне використання зазначаються в блоці 12) або для визначення льотної придатності (пояснення підстави передачі та подробиці попереднього передання для використання зазначаються в блоці 12).

Блок 12. Примітки

Описується робота, визначена у блоці 11, безпосередньо або шляхом посилання на відповідну документацію, яка необхідна користувачу чи установлювачу для визначення льотної придатності виробу (виробів) стосовно виду роботи, що підлягає сертифікації. У разі необхідності можна використати окремий аркуш з посиланнями на Форму 1 EMAR (EMAR Form 1). Кожна заява повинна чітко визначати, якого виробу (виробів), що зазначені в блоці 6, вона стосується. У разі відсутності заяви, зазначається “Відсутня”.

Зазначається підстава для використання несхвалених проектних даних у блоці 12 (наприклад, в очікуванні сертифіката типу, лише для випробувань, в очікуванні схвалених даних).

У разі друку даних з електронної Форми 1 EMAR (EMAR Form 1) будь-які дані, які недоречні в інших блоках, вводяться в цьому блоці.

Блок 13a

Робиться відмітка навпроти однієї з двох заяв:

Продовження додатка 1

1) відмітка навпроти заяви “схвалених проектних даних та знаходяться у стані, придатному для безпечної експлуатації” робиться, якщо для виробництва виробу (виробів) використовуються схвалені проектні дані та визначено, що він (вони) знаходяться у стані, придатному для безпечної експлуатації;

2) відмітка навпроти заяви “несхвалених проектних даних, що зазначені в блоці 12” робиться, якщо для виробництва виробу (виробів) використовуються застосовні несхвалені проектні дані. Відповідна інформація зазначається в блоці 12 (наприклад, в очікуванні сертифіката типу, лише для випробувань, в очікуванні схвалених даних).

Не дозволяється зазначати в одному сертифікаті виробу, які передаються за схваленими та несхваленими проектними даними.

Блок 13b. Підпис уповноваженої особи

Ставиться підпис уповноваженої особи. Лише особам, які спеціально уповноважені відповідно до Частини-21В, дозволено ставити підпис у цьому блоці. Для полегшення розпізнавання може додаватися розпізнавальний номер особи.

Блок 13c. Номер Схвалення/Повноваження

Зазначається посилання або номер схвалення/повноваження. Цей номер або посилання надається компетентним органом.

Блок 13d. Прізвище

Зазначається прізвище особи, яка ставить підпис у блоці 13b.

Блок 13e. Дата

Зазначається дата, коли ставиться підпис у блоці 13b. Дата повинна бути у форматі: дд(dd) – дві цифри, що визначають дату, мм(mmm) – дві

Продовження додатка 1

цифри (три літери), що визначають місяць, rrrr(уууу) – чотири цифри, що визначають рік.

Блоки 14a-14e

Загальні вимоги не використовуються для продукції виробництва. Затемнюється або інакше відмічається, щоб унеможливити випадки чи недозволене використання.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОРИСТУВАЧА/УСТАНОВЛЮВАЧА

Розміщується нижченаведена заява про відповідальність користувача/установлювача на сертифікаті для того, щоб повідомити кінцевих користувачів, що вони відповідають за встановлення та використання будь-якого виробу, який супроводжується цією формою:

“Цей сертифікат не надає автоматично повноваження на встановлення виробу (виробів).

This certificate does not automatically constitute authority to install the item(s).

Якщо користувач/установлювач виконує роботи відповідно до правил органу з льотної придатності іншого, ніж зазначений у блоці 1, важливо, щоб користувач/установлювач забезпечив прийняття виробів його/її органом з льотної придатності від органу з льотної придатності, який зазначений у блоці 1. Заяви, що містяться в блоках 13a та 14a, не є сертифікацією установа. В усіх випадках записи про технічне обслуговування та ремонт повинні включати сертифікацію установа, що видана

користувачем/установлювачем згідно з національними правилами до виконання повітряним судном польоту.

Where the user/installer performs work in accordance with regulations of an airworthiness authority (NMAA) different than the airworthiness authority (NMAA) specified in block 1, it is essential that the user/installer ensures that

Продовження додатка 1

his/her airworthiness authority (NMAA) accepts items from the airworthiness authority (NMAA) specified in block 1. Statements in blocks 13a and 14a do not constitute installation certification. In all cases aircraft maintenance and repair records must contain an installation certification issued in accordance with the national regulations by the user/installer before the aircraft may be flown.”.

Додаток 2

до Правил сертифікації повітряних суден,
пов'язаних з ними виробів, компонентів та
обладнання, які належать до військової
техніки, а також організацій розробника та
виробника (Частина-21В)

СЕРТИФІКАТ (ВІЙСЬКОВИЙ)

перегляду льотної придатності – Форма 15а EMAR (EMAR Form 15a)

УКРАЇНА
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ
УКРАЇНИ

UKRAINE
MINISTRY OF DEFENCE OF
UKRAINE

СЕРТИФІКАТ (ВІЙСЬКОВИЙ) ПЕРЕГЛЯДУ ЛЬОТНОЇ ПРИДАТНОСТІ
MILITARY AIRWORTHINESS REVIEW CERTIFICATE (MARC)

Номер сертифіката:

MARC reference:

Відповідно до Повітряного кодексу України та Правил з підтримання
льотної придатності авіаційної техніки державної авіації України
(Частина-МВ), чинних на даний час, [КОМПЕТЕНТНИЙ ОРГАН] цим,
засвідчує, що таке повітряне судно:

Pursuant to Air Code of Ukraine and Military Part-M for the time being in force,
the [COMPETENT AUTHORITY] hereby certifies that the following aircraft:

Виробник повітряного судна:

Aircraft manufacturer:

Позначення виробника:

Manufacturer's designation:

Реєстрація повітряного судна:

Aircraft registration:

Серійний номер повітряного судна:

Aircraft serial number:

визнано льотнопридатним на момент перегляду.

is considered to be airworthy at the time of the review.

Дата видання: (дд мм рррр)

Дата закінчення (дд мм рррр)

Date of issue:

строку дії:

Date of expiry:

Підпис:

Номер

Signed:

повноваження:

Authorisation No:

1-е Продовження: Повітряне судно є льотнопридатним на момент видання.

1st Extension: The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Дата видання:

Дата закінчення

Date of issue:

строку дії:

Date of expiry:

Підпис:

Номер

Signed:

повноваження:

Authorisation No:

Найменування

Номер схвалення:

організації:

Approval reference:

Organisation

(CAMO) Name:

2-е Продовження: Повітряне судно є льотнопридатним на момент видання.

2nd Extension: The aircraft is considered to be airworthy at the time of the issue.

Дата видачі:

Date of issue:

Підпис:

Signed:

Найменування

організації:

Organisation

(CAMO) Name:

Дата закінчення

строку дії:

Date of expiry:

Номер

повноваження:

Authorisation No:

Номер схвалення:

Approval reference:

Форма 15a EMAR/EMAR Form 15a

Додаток 3

до Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В)

ДОЗВІЛ (ВІЙСЬКОВИЙ)

на виконання польотів – Форма 20а EMAR (EMAR Form 20a)

Знак компетентного органу Competent authority (NMAA) logo	ДОЗВІЛ (ВІЙСЬКОВИЙ) НА ВИКОНАННЯ ПОЛЬОТІВ MILITARY PERMIT TO FLY
(*): (Найменування та адреса компетентного органу (органу з льотної придатності) держави реєстрації, яким видано дозвіл (військовий) на виконання польотів) (Name and Address of the competent authority (NMAA) of the state of registry issuing the Military Permit to Fly)	
Цей дозвіл (військовий) на виконання польотів виданий відповідно до Глави Р Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В) та засвідчує, що повітряне судно придатне для безпечного польоту з метою та в межах умов, що наведені нижче.	1. Державний та реєстраційний знаки: Nationality and registration marks:

This military permit to fly is issued pursuant to Military Part-21 Section A Subpart P and certifies that the aircraft is capable of safe flight for the purpose and within the conditions listed below. Цей дозвіл також дійсний для польотів до та на території інших країн за умови окремого схвалення, що отримане від компетентних органів цих країн. This permit is also valid for flight to and within other States provided separate approval is obtained from the competent authorities of such States.	
2. Виробник повітряного судна/тип: Aircraft manufacturer/type:	3. Серійний №: Serial No:
4. Дозвіл виданий для: [мета, згідно з параграфом 21.A.701 Частини-21В] The permit covers: [purpose in accordance with 21.A.701 of Military Part-21]	
5. Утримувач: [у випадку, коли дозвіл (військовий) на виконання польотів видається з метою, що визначена в підпункті 21.A.701(a)15) Частини-21В, зазначається: “держава реєстрації”] Holder: [in case of a military permit to fly issued for the purpose of 21.A.701(a)15) of Military Part-21 this should state: ‘the state of registry’]	
6. Умови/додаткова інформація: Conditions/remarks:	

7. Строк дії: Validity period:	
8. Місце та дата видання: Place and date of issue:	9. Підпис представника компетентного органу: Signature of the competent authority (NMAA) representative:

Форма 20а EMAR/EMAR Form 20a (EMAR 21 edition 1.1)

(*) Для використання державою реєстрації
For use by State of Registry

Додаток 4

до Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В)

ДОЗВІЛ (ВІЙСЬКОВИЙ)

на виконання польотів – Форма 20b EMAR (EMAR Form 20b)

УКРАЇНА UKRAINE	ДОЗВІЛ (ВІЙСЬКОВИЙ) НА ВИКОНАННЯ ПОЛЬОТІВ MILITARY PERMIT TO FLY
[Найменування та адреса компетентного органу (органу з льотної придатності), що надав організації привілей щодо схвалення дозволу (військового) на виконання польотів] [Name and Address of the competent authority (NMAA) that granted the privilege of organisation Military Permit to Fly approval]	(*)
Цей дозвіл (військовий) на виконання польотів виданий відповідно до Глави Р Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В) та засвідчує, що повітряне судно придатне для безпечного польоту з метою та в межах умов, що наведені нижче.	1. Державний та реєстраційний знаки: Nationality and registration marks:

Продовження додатка 4

This military permit to fly is issued pursuant to Military Part-21 Subpart P and certifies that the aircraft is capable of safe flight for the purpose and within the conditions listed below. Цей дозвіл також дійсний для польотів до та на території інших країн за умови окремого схвалення, що отримане від компетентних органів цих країн. This permit is also valid for flight to and within other States provided separate approval is obtained from the competent authorities of such States.	
2. Виробник повітряного судна/тип: Aircraft manufacturer/type:	3. Серійний №: Serial No:
4. Дозвіл виданий для: [мета, згідно з параграфом 21.A.701 Частини-21В] The permit covers: [purpose in accordance with 21.A.701 of Military Part-21]	
5. Утримувач: [у випадку, коли дозвіл на виконання польотів видається з метою, що визначена в підпункті 21.A.701(a)15) Частини-21В), зазначається: “держава реєстрації”] Holder: [in case of a permit to fly issued for the purpose of 21.A.701(a)15) of Military Part-21 this should state: ‘the state of registry’]	
6. Умови/додаткова інформація: Conditions/remarks:	

7. Строк дії: Validity period:	
8. Місце та дата видання: Place and date of issue:	9. Підпис уповноваженої особи: Authorised signature: Прізвище: Name: Номер схвалення: Approval Reference No:

Форма 20b EMAR/EMAR Form 20b (EMAR 21 edition 1.1)

(*) Для використання утримувачем схвалення організації

For use by Organisation Approval holder

Додаток 5

до Правил сертифікації повітряних суден,
пов'язаних з ними виробів, компонентів та
обладнання, які належать до військової
техніки, а також організацій розробника та
виробника (Частина-21В)

ОБМЕЖЕНИЙ СЕРТИФІКАТ (ВІЙСЬКОВИЙ)

льотної придатності – Форма 24 EMAR (EMAR Form 24)

Знак компетентного органу Competent authority (NMAA) logo	ОБМЕЖЕНИЙ СЕРТИФІКАТ (ВІЙСЬКОВИЙ) ЛЬОТНОЇ ПРИДАТНОСТІ MILITARY RESTRICTED CERTIFICATE OF AIRWORTHINESS	
(*)	[Держава реєстрації] [The State of Registry] [Компетентний орган] [Competent authority (NMAA)]	(*)
1. Державний та реєстраційний знаки: Nationality and registration marks:	2. Виробник та позначення повітряного судна виробником: Manufacturer and manufacturer's designation of aircraft:	3. Серійний номер повітряного судна: Aircraft serial number:
4. Категорії: Categories:		

5. Цей сертифікат льотної придатності виданий відповідно до пункту 21.A.173(b) Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В) стосовно зазначеного вище повітряного судна, яке вважається льотнопридатним, якщо обслуговується та експлуатується згідно із зазначеними вище та доречними експлуатаційними обмеженнями.

This Certificate of Airworthiness is issued pursuant to Military Part-21 point 21.A.173(b) in respect of the above mentioned aircraft which is considered to be airworthy when maintained and operated in accordance with the foregoing and the pertinent operating limitations.

Додатково застосовуються такі обмеження:

In addition to above the following restrictions apply:

(*)

(**) [Повітряне судно може використовуватися в міжнародній навігації, незважаючи на вищенаведені обмеження].

[The aircraft may be used in international navigation notwithstanding above restrictions].

Дата видання:

Date of issue:

Підпис:

Signature:

6. Цей обмежений сертифікат льотної придатності є чинним, доки не буде скасований [КОМПЕТЕНТНИМ ОРГАНОМ].

This Restricted Certificate of Airworthiness is valid unless revoked by the [COMPETENT AUTHORITY (NMAA)].

A current Military Airworthiness Review Certificate shall be attached to this certificate.

Форма 24 EMAR/EMAR Form 24 (EMAR 21 edition 1.1)

(*) Для використання державою реєстрації

For use by State of Registry

(**) Видалити за необхідності

Delete as applicable

Додаток 6

до Правил сертифікації повітряних суден,
пов'язаних з ними виробів, компонентів та
обладнання, які належать до військової
техніки, а також організацій розробника та
виробника (Частина-21В)

СЕРТИФІКАТ (ВІЙСЬКОВИЙ)

льотної придатності – Форма 25 EMAR (EMAR Form 25)

Знак компетентного органу Competent authority (NMAA) logo СЕРТИФІКАТ (ВІЙСЬКОВИЙ) ЛЬОТНОЇ ПРИДАТНОСТІ MILITARY CERTIFICATE OF AIRWORTHINESS		
(*)	[Держава реєстрації] The State of Registry [Компетентний орган] [Competent authority (NMAA)]	(*)
1. Державний та реєстраційний знаки: Nationality and registration marks:	2. Виробник та позначення повітряного судна виробником: Manufacturer and manufacturer's designation of aircraft:	3. Серійний номер повітряного судна: Aircraft serial number:
4. Категорії: Categories:		

5. Цей сертифікат (військовий) льотної придатності виданий відповідно до Глави Н Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В) стосовно зазначеного вище повітряного судна, яке вважається льотнопридатним, якщо обслуговується та експлуатується згідно із зазначеними вище та доречними експлуатаційними обмеженнями.

This Military Certificate of Airworthiness is issued pursuant to Military Part-21 Subpart N in respect of the above mentioned aircraft which is considered to be airworthy when maintained and operated in accordance with the foregoing and the pertinent operating limitations.

Обмеження/Зауваження(*):

Limitations/Remarks:

Дата видання:

Date of issue:

Підпис:

Signature:

6. Цей сертифікат льотної придатності є чинним, доки не буде скасований [КОМПЕТЕНТНИМ ОРГАНОМ].

This Certificate of Airworthiness is valid unless revoked by the [COMPETENT AUTHORITY (NMAA)].

До цього сертифіката має бути доданий чинний сертифікат (військовий) перегляду льотної придатності.

A current Military Airworthiness Review Certificate shall be attached to this certificate.

Форма 25 EMAR/EMAR Form 25 (EMAR 21 edition 1.1)

(*) Для використання державою реєстрації

For use by State of Registry

Додаток 7

до Правил сертифікації повітряних суден,
пов'язаних з ними виробів, компонентів та
обладнання, які належать до військової
техніки, а також організацій розробника та
виробника (Частина-21В)

ЗАЯВА ПРО ВІДПОВІДНІСТЬ

повітряного судна (військового) – Форма 52 EМАR (EMAR Form 52)

ЗАЯВА ПРО ВІДПОВІДНІСТЬ ПОВІТРЯНОГО СУДНА (ВІЙСЬКОВОГО) MILITARY AIRCRAFT STATEMENT OF CONFORMITY		
1. Країна виробника State of Manufacture	2. [Компетентний орган] [Competent authority (NMAA)]	3. Заява №: Statement Ref No:
4. Організація Organisation		
5. Тип повітряного судна Aircraft Type	6. Сертифікат типу (військовий) Military Type Certificate Refs	
7. Реєстрація повітряного судна або позначення Aircraft Registration or Mark	8. Ідентифікаційний номер виробника Manufacturer's Identification No	
9. Дані про двигун/повітряний гвинт ⁽¹⁾ Engine/Propeller Details		
10. Модифікації та/або сервісні бюлетені ⁽¹⁾ Modifications and/or Service Bulletins (or national equivalents)		
11. Директиви льотної придатності Airworthiness Directives (or national equivalents)		

12. Поступки ⁽²⁾ Concessions		
13. Винятки, відступи або порушення ⁽³⁾ Exemptions, Waivers or Derogations		
14. Додаткова інформація Remarks		
15. Сертифікат (військовий) льотної придатності Military Certificate of Airworthiness		
16. Додаткові вимоги Additional Requirements		
17. Заява про відповідність Statement of Conformity Цим засвідчується, що вказане повітряне судно повністю відповідає сертифікованій (військовій) типовій конструкції та наведеним вище даним у пунктах 9, 10, 11, 12 та 13. It is hereby certified that this aircraft confirms fully to the Military Type Certificated design and to the items above in boxes 9, 10, 11, 12 and 13. Повітряне судно знаходиться у стані, придатному для безпечної експлуатації. The aircraft is in a condition for safe operation. Результати льотних випробувань задовільні. The aircraft has been satisfactorily tested in flight.		
18. Підпис Signed	19. Прізвище Name	20. Дата (дд мм рррр) Date (dd/mm/yyyy)
21. Посилання на схвалення організації виробника Production Organisation Approval Reference		

(1) Видалити, якщо доречно

Delete as applicable

(2) Поступка: Повноваження на використання чи випуск виробу, який не відповідає встановленим вимогам. Поступка, як правило, обмежується поставкою виробу з невідповідними характеристиками в рамках встановлених лімітів для узгодженого часу або кількістю цього виробу.

Concession: Authorisation to use or release a product that does not conform to specified requirements. A concession is generally limited to the delivery of a product that has nonconforming characteristics within specified limits for an agreed time or quantity of that product.

(3) Винятки, відступи або порушення: Повноваження на відступ від вихідних встановлених вимог до виробу, що передують реалізації. Дозвіл на відхилення зазвичай надається для обмеженої кількості виробів або періоду часу, та для конкретного використання.

Exemptions, Waivers or Derogations: Authorisation to depart from the originally specified requirements of a product prior to realization. A deviation permit is generally given for a limited quantity of product or period of time, and for a specific use.

**Вказівки щодо заповнення Заяви про відповідність
повітряного судна (військового) – Форма 52 EMAR (EMAR Form 52)**

1. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА МЕТА

1.1. Використання заяви про відповідність, що видається виробником, який виробляє продукцію відповідно до Глави F Розділу A Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21B), описано в параграфі 21.A.130 та застосовних прийнятних методах встановлення відповідності.

1.2. Призначенням заяви про відповідність повітряного судна (Форма 52 EMAR (EMAR Form 52)), яка видається відповідно до Глави G Розділу A Частини-21B, є надання утримувачу відповідного схвалення організації виробника права користуватися повноваженням на отримання сертифіката льотної придатності для окремого повітряного судна від компетентного органу.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1. Заява про відповідність повинна відповідати наведеному формату, включаючи номери блоків та розташування кожного блока. Однак розмір кожного блока може різнитися залежно від застосування, але таким чином, щоб заяву про відповідність можна було розпізнати. У разі сумніву треба проконсультуватися з компетентним органом.

2.2. Заява про відповідність може бути у вигляді друкованого бланка або генерованою на комп'ютері, але у будь-якому випадку всі контури та символи мають бути чіткими та розбірливими. Дозволяється заздалегідь роздруковувати вирази згідно з наданою формою, проте інші сертифікаційні заяви не дозволяються.

2.3. Заповнювати можна на друкарській машинці чи комп'ютері або від руки, використовуючи друковані літери, що полегшить читання. Форма видається та заповнюється українською мовою з дублюванням англійською.

2.4. Копія заяви та всі додатки, на які є посилання, повинні зберігатися схваленою організацією виробника.

3. ЗАПОВНЕННЯ ЗАЯВИ ПРО ВІДПОВІДНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

3.1. Мають бути заповнені всі блоки.

3.2. Заява про відповідність не може бути надана компетентному органу, доки не схвалені конструкція повітряного судна та встановлені на ньому вироби.

3.3. Інформація, яку необхідно навести в пунктах 9, 10, 11, 12 та 14, може бути представлена посиланням на окремі ідентифіковані документи, які зберігаються у справі організацією виробника, якщо компетентним органом не узгоджене інше.

3.4. Ця заява про відповідність не призначена для включення до неї тих елементів обладнання, установлення яких може бути потрібним для задовольняння застосовним експлуатаційним вимогам. Деякі з цих окремих елементів можуть бути включені в блок 10 або у схвалену типову конструкцію. Тому експлуатантам нагадують про їх відповідальність щодо забезпечення відповідності застосовним експлуатаційним вимогам для конкретного виду експлуатації.

Блок 1 Країна виробника

Зазначається назва країни виробника.

Блок 2 Компетентний орган

Зазначається компетентний орган.

Блок 3 Заява №

Специфічний порядковий номер повинен бути попередньо надрукований в цьому блоці для контролю та простежування заяви. Винятком є ситуація комп'ютеризованого формування документа, коли не виникає потреби попереднього друкування такого номера, а комп'ютер запрограмований на його формування та друк.

Блок 4 Організація

Повне найменування та місцезнаходження організації, яка подає заяву. Цей блок може бути попередньо роздрукований. Логотипи дозволяються, якщо такий логотип можна розмістити в межах блока.

Блок 5 Тип повітряного судна

Повне визначення типу повітряного судна, як визначено у сертифікаті типу (військовому) та його переліку даних.

Блок 6 Сертифікат типу (військовий)

Номери сертифіката типу (військового) та видання для конкретного повітряного судна.

Блок 7 Реєстрація повітряного судна або позначення

Якщо повітряне судно зареєстроване, то це є реєстраційним позначенням. Якщо повітряне судно не зареєстроване, то це є позначенням, яке прийнятне для компетентного органу.

Блок 8 Ідентифікаційний номер виробника

Ідентифікаційний номер, який наданий виробником для контролю та простежування, а також для супроводження виробу. На нього інколи посилаються як на серійний номер виробника або як на заводський номер.

Блок 9 Дані про двигун/повітряний гвинт

Тип (типи) двигуна та повітряного гвинта зазначаються повністю так, як визначено у відповідному сертифікаті типу (військовому) та його переліку

даних. Також зазначаються їх ідентифікаційний номер, що наданий виробником, та місцезнаходження.

Блок 10 Модифікації та/або сервісні бюлетені

Схвалені зміни конструкції визначеного повітряного судна.

Блок 11 Директиви льотної придатності

Перелік усіх застосовних директив льотної придатності (або їх еквівалентів) та заява про відповідність разом з описом методу досягнення відповідності стосовно окремого конкретного повітряного судна, включаючи вироби та встановлені компоненти, прилади та обладнання. Слід зазначити час для майбутніх заходів із забезпечення відповідності.

Блок 12 Поступки

Схвалене ненавмисне відхилення від схваленої типової конструкції, на яке іноді посилаються як на поступку, розбіжність чи невідповідність.

Блок 13 Винятки, відступи або порушення

Зазначаються лише узгоджені винятки, відступи або порушення.

Блок 14 Додаткова інформація

Будь-яка заява, інформація, спеціальні дані або обмеження, що можуть впливати на льотну придатність повітряного судна. Якщо такої інформації або даних немає, зазначається “ВІДСУТНЯ / NONE”.

Блок 15 Сертифікат (військовий) льотної придатності

Зазначається “Сертифікат (військовий) льотної придатності” або “Обмежений сертифікат (військовий) льотної придатності” для запиту сертифіката (військового) льотної придатності.

Блок 16 Додаткові вимоги

У цьому блоці зазначаються додаткові вимоги, які повідомлені державою-імпортером.

Блок 17 Заява про відповідність

Чинність заяви про відповідність залежить від повного заповнення усіх блоків форми. Копію звіту про льотні випробування разом з інформацією про будь-яку зареєстровану детальну інформацію стосовно дефектів та їх усунення повинен зберігати утримувач схвалення (військового) організації виробника (МРОА). Позитивний звіт має бути підписаний відповідним персоналом, що проводить сертифікацію, та членом льотного екіпажу, наприклад льотчиком-випробувачем або інженером з льотних випробувань. Льотні випробування проводяться, як це визначено, у системі контролю якості, як встановлено в параграфі 21.A.139, зокрема в підпункті 21.A.139(b)(1)(vi), для забезпечення відповідності повітряного судна застосовним проектним даним та знаходження його у стані, придатному до безпечної експлуатації.

Перелік впроваджених (або наявних) заходів для задоволення питань безпечної експлуатації зберігається у справі утримувачем схвалення (військового) організації виробника (МРОА).

Блок 18 Підпис

Заява про відповідність підписується особою, яка уповноважена на це утримувачем схвалення організації виробника, згідно з пунктом 21.A.145(d). Використовувати факсимільний підпис не дозволяється.

Блок 19 Прізвище

Прізвище особи, яка підписує сертифікат, має бути розбірливо надрукованим на машинці або на принтері.

Блок 20 Дата

Зазначається дата підписання заяви про відповідність.

Блок 21 Посилання на схвалення організації виробника

Зазначається посилання на схвалення, що видане компетентним органом.

Додаток 8

до Правил сертифікації повітряних суден,
пов'язаних з ними виробів, компонентів та
обладнання, які належать до військової
техніки, а також організацій розробника та
виробника (Частина-21В)

СЕРТИФІКАТ (ВІЙСЬКОВИЙ)

передачі до експлуатації – Форма 53 EМАR (EMAR Form 53)

**СЕРТИФІКАТ (ВІЙСЬКОВИЙ) ПЕРЕДАЧІ ДО ЕКСПЛУАТАЦІЇ
MILITARY CERTIFICATE OF RELEASE TO SERVICE**

[НАЙМЕНУВАННЯ СХВАЛЕНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИКА]

[APPROVED PRODUCTION ORGANISATION NAME]

Посилання на схвалення організації виробника:

Production organisation approval Reference:

Сертифікат передачі до експлуатації згідно з 21.A.163(d).

Certificate of release to service in accordance with 21.A.163(d).

Повітряне судно:

Тип:

Номер

Aircraft

Type

заводський/реєстраційний:

Constructor No / Registration

пройшло технічне обслуговування, як визначено у наряді на роботу:

has been maintained as specified in Work Order:

Короткий опис виконаної роботи:

Brief description of work performed:

Засвідчує, що зазначена робота була виконана згідно з пунктом 21.А.163(d) Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В) та, що стосується цієї роботи, повітряне судно вважається готовим для передачі до експлуатації і тому знаходиться у стані, придатному для безпечної експлуатації.

Certifies that the work specified was carried out in accordance with 21.A.163(d) of Military Part-21 and in respect to that work the aircraft is considered ready for release to service and therefore is in a condition for safe operation.

Уповноважена особа (прізвище):

Certifying Staff (name):

(підпис)

(signature):

Місце:

Location:

Дата (дд мм рррр)

Date (dd/mm/yyyy)

**СЕРТИФІКАТ (ВІЙСЬКОВИЙ) ПЕРЕДАЧІ ДО ЕКСПЛУАТАЦІЇ –
ФОРМА 53 EMAR (EMAR Form 53)**

ІНСТРУКЦІЇ ІЗ ЗАПОВНЕННЯ

У блоці “Короткий опис виконаної роботи / Brief description of work performed”, що наведений у Формі 53 EMAR (EMAR Form 53), повинне міститися посилання на схвалені дані, які використовувалися під час виконання роботи.

У блоці “Місце / Location”, що наведений у Формі 53 EMAR (EMAR Form 53), зазначається місце, де проводилося технічне обслуговування, а не місце розташування технічних засобів організації (якщо вони різні).

Додаток 9

до Правил сертифікації повітряних суден,
пов'язаних з ними виробів, компонентів та
обладнання, які належать до військової
техніки, а також організацій розробника та
виробника (Частина-21В)

СЕРТИФІКАТ СХВАЛЕННЯ (ВІЙСЬКОВОГО)
організації виробника – Форма 55 EMAR (EMAR Form 55)

Сторінка 1 з ...

Page 1 of ...

Знак
компетентного органу
Competent authority
(NMAA) logo

[КОМПЕТЕНТНИЙ ОРГАН]
[COMPETENT AUTHORITY (NMAA)]

**СЕРТИФІКАТ
СХВАЛЕННЯ (ВІЙСЬКОВОГО) ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИКА
MILITARY PRODUCTION ORGANISATION APPROVAL
CERTIFICATE**

Номер: UA.21BG.XXXX
Reference:

Відповідно до Повітряного кодексу України та Правил сертифікації
повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які
належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника
(Частина-21В), які є чинними на цей час, і за умов, що зазначені нижче,
[КОМПЕТЕНТНИЙ ОРГАН] цим засвідчує, що:

Pursuant to Air Code of Ukraine and Military Part-21 for the time being in force and subject to the condition specified below, the [COMPETENT AUTHORITY (NMAA)] hereby certifies:

[НАЙМЕНУВАННЯ ТА МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ]
[COMPANY NAME AND ADDRESS]

як організація виробника, яка відповідає Главі G Розділу A Частини-21В, схвалена для виробництва виробів, компонентів та обладнання, що зазначені у доданому схваленому переліку, і для видання відповідних сертифікатів з використанням зазначених вище посилань.

as a production organisation in compliance with the Military Part-21, Section A, Subpart G, approved to produce products, parts and appliances listed in the attached approval schedule and issue related certificates using the above references.

УМОВИ:

CONDITIONS:

1. Це схвалення обмежене тим, що зазначено у доданих умовах схвалення, та
This approval is limited to that specified in the enclosed terms of approval, and
2. Це схвалення вимагає відповідності процедурам, які зазначені у схваленому описі організації виробника, та
This approval requires compliance with the procedures specified in the approved production organisation exposition, and
3. Це схвалення є дійсним, доки залишається відповідність схваленої організації виробника Частині-21В.
This approval is valid whilst the approved production organisation remains in compliance with the Military Part-21.

4. У разі збереження відповідності наведеним вище умовам це схвалення залишається дійсним на необмежений строк, якщо не буде раніше здано, замінено, призупинено або скасовано.

Subject to compliance with the foregoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has previously been surrendered, superseded, suspended or revoked.

Дата первинного видання:

Date of original issue:

Дата цієї зміни:

Date of this revision:

Зміна №:

Revision No.:

Підпис:

Signed:

Від [КОМПЕТЕНТНОГО ОРГАНУ]:

For the [COMPETENT AUTHORITY (NMAA)]

[КОМПЕТЕНТНИЙ ОРГАН] [COMPETENT AUTHORITY (NMAA)]	Умови схвалення Terms of Approval	До: UA.21BG.XXXX ТА: [State Code].21BG.XXXX
Цей документ є частиною Схвалення (військового) організації виробника номер UA.21BG.XXXX, яке видано: This document is part of Production Organisation Approval Number [State Code].21BG.XXXX issued to: Найменування організації: Company name:		
Розділ 1. ОБСЯГ РОБІТ: Section 1. SCOPE OF WORK:		
ВИРОБНИЦТВО PRODUCTION OF	ВИРОБИ/КАТЕГОРІЇ PRODUCTS/CATEGORIES	
Детальна інформація та обмеження, наведені в описі організації виробника, Розділ XXX For details and limitations refer to the Production Organisation Exposition, Section XXX		

Розділ 2. МІСЦЯ РОЗТАШУВАННЯ: Section 2. LOCATIONS:
Розділ 3. ПОВНОВАЖЕННЯ: Section 3. PRIVILEGES:
Організація виробника має право користуватися у межах умов схвалення та згідно з процедурами свого опису організації виробника повноваженнями, які визначені у параграфі 21.A.163 Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В). При цьому: The Production Organisation is entitled to exercise, within its Terms of Approval and in accordance with the procedures of its Production Organisation Exposition, the privileges set forth in EMAR 21.A.163. Subject to the following:
<i>[залиште лише доречний текст]</i>   <i>[keep only applicable text]</i>
До схвалення конструкції виробу Форма 1 EMAR (EMAR Form 1) може бути видана лише з метою підтвердження відповідності.   Prior to approval of the design of the product an EMAR Form 1 may be issued only for conformity purposes.
Заява про відповідність не може бути видана для повітряного судна, яке не схвалене.   A Statement of Conformity may not be issued for a non-approved aircraft.
Технічне обслуговування може проводитися, якщо вимагається відповідність правилам з технічного обслуговування, згідно з Розділом XXX опису організації виробника.   Maintenance may be performed, until compliance with maintenance regulations is required, in accordance with the Production Organisation Exposition Section XXX.

Дозвіл на виконання польотів може бути виданий згідно з Розділом YYY опису організації виробника. Permits to Fly may be issued in accordance with the Production Organisation Exposition Section YYY.	
Дата первинного видання: Date of original issue:	Підпис: Signed:
Дата цієї зміни: Date of this revision:	
Зміна №: Revision No.:	Від [КОМПЕТЕНТНОГО ОРГАНУ] For [COMPETENT AUTHORITY (NMAA)]

Форма 55b EMAR/EMAR Form 55b (EMAR 21 edition 1.1)

Додаток 10

до Правил сертифікації повітряних суден,
пов'язаних з ними виробів, компонентів та
обладнання, які належать до військової
техніки, а також організацій розробника та
виробника (Частина-21В)

СХВАЛЬНИЙ ЛИСТ – Форма 65 EMAR (EMAR Form 65)

[КОМПЕТЕНТНИЙ ОРГАН]

[COMPETENT AUTHORITY (NMAA)]

**СХВАЛЬНИЙ ЛИСТ ВИРОБНИЦТВА БЕЗ
СХВАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИКА
LETTER OF AGREEMENT FOR PRODUCTION WITHOUT
PRODUCTION ORGANISATION APPROVAL**

[НАЙМЕНУВАННЯ ЗАЯВНИКА]

[NAME OF THE APPLICANT]

[ПОВНЕ НАЙМЕНУВАННЯ (якщо відрізняється)]

[TRADE NAME (if different)]

[МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ЗАЯВНИКА]

[FULL ADDRESS OF THE APPLICANT]

Дата (День, Місяць, Рік)

Date (Day, Month, Year)

Посилання: UA.21BF.XXXX

Reference: [State Code].21BF.XXXX

Шановні панове,

Dear Sirs,

Ваша система контролю виробництва оцінена та визначена такою, що відповідає Главі F Розділу A Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В).

Your production inspection system has been evaluated and found to be in compliance with Section A, Subpart F of Military Part-21.

За умов, які наведені нижче, ми згодні, що доведення відповідності зазначених нижче виробів, компонентів та обладнання може виконуватися відповідно до Глави F Розділу A Частини-21В.

Therefore, subject to the conditions specified below, we agree that showing of conformity of products, parts and appliances mentioned below may be done under Section A, Subpart F of Military Part-21.

№ агрегату	Номер за кресленням	Серійний номер
No of Units	P/N	S/N

ПОВІТРЯНЕ СУДНО
AIRCRAFT

КОМПОНЕНТИ
PARTS

До цього схвалення застосовуються такі умови:

The following conditions are applicable to this agreement:

- (1) Воно є чинним, доки [найменування організації] зберігає відповідність Главі F Розділу A Частини-21В.
It is valid whilst [Company Name] remains in compliance with Section A, Subpart F of Military Part-21.
- (2) Це вимагає відповідності процедурам, що містяться в керівництві [найменування організації] посилення/дата видання .....
- It requires compliance with the procedures specified in [Company Name] Manual Ref./Issue date .....
- (3) Схвальний лист дійсний до .....
- It terminates on .....
- (4) Заява про відповідність, яка видана [найменування організації] відповідно до положень параграфу 21.A.130 Частини-21В вищезазначеного регулювання, повинна бути затверджена [КОМПЕТЕНТНИМ ОРГАНОМ] цим схвальним листом згідно з процедурою ....., що міститься в керівництві, яке зазначене вище.
The statement of Conformity issued by [Company Name] under the provisions of 21.A.130 of Military Part-21 of the above-mentioned regulation shall be validated by the issuing [COMPETENT AUTHORITY (NMAA)] of this letter of agreement in accordance with the procedure ..... of the above referenced manual.
- (5) [Найменування організації] повинна повідомляти [КОМПЕТЕНТНИЙ ОРГАН], який видав цей схвальний лист, про будь-які зміни системи контролю виробництва, що можуть вплинути на перевірки, відповідність чи льотну придатність виробів та компонентів, які зазначені в цьому листі.

[Company Name] shall notify the issuing [COMPETENT AUTHORITY (NMAA)] of this letter of agreement immediately of any changes to the production inspection system that may affect the inspection, conformity, or airworthiness of the products and parts listed in this letter.

Від [КОМПЕТЕНТНОГО ОРГАНУ]:

For the [COMPETENT AUTHORITY (NMAA)]

Дата та підпис

Date and Signature

Форма 65 EMAR/EMAR Form 65 (EMAR 21 edition 1.1)